Programmabegroting 2027

maashorst

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**
Leeswijzer **4**
Leeswijzer 4
Bestuurlijke hoofdlijn **6**
Bestuurlijke hoofdlijn 6
Programma 1 Samen wel zijn **8**
Programma 2 Een gezamenlijk thuis **13**
Programma 3 Verwevenheid met de natuur **22**
Programma 4 Gezonde economie **26**
Programma 5 Samen mogelijk maken **30**
Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen **34**
Paragrafen **39**
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 39
Onderhoud kapitaalgoederen 47
Financiering 51
Bedrijfsvoering 58
Verbonden partijen 61
Grondbeleid 82
Lokale heffingen 88
Wet open overheid 101
Financiële begroting **102**
Gevolgen programmabegroting 2027 voor de financiële positie 102
Uiteenzetting van de financiële positie 106
Het overzicht van baten en lasten 120
Overzicht van incidentele baten en lasten 122
Bijlagen **127**
Overzicht Uitvoeringsprogramma 2027 - 2030 ‘Trots op vandaag, werken aan morgen’ 127
Financieel economische uitgangspunten 137
Baten en lasten per taakveld 140
Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 142
Voorzieningen 151
Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) 153
Geldleningen 159
BBV-beleidsindicatoren 162

Leeswijzer

Leeswijzer

Leeswijzer programmabegroting 2027

Dit document bevat de programmabegroting 2027 van de gemeente Maashorst. Met deze programmabegroting geeft de raad het college opdracht om het opgenomen beleid met behulp van de beschikbaar gestelde budgetten te realiseren in 2027.

Opzet van de programmabegroting
De opzet van de programmabegroting 2027 is in lijn met de jaarstukken 2025 verder verbeterd. Informatie wordt bij voorkeur slechts één keer opgenomen. Nieuw is de opzet van het programmaplan. De opgenomen 6 programma's zijn afgeleid van het samenwerkingsakkoord voor 2026-2030 'Trots op vandaag, werken aan morgen'. De verplichte taakvelden zijn gekoppeld aan deze 6 programma's. Dit zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De indeling naar taakvelden maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk en ondersteunt de informatievoorziening aan het Rijk, toezichthouders en het CBS.

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

Programmabegroting
De programmabegroting bevat de bestuurlijke hoofdlijnen en de toelichting op de zes programma’s. De verplichte overzichten van algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien zijn ondergebracht bij programma 6 Dekkingsmiddelen. Als bijlage is toegevoegd het uitvoeringsprogramma.

Per programma is opgenomen:

- een korte inleiding
- de bestuurlijk relevante ontwikkelingen
- wat willen we bereiken
- wat gaan we ervoor doen
- de investeringen binnen het programma die voldoen aan onze definitie van 'grote projecten'
- de beleidsindicatoren
- de verbonden partijen
- wat mag het kosten

Daarnaast bevat de programmabegroting de verplichte programma-overstijgende paragrafen. Deze geven inzicht in de financiële positie, bedrijfsvoering en risico’s van de gemeente:

- Wet open overheid

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Verbonden partijen
- Financiering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Lokale heffingen
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Financiële begroting

De financiële begroting gaat in op de gevolgen van de programmabegroting voor de financiële positie, de uiteenzetting van de financiële positie, het overzicht van baten en lasten en het overzicht van incidentele baten en lasten.

Bijlagen
De onderstaande bijlagen zijn opgenomen:

- Het uitvoeringsprogramma 2027-2030 'Trots op vandaag, werken aan morgen'
- de financieel economische uitgangspunten
- de baten en lasten per taakveld
- de reserves
- de voorzieningen
- onderhanden werken (inclusief MIP) en nieuwe investeringen 2027
- Geldleningen
- BBV-beleidsindicatoren

Bestuurlijke hoofdlijn

Bestuurlijke hoofdlijn

Trots op wat er is én samen bouwen aan de toekomst

Een ontmoetingsplek waar inwoners elkaar weten te vinden. Een oudere inwoner die langer zelfstandig thuis kan blijven wonen. Een jongere die een woning kan vinden en hier zijn toekomst kan opbouwen. Of een ondernemer die de ruimte krijgt om te vernieuwen. Het zijn voorbeelden van wat wij belangrijk vinden: een gemeente waar mensen prettig kunnen wonen, werken, ondernemen en leven.

"Het Hof van Maashorst laat zien hoe wij naar de toekomst van Maashorst kijken. Een plek waar verschillende generaties samenwonen, elkaar ontmoeten en naar elkaar omzien. Waar wonen meer is dan een dak boven je hoofd en waar zorg, welzijn, groen en ontmoeting samen bijdragen aan een sterke gemeenschap. Dat is de richting waarin wij Maashorst verder willen ontwikkelen".

Van ambities naar keuzes
Voor u ligt de programmabegroting 2027. Dit is de eerste programmabegroting van dit college waarin de koers uit ons samenwerkingsakkoord 2026-2030 "Trots op vandaag, werken aan morgen" is vertaald naar concrete keuzes en acties. We bouwen verder op wat samen met de raad, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en medewerkers tot stand is gebracht. Tegelijk kijken we bewust vooruit. Want keuzes die we vandaag maken, bepalen hoe volgende generaties in Maashorst kunnen wonen, werken en leven.

Keuzes maken vraagt lef. Niet alles kan op dezelfde manier blijven gebeuren als voorheen. Uitdagingen zoals de druk op het elektriciteitsnet, passende woningen, vergrijzing en personeelstekorten vragen om nieuwe vormen van samenwerking, innovatie en soms ook andere keuzes. We geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving, benutten kennis en ideeën van inwoners en werken samen met ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners aan oplossingen die bijdragen aan de toekomst van Maashorst. Omdat veel van deze opgaven verder reiken dan één bestuursperiode, kijken we verder dan de opgaven van vandaag. We werken vanuit een langetermijnvisie aan de toekomst van onze gemeente. De Toekomstvisie Maashorst2050 vormt daarbij ons kompas.

2027 als jaar van beweging
2027 wordt een jaar waarin de focus ligt op uitvoering én op een andere manier van werken. Bij alles wat we doen, stellen we steeds de vraag: wat betekent dit voor onze inwoners, nu én in de toekomst?

We kijken steeds naar wat inwoners nodig hebben en verbinden opgaven meer met elkaar. Daarbij staat niet het beleid of de regeling centraal, maar het effect voor inwoners en onze samenleving. Bij woningbouw gaat het om voldoende én passende woningen. Bij mobiliteit kijken we naar bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid. In het sociaal domein versterken we de sociale basis en organiseren we met Stevige Lokale Teams hulp laagdrempelig en dichtbij. Opgaven zoals netcongestie en woningbouw vragen om nieuwe vormen van samenwerking, innovatie en soms ook andere keuzes.

Ambities en financiële vooruitblik
Ook in 2027 zijn tijd, mensen en middelen niet onbeperkt beschikbaar. Dat vraagt om duidelijke keuzes. We kiezen voor een koers die ambitieus én realistisch is. We investeren waar dat nodig is om beweging mogelijk te maken en blijven tegelijkertijd zorgvuldig omgaan met onze financiële positie. Ondanks de financiële uitdagingen waar gemeenten de komende jaren mee te maken hebben, houden we ruimte om te investeren in de ambities van Maashorst en blijven we werken aan een gezonde financiële positie op de lange termijn.

Met deze begroting leggen we een stevige basis voor de toekomst van Maashorst. Door realistisch te begroten ontstaat een steeds vollediger en betrouwbaarder beeld. Zo maakt het uitvoeringsprogramma voor het eerst integraal onderdeel uit van de begroting en zijn onder andere het Integraal Huisvestingsplan (IHP), de structurele ICT-kosten en actuele financiële ontwikkelingen verwerkt. Om onze ambities te realiseren, zetten wij op een verantwoorde manier een deel van de algemene reserve in, met blijvende aandacht voor een gezonde financiële positie op de lange termijn.

We zijn trots op wat er al staat en op iedereen die daar iedere dag aan bijdraagt. Vanuit die trots kijken we vooruit: met vertrouwen in de kracht van onze inwoners, ondernemers, verenigingen, partners en gemeenschappen.

Zo werken we vandaag aan het Maashorst van morgen.

College van Burgemeester en Wethouders

Programma 1 Samen wel zijn

Een gezond en veerkrachtig Maashorst begint bij inwoners die mee kunnen doen, naar elkaar omkijken en zich gesteund voelen wanneer dat nodig is. Het gaat om de oudere die dankzij hulp uit de buurt langer zelfstandig thuis kan wonen, de jongere die op tijd ondersteuning krijgt voordat problemen groter worden of het gezin dat snel hulp vindt bij financiële zorgen. Hoe eerder mensen de juiste ondersteuning krijgen en hoe sterker de omgeving om hen heen is, hoe beter problemen kunnen worden voorkomen of klein gehouden. Daarmee vergroten we niet alleen de kwaliteit van leven van onze inwoners, maar versterken we ook de kracht van onze gemeenschap. Veel vragen en problemen kunnen inwoners zelf, samen met hun netwerk of binnen de gemeenschap oplossen. Niet iedere vraag vraagt direct om professionele of gemeentelijke ondersteuning. We kijken eerst wat inwoners zelf kunnen, wat hun omgeving kan betekenen en welke mogelijkheden er al aanwezig zijn in de gemeenschap. Waar aanvullende ondersteuning nodig is, zorgen we dat deze dichtbij, toegankelijk en passend beschikbaar is. Inwoners vinden gemakkelijk de weg naar passende ondersteuning en ervaren dat verschillende vormen van hulp en ondersteuning goed op elkaar aansluiten. Er is een goede afstemming tussen formele en informele ondersteuning, zodat inwoners de juiste hulp krijgen en zoveel mogelijk zelf regie houden.

Met de beweging 'Samen wel zijn' versterken we daarom de sociale basis en zorgen we voor een betere samenhang tussen wat inwoners, hun netwerk, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties zelf kunnen en de ondersteuning van professionals. Dit vraagt om ondersteuning die meer vanuit de leefwereld van inwoners wordt georganiseerd. De ondersteuning van professionals en mensen uit de omgeving sluit goed op elkaar aan, zodat inwoners sneller de juiste ondersteuning vinden en deze beter aansluit bij wat zij nodig hebben. Professionele hulp blijft beschikbaar wanneer die nodig is. Zo dragen we bij aan inwoners die zoveel mogelijk zelf en samen met anderen hun leven kunnen vormgeven en aan sterke gemeenschappen waarin mensen naar elkaar omkijken.

Ontwikkelingen

De samenleving verandert. Inwoners worden ouder, hulpvragen worden complexer en tegelijkertijd is er veel kracht aanwezig bij inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en professionals. Dat vraagt om een andere manier van kijken naar ondersteuning. Niet de voorziening of het loket staat centraal, maar de inwoner en wat deze nodig heeft om mee te kunnen doen en zijn of haar leven zoveel mogelijk zelf vorm te geven.

We willen inwoners eerder bereiken en beter ondersteunen in hun eigen leefomgeving. Daarom investeren we meer in preventie, ontmoeting, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning dichtbij. Deze beweging geldt niet alleen voor zorg en ondersteuning. Ook op de thema's bestaanszekerheid, werk en vergrijzing willen we inwoners, waaronder jongeren, eerder bereiken, beter aansluiten bij hun behoeften en meer samenhang brengen in onze aanpak. We kijken daarbij nadrukkelijk naar het maatschappelijke effect: wat helpt inwoners daadwerkelijk verder?

Dit vraagt ook iets van de gemeente. We bewegen van aanbod- en voorzieningengericht werken naar preventief, integraal en omgevingsgericht werken. We verbinden wat er al is, maken ruimte voor initiatieven en sluiten aan bij de kracht van inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke partners en professionals. Waar het kan, laten we de samenleving zelf aan zet. Dat vraagt lef om anders te werken. Niet vanuit afzonderlijke regelingen of organisaties, maar vanuit wat inwoners nodig hebben in hun dagelijks leven. Dat betekent dat we bestaande werkwijzen durven aan te passen, nieuwe verbindingen leggen tussen organisaties en ruimte maken voor initiatieven die bijdragen aan sterke gemeenschappen. Waar het nodig is, zetten we als gemeente juist een stap naar voren. Dat kan betekenen dat we tijdelijk een andere rol aannemen om iets mogelijk te maken, of dat we capaciteit en expertise beschikbaar hebben op het moment dat die nodig zijn.

Deze beweging is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. We zijn als gemeente en in onze regionale samenwerking nog niet overal op deze manier georganiseerd. Bestaande afspraken, contracten en aanbestedingen bepalen mede hoe ondersteuning nu is ingericht. We benutten de ruimte die er is en

werken stap voor stap toe naar de gewenste manier van werken. Daarbij leren we wat werkt, passen we onze rol aan waar dat nodig is en maken we bij nieuwe afspraken en samenwerkingen steeds meer ruimte voor deze beweging.

Wat willen we bereiken?

1. Sterke sociale basis & Stevig Lokaal Team

Inwoners kunnen in hun eigen omgeving meedoen, elkaar ontmoeten en naar elkaar omkijken. We willen dat ondersteuning daarbij dichtbij, toegankelijk en goed op elkaar afgestemd is. Inwoners vertellen één keer hun verhaal, ervaren samenhang tussen de ondersteuning van professionals, vrijwilligers en hun eigen netwerk en krijgen ruimte om zoveel mogelijk zelf de regie te houden.

Dat vraagt om een sterke sociale basis én een stevig lokaal team dat zichtbaar aanwezig is in de wijk/kern en aansluit bij de leefwereld van inwoners. Het Stevig Lokaal Team (SLT) is een herkenbaar aanspreekpunt voor inwoners van 0 tot 100 jaar met vragen op het gebied van opgroeien, gezondheid, meedoen, bestaanszekerheid, wonen en veiligheid. Het team werkt integraal en kijkt niet alleen naar de vraag van de inwoner, maar naar de gehele situatie en alle leefgebieden die van invloed zijn.

Dat vraagt om meer integraal en meer preventief werken. We versterken de sociale basis en geven inwoners en gemeenschappen ruimte om zelf oplossingen te organiseren. De preventiewerkers verbinden wat er al is, kijken breed naar de situatie van inwoners en brengen de juiste mensen en ondersteuning bij elkaar, bieden waar mogelijk zelf ondersteuning, voeren regie wanneer inwoners dat nodig hebben en zorgen voor één plan en één herkenbaar aanspreekpunt. Hierdoor ervaren inwoners minder doorverwijzingen, hoeven zij hun verhaal minder vaak te vertellen en ontvangen zij sneller passende ondersteuning. Zo kunnen we eerder aansluiten bij wat nodig is, de kracht van inwoners en hun omgeving benutten en passende ondersteuning bieden wanneer dat nodig is. Vragen en signalen worden eerder herkend en opgepakt, waardoor problemen zoveel mogelijk worden voorkomen of klein gehouden. Inwoners kunnen zoveel mogelijk zelf en samen met hun netwerk oplossingen vinden en regie houden over hun eigen leven. Wanneer ondersteuning nodig is, sluit deze beter aan bij de leefwereld van inwoners en ervaren zij één samenhangende aanpak.

Deze beweging wordt steeds belangrijker. Meer mensen wonen langer thuis en de beschikbare capaciteit van professionals staat onder druk. Daarom investeren we in een sterke sociale basis en ondersteuning dichtbij.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 Met het programma 'Toekomstbestendig sociaal domein' werken we aan vier ontwikkelsporen

Meer methodisch werken vanuit de bedoeling, meer grip door data en monitoring, de doorontwikkeling van de sterke sociale basis en stevige lokale teams en het versterken van het strategisch partnerschap

1.2 Voortzetting van de stevige lokale teams in de gebieden Zeeland en Uden-Oost

De Stevige lokale teams voort te zetten in de gebieden Zeeland en Uden-Oost, zodat inwoners sneller passende ondersteuning vinden en vragen eerder worden opgepakt. Medio 2027 evalueren we de integrale en preventieve aanpak en zien we welke resultaten dit oplevert. De aanpak wordt gefaseerd uitgebreid in 2027 naar 2 nieuwe gebieden. Daarbinnen richten we ons op de doorontwikkeling van de werkwijze en de monitoring van resultaten

1.3 De kracht van vrijwilligers en lokale initiatieven versterken en mogelijkheden verkennen voor initiatieven in andere wijken en kernen

1.4 De preventieve inzet van (jeugd)boa's t.b.v. vroegsignalering van overlast en veiligheidsproblemen

1.5 Inzet van scholen, sportverenigingen, GGD, Halt, jongerenwerk en politie voor voorlichting rond alcohol, drugs en vapen

1.6 Uitbreiden van laagdrempelige (opvoed)ondersteuning aan ouders en verzorgers via de lokale teams.

1.7 We investeren in een stevige lokale culturele infrastructuur.

1.8 Jonge aanwas in beeld brengen en zowel een preventieve als een repressieve aanpak ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

2. Bestaanszekerheid

Inwoners die moeite hebben om rond te komen, krijgen sneller toegang tot passende ondersteuning. We willen financiële zorgen eerder signaleren en voorkomen dat tijdelijke problemen uitgroeien tot langdurige schulden. Inwoners weten beter welke ondersteuning beschikbaar is en ervaren minder drempels om hiervan gebruik te maken. Zo vergroten we de financiële bestaanszekerheid én de mogelijkheid om actief mee te doen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

2.1 De toegang voor inkomensondersteuning vereenvoudigen en het bereik vergroten

De toegang voor inkomensondersteuning te vereenvoudigen en het bereik te vergroten door de inkomensgrens voor gemeentelijke minimaregelingen te verruimen naar 130% en de mogelijkheden voor automatische/ambtshalve toekenning te benutten.

2.2 De aanpak van financiële problematiek versterken door de capaciteit van schuldhulpverlening uit te breiden en het uitvoeringsplan vast te stellen

2.3 De mogelijkheden voor maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen te versterken en na evaluatie te bepalen hoe deze structureel te borgen

De mogelijkheden voor maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen te versterken door de pilots Quiet Maashorst en Volwassenenfonds te evalueren en na een positieve evaluatie, te bepalen hoe deze structureel te borgen;

2.4 De uitvoering en het bereik van regelingen monitoren en beoordelen of de inzet bijdraagt aan het verminderen van financiële kwetsbaarheid en het vergroten van maatschappelijke participatie

Wat willen we bereiken?

3. Betaald werk

Werk biedt meer dan inkomen alleen. Het geeft structuur, sociale contacten, eigenwaarde en de mogelijkheid om mee te doen in de samenleving. Daarom ondersteunen we inwoners bij het vinden van werk dat past bij hun talenten en mogelijkheden. Voor jongeren, nieuwkomers en inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt creëren we meer kansen om zich te ontwikkelen, te leren, ervaring op te doen en duurzaam aan het werk te gaan. Werk, opleiding en ontwikkeling sluiten beter aan op de mogelijkheden van de inwoner, door de inzet van werkgevers, onderwijs, IBN en maatschappelijke partners te verbinden.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1 Het huidige re-integratieaanbod analyseren op effectiviteit en duurzaamheid (resultaten en knelpunten)

3.2 Het project om tot een nieuw regionaal partnerschap met IBN te komen afronden en onze samenwerking bestendigen

3.3 De aanpak van jeugdwerkloosheid vormgeven door een plan van aanpak en uitvoeringsagenda op te stellen en de uitvoeringscapaciteit te organiseren

3.4 De pilot 'Versterkte Meedoenbalie' op de nieuwe COA-locatie uitvoeren en monitoren gericht op participatie en versterken van de aansluiting op de gemeenschap, opleiding en arbeidsmarkt

Investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen die door de raad voor dit specifieke begrotingsjaar zijn gevoteerd en die voldoen of gaan voldoen aan de definitie van “groot project" in de Financiële Verordening.

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	6,7	5,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2025	19	27
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv’ers)	% deelnemers aan het vo- en mbo-onderwijs	2025	2,0%	2,3%
Niet sporters	%	2024	39,3%	45,0%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2025	949,4	824,8
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	2023	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	4%	5%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2025	75,1%	73,3%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	2024	2%	2%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2025	154,2	244,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2025	151,6	209,5
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	12,8	13,9
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	1,2%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2025	0,2%	0,4%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2025	690	734

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- GGD Hart van Brabant
- Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost
- Regionaal Bureau Leerlingzaken Brabant-Noordoost
- Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord
- Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant
- Centrumregeling Jeugd N.O Brabant
- Centrumregeling WMO Noordoost-oost 2020
- Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	103.339 N	107.311 N	104.103 N	103.883 N	99.393 N	99.100 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	6.457 N	6.751 N	6.287 N	5.414 N
Totale geraamde lasten	**103.339 N**	**107.311 N**	**110.561 N**	**110.634 N**	**105.680 N**	**104.514 N**
Baten - voor begroting 2027	27.883 V	26.891 V	25.060 V	26.593 V	24.954 V	24.954 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	704 V	705 V	707 V	710 V
Totale geraamde baten	**27.883 V**	**26.891 V**	**25.764 V**	**27.298 V**	**25.661 V**	**25.664 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**75.456 N**	**80.420 N**	**84.797 N**	**83.336 N**	**80.020 N**	**78.850 N**
Stortingen in reserves	2.666 N	861 N	818 N	818 N	0 N	0 N
Onttrekkingen uit de reserves	3.087 V	1.093 V	285 V	215 V	215 V	0 N
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**75.035 N**	**80.188 N**	**85.330 N**	**83.939 N**	**79.805 N**	**78.850 N**

Wat doen we niet meer?

- We gaan niet langer uit van een structurele groei van de Wmo- en jeugdzorgkosten op langere termijn, maar zetten vanaf 2029 in op een afbuiging van de kosten door te investeren in preventie, de Sterke Sociale Basis en Stevige Lokale Teams.
- We laten beschikbare middelen voor het Onderwijsachterstandenbeleid niet onbenut en zetten deze maximaal in voor het versterken van preventie en ontwikkelkansen van kinderen en jongeren.
- We schaffen de gemeentelijke keuring voor de gehandicaptenparkeerkaart af en vereenvoudigen daarmee het proces en de toegang voor inwoners.

Programma 2 Een gezamenlijk thuis

Een thuis is meer dan een woning. Het is een plek waar je prettig kunt wonen, je kinderen kunt laten opgroeien, mensen kunt ontmoeten en je verbonden voelt met je omgeving. In Maashorst moeten inwoners in iedere levensfase een plek kunnen vinden die bij hen past. Daarom bouwen we aan voldoende woningen, sterke gemeenschappen, goede voorzieningen en een leefomgeving waarin mensen zich veilig, welkom en verbonden voelen.

Groei zien we daarbij niet als een doel op zich. Groei biedt kansen om onze kernen sterker te maken, voorzieningen toekomstbestendig te houden en de kwaliteit van leven van onze inwoners verder te verbeteren. Zo bouwen we samen aan een Maashorst waarin ruimte is voor ontwikkeling én wat onze kernen bijzonder maakt.

We wachten daarbij niet af. We benutten de groei en ontwikkeling van Maashorst om onze kernen sterker te maken en geven ruimte aan initiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid, vitaliteit en toekomstbestendigheid van onze gemeente. Daarbij kijken we naar wat inwoners en kernen nodig hebben om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen en leven. Zo dragen nieuwe ontwikkelingen bij aan sterke buurten en vitale kernen.

Ontwikkelingen

Maashorst blijft zich ontwikkelen. Dat vraagt van ons dat we niet alleen inspelen op actuele behoeften, maar ook vooruitkijken en bijdragen aan sterke, aantrekkelijke en toekomstbestendige kernen.

We ontwikkelen ons verder in het gebiedsgericht en integraal werken vanuit de behoeften van inwoners en de eigenheid van iedere kern. Daarbij kijken we niet alleen naar woningbouw, maar ook naar voorzieningen, ontmoeten, onderwijs, sport, cultuur, bereikbaarheid en leefomgeving. Zo benutten we ontwikkelingen en opgaven steeds meer als kans om de leefkwaliteit, vitaliteit en verbondenheid van onze kernen te versterken.

We kijken verder dan het individuele initiatief en beoordelen ontwikkelingen op hun bijdrage aan inwoners, de leefbaarheid van kernen en de toekomst van Maashorst als geheel. Soms is faciliteren voldoende, soms is verbinden of ondersteunen nodig en soms nemen we als gemeente meer verantwoordelijkheid. Zo zetten we onze inzet gericht in op wat inwoners en kernen echt verder helpt.

Ook veiligheid is onderdeel van een gezamenlijk thuis. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun buurt, op straat, op school, bij verenigingen en in de openbare ruimte. Een veilige leefomgeving maken we samen. Inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente dragen ieder vanuit hun eigen rol bij aan een omgeving waarin mensen zich veilig voelen, naar elkaar omkijken en samen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving. We versterken de sociale samenhang en weerbaarheid van onze kernen en treden op waar dat nodig is. Zo bouwen we aan gemeenschappen die tegen een stootje kunnen en samen voorbereid zijn op veranderingen en onverwachte situaties.

Deze ontwikkelingen vragen om lef om integraal en gebiedsgericht keuzes te maken. Dat betekent dat we niet langer afzonderlijk kijken naar wonen, voorzieningen, mobiliteit, zorg, veiligheid en leefbaarheid, maar naar de samenhang tussen deze opgaven. We durven daarbij keuzes te maken over waar ontwikkelingen de meeste maatschappelijke meerwaarde hebben en waar onze inzet het verschil kan maken voor inwoners en kernen. Zo geven we ruimte waar dat kan en nemen we regie waar dat nodig is. Samen met inwoners, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en regionale partners bouwen we zo aan een Maashorst waar ruimte is voor ontwikkeling én voor wat onze kernen bijzonder maakt. Een gemeente waar inwoners niet alleen vandaag, maar ook morgen prettig, veilig en verbonden kunnen wonen en leven.

Wat willen we bereiken?

1. Ruimte voor ontwikkeling met kwaliteit

Maashorst groeit. Die groei willen we benutten om onze gemeente sterker te maken. Daarom geven we ruimte aan ontwikkelingen die bijdragen aan sterke kernen, een aantrekkelijke leefomgeving en een duurzame toekomst. We kijken integraal naar wonen, bereikbaarheid, leefbaarheid, klimaat, voorzieningen en ruimtelijke kwaliteit en maken bewuste keuzes over ontwikkelingen die het meeste bijdragen aan de toekomst van Maashorst.

We willen ontwikkelingen die passen bij onze ambities actief mogelijk maken. Daarom bieden we initiatiefnemers en ontwikkelaars vooraf duidelijkheid over wat Maashorst belangrijk vindt en welke kwaliteit we nastreven. Daardoor kunnen goede plannen sneller worden ontwikkeld en beoordeeld.

Zo werken we aan een toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarin ontwikkeling, duurzaamheid en leefkwaliteit hand in hand gaan.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 Een proactievere, zakelijkere en meer projectmatige werkwijze om ruimtelijke initiatieven, woningbouw en gebiedsontwikkeling toekomstgerichter uit te werken

We brengen daarbij in beeld welke regels en werkwijzen kunnen worden vereenvoudigd, aangepast of geschrapt en maken duidelijke keuzes over de prioritering van initiatieven, termijnen en ontwikkelverplichtingen. Om deze beweging te ondersteunen zetten we tijdelijk extra capaciteit in om enerzijds extra projecten te kunnen uitvoeren en anderzijds de beweging van de organisatie te begeleiden en ruimte voor deze beweging te creëren binnen de organisatie.

1.2 De taken van de commissie ruimtelijke kwaliteit en erfgoed (welstand) terugbrengen tot het wettelijk verplichte minimum

1.3 Een integrale leidraad voor ontwikkelaars en initiatiefnemers opstellen

Een integrale leidraad voor ontwikkelaars en initiatiefnemers opstellen, waarin we bestaande beleidskaders en uitgangspunten samenbrengen. Daarmee maken we vooraf inzichtelijk of en onder welke voorwaarden een initiatief in behandeling kan worden genomen. We leggen daarnaast een eenduidige werkwijze vast voor het toepassen van de leidraad bij nieuwe initiatieven en projectontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

2. Programma Beleidstransitie

We werken aan een fysieke leefomgeving waarin opgaven in samenhang en vanuit de eigenheid van gebieden worden benaderd. De ambities uit de Omgevingsvisie, het Samenwerkingsakkoord en Maashorst 2050 zijn het vertrekpunt. Door beleid en uitvoering sterker met elkaar te verbinden, maken we gerichte keuzes over de ontwikkeling van onze kernen en het landelijk gebied. Het Warmteprogramma is hier onderdeel van en geeft richting aan de warmtetransitie in onze gemeente. Zo creëren we een samenhangend kader voor ruimtelijke ontwikkelingen en geven we invulling aan onze ambities en wettelijke opgaven voor de fysieke leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

2.1 De concept-omgevingsprogramma's voor Uden en het Landelijk Gebied verder uitwerken

Hiermee vertalen we de ambities en opgaven voor deze gebieden naar een samenhangende aanpak en leggen we de basis voor concrete keuzes over de verdere ontwikkeling en uitvoering.

2.2 Het Warmteprogramma opstellen en vaststellen, waarmee we richting geven aan de warmtetransitie in Maashorst

Wat willen we bereiken?

3. Bereikbaar en toekomstbestendig Maashorst

Inwoners moeten zich veilig en gemakkelijk kunnen verplaatsen binnen Maashorst en de regio. Daarom werken we aan een bereikbaar, veilig en leefbaar Maashorst, waarin mobiliteit meegroeit met de ontwikkeling van onze gemeente. We kijken naar een toekomstbestendig mobiliteitssysteem waarin lopen, fietsen, openbaar vervoer, regionale verbindingen en autoverkeer elkaar aanvullen. We versterken verkeersveiligheid, bereikbaarheid en duurzame mobiliteit en zorgen voor goede verbindingen tussen onze kernen. Daarbij kijken we steeds naar de samenhang tussen wonen, werken, voorzieningen en mobiliteit.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1 Een gefaseerde aanpak voor de N605 uitwerken

Een gefaseerde aanpak voor de N605 uitwerken, waarin duidelijkheid ontstaat over de benodigde voorbereiding, de gewenste oplossingsrichting en de bestuurlijke keuzes. Daarbij brengen we ook de financiële consequenties en de benodigde capaciteit in beeld.

3.2 De toekomstige fietsverbindingen in en rondom Maashorst verder uitwerken

De toekomstige fietsverbindingen in en rondom Maashorst verder uitwerken. We verkennen de verbindingen tussen de kernen en bereiden bestuurlijke keuzes voor over de snelfietsroute richting Nijmegen en een vrijliggend fietspad langs de Maasdijk.

Wat willen we bereiken?

4. Goed wonen in iedere levensfase

Iedere inwoner moet in Maashorst een passende plek kunnen vinden om te wonen en te leven. Daarom werken we aan een woningaanbod dat aansluit bij verschillende levensfases en woonbehoeften. We hebben oog voor betaalbaarheid, doorstroming, vergrijzing en verschillende woon- en zorgbehoeften. Daarbij kijken we niet alleen naar woningen, maar ook naar de samenhang met voorzieningen, leefbaarheid en sociale verbinding. Zo bouwen we aan buurten en kernen waarin inwoners prettig kunnen wonen, elkaar ontmoeten en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Wat gaan we ervoor doen?

4.1 Een gezamenlijke informatiebasis ontwikkelen voor de woon-zorgopgave

We brengen demografische ontwikkelingen, woningbehoefte, zorg, leefbaarheid en voorzieningen in samenhang in beeld en ontwikkelen hiervoor een monitor en voorzieningenkaart. Hiermee ontstaat beter inzicht in de opgaven en behoeften per kern.

4.2 Het Volkshuisvestingsprogramma opstellen en de woningbouwprogrammering verder ontwikkelen

Daarbij vertalen we regionale afspraken en lokale opgaven naar een gebiedsgerichte aanpak en brengen we woningbouw beter in lijn met demografie, betaalbaarheid, doorstroming en woon-zorgbehoeften.

Wat willen we bereiken?

5. Vitale kernen en sterke gemeenschappen

Een thuis ontstaat niet alleen door een woning, maar ook door mensen, voorzieningen en ontmoetingsplekken daaromheen. Daarom investeren we in voorzieningen die bijdragen aan sterke, leefbare en verbonden kernen. We versterken wat er al is en geven ruimte aan inwoners, verenigingen en gemeenschappen die zelf initiatief nemen. Zo zorgen we ervoor dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, actief kunnen deelnemen aan de samenleving en zich verbonden voelen met hun omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

5.1 Het accommodatiebeleid verder uitvoeren en verbinden met de doelen van de Sterke Sociale Basis

Daarbij versterken we het beheer, de toegankelijkheid en het gebruik van wijk- en ontmoetingsaccommodaties en hebben we aandacht voor openstelling, vrije inloop en huurvoorwaarden. Ook realiseren en bereiden we noodzakelijke technische en klimaatverbeteringen voor.

5.2 Samen met inwoners de programmering en het gebruik van ontmoetingspleinen verder ontwikkelen

Met bijzondere aandacht voor locaties waar zelfbeheer niet vanzelfsprekend is.

5.3 De verkoopprocedure van de oudbouw van het voormalige gemeentehuis in Zeeland afronden

Wat willen we bereiken?

6. Onderwijshuisvesting

Kinderen en jongeren moeten kunnen leren en ontwikkelen in een omgeving die klaar is voor de toekomst. Daarom zorgen we voor passende en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen die aansluiten bij de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen en de groei van onze gemeente. We versterken de verbinding tussen onderwijs, talentontwikkeling, arbeidsmarkt en de economische speerpunten van Maashorst, zodat jongeren hun talenten kunnen ontdekken, ontwikkelen en zich kunnen voorbereiden op de toekomst.

Wat gaan we ervoor doen?

6.1 De benodigde voorbereidingen treffen voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting

We stellen voorbereidingskredieten beschikbaar voor vervangende nieuwbouw of uitbreiding van De Zevenster, De Sterrenkijker, De Tandem, Bedir en De Kreek'l. Daarnaast stellen we budget beschikbaar voor tijdelijke en semipermanente huisvesting van De Tandem, De Zevenster en De Kreek'l en voor de uitbreiding van Marimba.

6.2 Budget beschikbaar stellen aan het Udens College voor het aanpassen en geschikt maken van het voormalige schoolgebouw De Meent voor het Waldorfonderwijs

Wat willen we bereiken?

7. Sport, cultuur en ontmoeten

Sport, cultuur en ontmoeting brengen mensen samen en dragen bij aan gezondheid, ontwikkeling en leefbaarheid. We zetten in op een toegankelijk en toekomstbestendig aanbod dat alle inwoners uitnodigt om mee te doen, elkaar te ontmoeten en actief onderdeel te zijn van de gemeenschap. We hebben oog voor inclusie en zorgen dat iedereen volwaardig kan deelnemen. Zo versterken we niet alleen de vitaliteit van onze inwoners, maar ook de kracht van onze kernen en gemeenschappen.

Wat gaan we ervoor doen?

7.1 Sport en bewegen voor meer inwoners toegankelijk maken

We stimuleren sport en bewegen voor ouderen en versterken de samenwerking tussen sportverenigingen, onder andere door de ontwikkeling van omnisportverenigingen te ondersteunen door het geven van informatie.

7.2 Werken aan toekomstbestendige sportvoorzieningen door een gebiedsvisie voor sportpark Uden op te stellen en een lange termijnvisie op zwemwater te ontwikkelen

7.3 De culturele kwaliteit en identiteit van Maashorst versterken door een beleidskader en uitvoeringsprogramma voor immaterieel erfgoed op te stellen en een kader en locatieverkenning voor kunst in de openbare ruimte uit te werken

Wat willen we bereiken?

8. Veilige en weerbare kernen

Een gezamenlijk thuis betekent ook dat inwoners zich veilig voelen. Daarom werken we aan veilige buurten, sterke gemeenschappen en een samenleving die is voorbereid op veranderingen en nieuwe uitdagingen. We versterken de sociale en fysieke veiligheid, pakken criminaliteit en ondermijnende activiteiten aan en vergroten de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners en organisaties. Zo bouwen we aan een samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken en samen weerbaar zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

8.1 We zetten in op het versterken van de verkeersveiligheid in centrum- en winkelgebieden en andere drukke verblijfsgebieden

Daarin hebben we specifieke aandacht voor het gebruik van (elektrische) fietsen en fatbikes.

8.2 We voeren Bibob-toetsingen uit bij bedrijven waar risico's daartoe aanleiding geven

Hierbij hebben we extra oog voor zorgaanbieders.

8.3 We blijven inzetten op de aanpak ‘Jonge Aanwas’ om betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende activiteiten en (georganiseerde) drugscriminaliteit tegen te gaan

8.4 Een meerjarige aanpak voor een weerbare samenleving opstellen en starten

We werken aan een samenleving die beter voorbereid is op crises, verstoringen en dreigingen, met aandacht voor bewustwording, zelfredzaamheid en samenwerking tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, veiligheidspartners en de gemeente. Ook richten we onze eigen organisatie hierop in, zodat we als gemeente voorbereid zijn op verschillende dreigingen en onze dienstverlening en continuïteit kunnen waarborgen.

8.5 De veiligheid en leefbaarheid versterken met gericht toezicht en handhaving en meer bewustwording, zelfredzaamheid en meldingsbereidheid bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties

8.6 De digitale weerbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke organisatie versterken door te investeren in informatiebeveiliging, risicomanagement, back-up en recovery en de implementatie van nieuwe wettelijke kaders

8.7 Onderzoeken of en onder welke voorwaarden maximaal één initiatief per kern mogelijk is om het nieuwe jaar in te luiden

8.8 We versterken de digitale weerbaarheid van inwoners

Investeringen

Hier staan de nieuwe investeringen die door de raad zijn gevoteerd voor dit specifieke begrotingsjaar en voldoen of gaan voldoen aan de definitie “groot project" volgens de definitie in de Financiële Verordening.

Omschrijving	Begrote uitgaven 2027
Reconstructie N 605	€ 1.093.000
Nieuwbouw Tandem-Sterrenkijker	€ 1.145.000
Verstrekken startersleningen	€ 2.000.000
Rehabilitatie Bogerd	€ 524.000
Nieuwbouw school Kreek'l	€ 341.000
Riolering Runstraat/Molengraaf	€ 0
Rehabilitatie Zeelandsedreef/Schaijkseweg	€ 2.121.000
Verbouwing dorpshuis Phoenix in Schaijk	€ 2.671.000
Rehabilitatie en riolering Hoevenseveld fase 3	€ 1.872.000
Brabantstraat / Leeuwstraat	€ 82.000
Pastoor van Winkelstraat	€ 0
Herhuisvesting van Moleneind/Red Sox	€ 2.107.000
Uitbreiding Zevenster kinderopvang	€ 232.000

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	€ 493.000
Oudedijk	€ 0
President Kennedylaan	€ 0
Zeelandsedijk (N264-Leeuwstraat)	€ 0
Hoogheistraat/Palmstraat	€ 1.805.000
Wislaan	€73.000

Wat doen we niet meer?

Programma beleidstransitie

We stellen in principe geen nieuw sectoraal beleid meer op voor de fysieke leefomgeving. We werken vanuit integrale en gebiedsgerichte programma's en brengen beleid en uitvoering nadrukkelijker met elkaar in samenhang.

Ruimte voor ontwikkeling met kwaliteit

We werken initiatieven alleen verder uit wanneer duidelijk is dat ze bijdragen aan onze gemeentelijke doelen en prioriteiten. We baseren ons op vastgestelde keuzes en kaders en niet op afzonderlijke verzoeken of urgente vragen. Losse maatwerkafspraken maken we alleen na een expliciete bestuurlijke afweging. Overleg organiseren we doelgericht, met een helder doel en concrete vervolgstappen. Nieuwe projecten starten we alleen wanneer daarvoor een duidelijke prioriteit en goede onderbouwing bestaan en voldoende capaciteit beschikbaar is.

We nemen initiatieven alleen in behandeling als de benodigde informatie en stukken volledig zijn aangeleverd. Uitgangspunten en randvoorwaarden worden vooraf integraal meegegeven, zodat we achteraf geen losse sectorale eisen hoeven toe te voegen. We werken met één integrale leidraad voor gebiedsontwikkeling en initiatiefbehandeling en behandelen initiatieven volgens het reguliere proces en de vastgestelde werkwijze. Daarbij richten we ons op taken die passen binnen onze gemeentelijke rol en verantwoordelijkheid.

Goed wonen in iedere levensfase

Woningbouw en bijzondere woonvormen behandelen we niet langer als losse projecten. We beoordelen initiatieven integraal: niet alleen op ruimtelijke inpasbaarheid, maar ook op hun bijdrage aan de woonopgave, leefbaarheid, maatschappelijke meerwaarde en uitvoerbaarheid. Alleen ontwikkelingen die bijdragen aan onze integrale volkshuisvestelijke opgaven komen voor gemeentelijke medewerking in aanmerking.

We doen niet alles tegelijk. In 2027 richten we ons eerst op het verkrijgen van inzicht, het programmeren en prioriteren van opgaven en het nemen van de benodigde besluiten. Daarna volgt de uitvoering gefaseerd en in samenhang met de beschikbare capaciteit.

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Verwijzing Halt	aantal per 1.000 inwoners	2025	14	11
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2025	0,9	1,8
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2025	3,9	4,3
Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2025	0,9	1,2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	2025	5,5	5,4
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2024	8,9	7,7
Demografische druk	%	2026	77,3%	76,2%

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Theater Markant N.V.
- Stichting Museum Krona

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	57.221 N	54.251 N	53.400 N	54.403 N	54.218 N	54.365 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	6.660 N	6.158 N	4.462 N	4.295 N
Totale geraamde lasten	**57.221 N**	**54.251 N**	**60.061 N**	**60.561 N**	**58.680 N**	**58.660 N**
Baten - voor begroting 2027	34.205 V	15.119 V	15.608 V	16.639 V	16.489 V	16.598 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	128 V	219 V	283 V	430 V
Totale geraamde baten	**34.205 V**	**15.119 V**	**15.736 V**	**16.857 V**	**16.772 V**	**17.028 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**23.016 N**	**39.132 N**	**44.325 N**	**43.704 N**	**41.908 N**	**41.631 N**
Stortingen in reserves	6.268 N	3.589 N	9.429 N	1.146 N	594 N	704 N
Onttrekkingen uit de reserves	5.955 V	4.087 V	11.458 V	3.909 V	3.286 V	2.615 V
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**23.328 N**	**38.633 N**	**42.295 N**	**40.940 N**	**39.215 N**	**39.720 N**

Programma 3 Verwevenheid met de natuur

Maashorst is een gemeente waar natuur, landschap, dorpen en inwoners nauw met elkaar verbonden zijn. Groen dichtbij huis, schaduw op warme dagen, een aantrekkelijk wandel- of fietsrondje en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten dragen allemaal bij aan prettig wonen en leven in onze gemeente. Met natuurgebied De Maashorst als groen hart beschikken we over een unieke kwaliteit die bijdraagt aan gezondheid, welzijn, recreatie, woonkwaliteit en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Een groene, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving is geen doel op zichzelf, maar draagt bij aan het prettig wonen, werken, ontmoeten, bewegen en recreëren in onze gemeente. Natuur, landschap, water, klimaat, gezondheid en de inrichting van onze leefomgeving zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Met de beweging Verwevenheid met de natuur bouwen we verder aan een gemeente waarin natuur en leefomgeving elkaar versterken. Daarbij kijken we integraal naar de leefomgeving als geheel en benutten we de kansen die groen, water en landschap bieden voor gezondheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, recreatie en sociale ontmoeting.

De ambities uit het Samenwerkingsakkoord vertalen we de komende jaren naar concrete keuzes en maatregelen. Daarbij richten we ons op een groene, gezonde en inclusieve leefomgeving, waar inwoners prettig, gezond en met elkaar kunnen samenleven. We vinden het belangrijk dat groen, natuur en recreatieve voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk en beleefbaar zijn. Door grondstoffen slim te gebruiken, afval te voorkomen en materialen opnieuw toe te passen, dragen we niet alleen bij aan duurzaamheid, maar ook aan een gezonde leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties. Een circulaire omgang met grondstoffen draagt bij aan die groene leefomgeving.

Ontwikkelingen

Maashorst staat voor de opgave om de leefomgeving toekomstbestendig, gezond en duurzaam in te richten. De komende jaren liggen er kansen om de kwaliteit van onze leefomgeving verder te versterken. Door slim om te gaan met groen, water, natuur en grondstoffen kunnen we werken aan een gezondere, aantrekkelijkere en toekomstbestendige gemeente.

Tegelijkertijd krijgen gemeenten te maken met nieuwe landelijke en Europese ontwikkelingen, zoals de Natuurherstelverordening en de Kaderrichtlijn Water. Deze ontwikkelingen helpen ons om bestaande ambities verder te vertalen naar concrete keuzes voor gebiedsontwikkeling, openbare ruimte, natuur, water en circulariteit.

Daarbij zetten we in op een integrale benadering waarin gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, recreatie, ontmoeten en zorgvuldig grondstoffengebruik elkaar versterken.

Wat willen we bereiken?

1. Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving

We werken aan een leefomgeving waarin inwoners gezond kunnen opgroeien, prettig kunnen wonen, elkaar kunnen ontmoeten en worden uitgenodigd om te bewegen en recreëren.

Groen, water en natuur zijn daarbij geen losse thema's, maar vormen de basis voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Door te investeren in biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterkwaliteit, recreatieve verbindingen en aantrekkelijke openbare ruimte versterken we zowel de gezondheid van inwoners als de kwaliteit van onze leefomgeving.

Een groene en gezonde leefomgeving draagt niet alleen bij aan biodiversiteit en klimaatbestendigheid, maar ook aan gezondheid, welzijn en sociale verbinding. Meer groen in de directe leefomgeving zorgt voor aantrekkelijke plekken om elkaar te ontmoeten, te bewegen en te ontspannen. Daarbij vinden we het belangrijk dat groen, natuur en recreatieve voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk en beleefbaar zijn. Zo versterken we niet alleen de kwaliteit van onze leefomgeving, maar ook de leefbaarheid van onze dorpen en wijken.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 De huidige situatie voor de 3-30-300-richtlijn in beeld te brengen, de Natuurherstelverordening te vertalen naar gemeentelijke uitgangspunten en een integrale leidraad voor nieuwe ontwikkelingen uit te werken.

1.2 Samen met partners werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit en invulling geven aan de benodigde maatregelen uit de kaderrichtlijn Water

1.3 In 2027 vertalen we de opgaven naar de omgevingsprogramma's voor Uden en het landelijk gebied en werken we de benodigde maatregelen voor klimaatadaptatie verder uit

1.4 We brengen de voordelen van groene en klimaatbestendige schoolomgevingen onder de aandacht en sluiten aan bij initiatieven van scholen

Waar nodig kan de gemeente ondersteunen. Daarnaast brengen we kansen voor vergroening van sport-, speel- en ontmoetingsvoorzieningen en de openbare ruimte in beeld.

1.5 De ontbrekende schakels in de recreatieve verbindingen voor het rondje Maashorst in beeld brengen en verder uitwerken

1.6 Een voorstel voor de aanpak van oneigenlijk grondgebruik uitwerken

Een voorstel voor de aanpak van oneigenlijk grondgebruik uit te werken, waarin de uitgangspunten, mogelijkheden en benodigde vervolgstappen worden beschreven.

Wat willen we bereiken?

2. Slim omgaan met grondstoffen en afval

We werken aan een gemeente waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden hergebruikt en afval zoveel mogelijk wordt voorkomen. Door slimmer om te gaan met materialen en grondstoffen verminderen we de druk op natuurlijke hulpbronnen en dragen we bij aan een schone, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving.

Inwoners spelen hierin een belangrijke rol door afval te voorkomen, goed te scheiden en grondstoffen opnieuw te gebruiken. Zo werken we samen aan een circulaire samenleving waarin grondstoffen hun waarde behouden en bijdragen aan een gezonde leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we ervoor doen?

2.1 Het huidige afval- en grondstoffenbeleid te evalueren en te actualiseren, waarbij we de ambities voor circulariteit en duurzaam grondstoffengebruik vertalen naar de gemeentelijke koers

2.2 De uitgangspunten en keuzes voor de toekomstige afvalinzameling bepalen en daarmee de voorbereiding op de situatie vanaf 2029 in gang zetten

Investeringen

Hier staan de nieuwe investeringen die door de raad zijn gevoteerd voor dit specifieke begrotingsjaar en voldoen of gaan voldoen aan de definitie “groot project" volgens de definitie in de Financiële Verordening.

Omschrijving	Begrote uitgaven 2027
Rehabilitatie en renovatie Hoevenseveld fase 2	€ 641.000
Reconstructie Kastanjeweg	€ 0
Aanpassen riolering Beukenlaan / Wolfstraat	€ 1.246.000
Reconstructie Wijk Schutveld	€ 0
Rehabilitatie Schutsboomstraat	€ 1.891.000
Realisatie EVZ Grondverwerving	€ 225.000
Bossestraat	€ 0

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2024	130	142

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- Brabant Water N.V.
- AgriFood Capital RNOB/Noordoost Brabant Werkt!

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	17.582 N	31.878 N	31.803 N	32.282 N	32.610 N	32.926 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	546 N	509 N	486 N	515 N
Totale geraamde lasten	**17.582 N**	**31.878 N**	**32.349 N**	**32.791 N**	**33.096 N**	**33.441 N**
Baten - voor begroting 2027	2.107 V	17.213 V	17.739 V	18.281 V	18.823 V	19.130 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	75 V	0 V	0 V	0 V
Totale geraamde baten	**2.107 V**	**17.213 V**	**17.814 V**	**18.281 V**	**18.823 V**	**19.130 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**15.475 N**	**14.664 N**	**14.535 N**	**14.509 N**	**14.273 N**	**14.311 N**
Stortingen in reserves	614 N	78 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen uit de reserves	950 V	890 V	13 V	13 V	13 V	13 V
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**15.139 N**	**13.853 N**	**14.522 N**	**14.497 N**	**14.260 N**	**14.298 N**

Wat doen we niet meer?

- We stoppen met een afzonderlijke en sectorale aanpak van groen, water, klimaat en gezondheid. Door opgaven meer in samenhang op te pakken en bestaande groene en openbare ruimtes beter te benutten, zetten we beschikbare middelen gerichter en efficiënter in.
- We zetten niet meer primair in op de aanleg van nieuw groen, maar benutten en behouden bestaand groen beter.

Programma 4 Gezonde economie

Maashorst heeft een sterke ondernemerstraditie. De pioniersgeest, vrijzinnige durfal, nuchterheid en verbondenheid met de omgeving zitten in ons DNA. Die kracht willen we behouden en versterken. We kiezen voor een gezonde en toekomstbestendige economie, met ruimte voor ondernemerschap, innovatie en maatschappelijke waarde. We bouwen voort op vier speerpunten: het MKB, de zorgeconomie, agrifood en kwaliteitstoerisme. Een gezonde economie draagt niet alleen bij aan ondernemerschap en werkgelegenheid, maar ook aan levendige kernen, aantrekkelijke voorzieningen en een prettige leefomgeving voor inwoners. Zo versterken economie en leefbaarheid elkaar. Daarbij benutten we bestaande bedrijventerreinen beter en stimuleren we verduurzaming, circulariteit en samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid.

Ontwikkelingen

Ondernemers spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van Maashorst. Zij zorgen voor werkgelegenheid, innovatie en levendige kernen. Tegelijkertijd staan zij voor grote uitdagingen zoals netcongestie, ruimtegebrek, de energietransitie, stikstof en personeelstekorten. Bedrijventerreinen, centrumgebieden, recreatiegebieden en vakantieparken staan voor de opgave om aantrekkelijk en toekomstbestendig te blijven in een veranderend economisch landschap. Daarom ondersteunen we ondernemers bij groei, verduurzaming en vernieuwing. We faciliteren de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheid en maatschappelijke partners en zorgen voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat waarin initiatieven kunnen ontstaan en groeien. De gemeente wil hierin een actieve partner zijn die verbindt, faciliteert en mogelijk maakt. Samen zetten we in op energiehubs, verduurzaming van bedrijventerreinen, slimme energieoplossingen. We ondersteunen agrarische ondernemers bij innovatie en nieuwe verdienmodellen met oog voor natuur en leefomgeving. Sterke kernen, minder leegstand en kwaliteitstoerisme versterken onze lokale economie.
Inwoners merken dit door een aantrekkelijk economisch klimaat, werkgelegenheid, levendige kernen en een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken en recreëren

Wat willen we bereiken?

1. Sterke economische profielen

Samen met de ondernemers bouwen we verder aan een herkenbaar economisch profiel voor Maashorst. Daarbij richten we ons op vier speerpunten: MKB, zorgeconomie, agrifood en kwaliteitstoerisme. Deze sectoren passen bij de kracht, identiteit en kansen van onze gemeente. Door economische ontwikkeling, onderwijs, innovatie en regionale samenwerking te verbinden, versterken we onze economische positie én de leefbaarheid van onze kernen. We kiezen binnen de schaarse ruimte bewust voor initiatieven met economische én maatschappelijke meerwaarde. We versterken de dienstverlening aan ondernemers met één herkenbaar aanspreekpunt en stimuleren tegelijkertijd ondernemerschap en collectieve organisatie. Maashorst is een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken, ondernemen en recreëren. We benutten de belangrijke rol van onze dorpscentra. De regionale centrumkracht van Uden willen we behouden en versterken. We versterken onze lokale, regionale en landelijke positie door de vrijetijdseconomie en zorgeconomie te ontwikkelen.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 Samen met ondernemers werken we de vier economische profielen uit en bepalen we per profiel de gewenste ontwikkeling

1.2 Samen met de ondernemers voeren we een economische analyse uit en bepalen we waar gemeentelijke inzet het meeste effect heeft

1.3 We ondersteunen bij het professionaliseren van de ondernemersverenigingen en het versterken van hun strategische rol

1.4 We professionaliseren Explore Maashorst door een nieuwe marketingorganisatie, versterken regionale samenwerking

1.5 Samen met de ondernemers en inwoners zorgen we voor vitale kernen en bepalen we samen een aanpak voor leegstand, herbestemming en lokale bedrijvigheid

Wat willen we bereiken?

2. Een toekomstbestendig energiesysteem

Ondernemers, inwoners en maatschappelijke voorzieningen moeten kunnen vertrouwen op het energiesysteem om zich te kunnen ontwikkelen. Daarom werken we aan toekomstbestendige energiesystemen waarin economische ontwikkeling, woningbouw en netcapaciteit vanaf het begin met elkaar worden verbonden. Hierbij bieden we ruimte om te experimenteren. De gemeente zet in op vroegtijdige afstemming met netbeheerders, ruimtelijke reservering van energie-infrastructuur en het benutten van slimme oplossingen, zoals energyhubs, energieopslag, netbewuste woningbouw en lokale energie-uitwisseling. Met ondernemers wordt samengewerkt aan verduurzaming en efficiënter gebruik van bestaande netcapaciteit. Zo wil Maashorst schaarse netcapaciteit optimaal benutten, economische en ruimtelijke ontwikkeling mogelijk houden en tegelijkertijd werken aan een betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem.

Wat gaan we ervoor doen?

2.1 We richten een gemeentelijk regieteam in met één aanspreekpunt en organiseren de benodigde expertise. We maken structurele afspraken met Enexis, TenneT, provincie, RES en buurgemeenten

2.2 We stellen in afstemming met de ondernemers een netcapaciteitsagenda op en koppelen beschikbare capaciteit aan de prioritering van woningbouw, bedrijvigheid en maatschappelijke voorzieningen

2.3 Samen met onze partners maken we de energie-infrastructuur toekomstbestendig door tijdig te investeren in de uitbreiding van het elektriciteitsnet en hiervoor ruimte te reserveren in gebiedsontwikkelingen

2.4 Met de samenleving energyhubs, opslag, groepsaansluitingen en andere oplossingen te ontwikkelen en hiermee handelingsperspectief voor initiatieven te bieden die niet kunnen worden aangesloten

Wat willen we bereiken?

3. Een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied

Het landelijk gebied is een belangrijke drager van identiteit, economie en leefkwaliteit van Maashorst. Samen met de ondernemers werken we aan een proactieve en gebiedsgerichte aanpak voor het landelijk gebied, waarin landbouw, natuur, water, economie en leefbaarheid elkaar versterken. We innoveren in de praktijk en werken tegelijkertijd aan het omgevingsprogramma Landelijk Gebied. We versterken de uitvoeringskracht en bieden agrarische ondernemers en initiatiefnemers een laagdrempelig aanspreekpunt en ondersteuning bij toekomstgerichte keuzes. We faciliteren duurzame landbouw, voedselproductie, innovatie en nieuwe verdienmodellen. Aandacht voor de draagkracht, de identiteit van het landschap en de verwevenheid met de natuur zijn hierbij belangrijk. We werken actief samen met inwoners, ondernemers en regionale partners en benutten beschikbare kennis, regelingen en externe financiering om een vitaal, toekomstbestendig en economisch sterk landelijk gebied te realiseren.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1 Samen met de ondernemers nemen we regie op de opgaven voor het landelijk gebied

3.2 Wij dagen de ondernemers uit om goede voorbeelden uit de praktijk te delen om andere ondernemers te inspireren

3.3 Samen met de ondernemers versterken we onze positie als innovatieve agrifood gemeente, onder andere door het versterken van onze positie binnen de noordelijke peelpoort

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	8.029 N	14.342 N	3.899 N	3.698 N	3.691 N	3.649 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	1.801 N	1.998 N	1.982 N	1.912 N
Totale geraamde lasten	**8.029 N**	**14.342 N**	**5.700 N**	**5.696 N**	**5.674 N**	**5.560 N**
Baten - voor begroting 2027	4.096 V	10.233 V	6.871 V	12.171 V	3.383 V	3.044 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	185 N	1.025 V	1.025 V	956 V
Totale geraamde baten	**4.096 V**	**10.233 V**	**6.686 V**	**13.196 V**	**4.408 V**	**3.999 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**3.933 N**	**4.109 N**	**986 V**	**7.500 V**	**1.265 N**	**1.561 N**
Stortingen in reserves	1.910 N	408 N	5.251 N	9.743 N	685 N	345 N
Onttrekkingen uit de reserves	1.354 V	184 V	149 V	238 V	49 V	5 V
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**4.489 N**	**4.333 N**	**4.115 N**	**2.005 N**	**1.902 N**	**1.901 N**

Investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen die door de raad voor dit specifieke begrotingsjaar zijn gevoteerd en die voldoen of gaan voldoen aan de definitie van “groot project" in de Financiële Verordening.

Wat doen we niet meer?

Sterke economische profielen

- We starten geen nieuwe projecten, subsidies of inzet zonder duidelijke bijdrage aan de economische profielen en zonder eerst bestaande inzet en externe financiering te benutten.
- We voeren geen versnipperde economische lobby meer, maar kiezen voor een gezamenlijke regionale positionering vanuit Maashorst 2050 en de vier profielen.
- We zetten niet langer in op losse marketingactiviteiten, maar werken vanuit één gezamenlijke marketingkoers.

Een toekomstbestendig energiesysteem

- Het starten van ontwikkelingen zonder vooraf na te denken over de benodigde energiecapaciteit;

Een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied

- Er wordt geen extra specifieke gemeentelijk inzet op de Eiwittransitie ingezet.

- We gaan geen afzonderlijk beleid meer maken, maar nemen dat mee in het omgevingsprogramma Landelijk gebied.

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Functiemenging	%	2025	56,9%	53,3%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2025	196,3	184,4
Hernieuwbare elektriciteit	%			

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen.

Programma 5 Samen mogelijk maken

Inwoners moeten merken dat Maashorst een gemeente is die meedenkt, bereikbaar is en ruimte biedt voor initiatieven uit de samenleving. Een gemeente die samenwerkt met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Daarbij is het cruciaal dat al deze samenwerkingspartners weten wat ze van de gemeente mogen verwachten. Van de ambtelijke organisatie, het college en de raad.

Met de beweging Samen mogelijk maken, werken we aan een organisatie die vanuit de bedoeling werkt. Dat betekent dat we werken vanuit de dagelijkse praktijk, vanuit behoeften en ervaringen van inwoners. Vanuit de zogenoemde leefwereld van onze inwoners. We denken ook vooruit, we werken samen en we maken gericht keuzes voor de toekomst. Daarbij gaat het nadrukkelijk niet alleen om de ontwikkeling van de organisatie, maar vooral over de manier waarop we samen met de samenleving resultaten bereiken.

Dat betekent voor Maashorst een andere manier van werken. We werken gericht aan de ontwikkeling van onze organisatie en medewerkers, aan passende kennis en capaciteit en aan digitalisering en innovatie. Zo versterken we het vermogen van de organisatie om de ambities uit het samenwerkingsakkoord daadwerkelijk te realiseren en mee te bewegen met de opgaven van vandaag en morgen. Daarmee is het programma Samen mogelijk maken de motor voor alle programma's. Met als uiteindelijke doel een mooi en leefbaar Maashorst voor al onze inwoners.

Ontwikkelingen

Inwoners verwachten steeds vaker dat gemeente, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners samenwerken aan oplossingen. Tegelijkertijd worden maatschappelijke opgaven steeds complexer en raken ze meerdere beleidsterreinen tegelijk. Dat vraagt om een andere rol van de gemeente. Naast het uitvoeren van wettelijke taken wordt steeds vaker verwacht dat een gemeenteverbinding maakt, samenwerking organiseert en ruimte biedt aan initiatieven. Tegelijkertijd vraagt de complexiteit van maatschappelijke en ruimtelijke opgaven om een overheid die waar nodig regie neemt, keuzes maakt en ontwikkelingen mogelijk maakt.

Ook technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Digitalisering en kunstmatige intelligentie bieden nieuwe mogelijkheden voor dienstverlening, samenwerking en bedrijfsvoering. Tegelijkertijd vragen digitale veiligheid, privacy en publieke waarden blijvende aandacht.

Daarnaast blijft de arbeidsmarkt krap. Het aantrekken, ontwikkelen en behouden van medewerkers met de juiste kennis en vaardigheden wordt steeds belangrijker. Daarom investeren we in een organisatie die blijft leren, zich kan aanpassen aan veranderingen en beschikt over de kennis, capaciteit en uitvoeringskracht om de ambities van Maashorst waar te maken.

Bij een toekomstbestendige organisatie hoort ook een toekomstbestendige werkomgeving. Voor zowel de ambtelijke organisatie als de gemeenteraad. We werken aan een flexibele organisatie die integraal samenwerken ondersteunt, hybride werken mogelijk maakt en tegelijkertijd bewuste keuzes maakt in het gebruik van energie, middelen en ruimte. Zo versterken we onze organisatie én dragen we bij aan de duurzaamheidsambities van Maashorst.

Wat willen we bereiken?

1. Organisatieontwikkeling als motor voor het samenwerkingsakkoord

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties moeten kunnen rekenen op een gemeente die toegankelijk, betrouwbaar en oplossingsgericht is. Een gemeente die duidelijk is over wat wel en niet kan, die ruimte geeft aan initiatieven en regie neemt waar nodig. Daarom bouwen we voort op de beweging die al is ingezet: van regievoerder en regelsteller naar verbinder en mogelijkmaker van initiatieven.

Dit vraagt niet alleen om andere werkwijzen, maar ook om de ontwikkeling van houding, gedrag en organisatiecultuur. We ontwikkelen ons verder tot een omgevingsbewuste en faciliterende organisatie die werkt vanuit de bedoeling. Het Maashorst DNA vormt hiervoor een belangrijke basis. We investeren in de ontwikkeling van medewerkers en een cultuur die past bij deze beweging. Zo versterken we het vermogen van de organisatie om de ambities uit het samenwerkingsakkoord uit te voeren.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 Een gezamenlijke definitie van het Maashorst DNA vast stellen en vertalen naar de manier waarop we als organisatie willen werken

We beschrijven ook de beweging die we de komende jaren willen maken.

1.2 Het vaststellen van een meerjarige aanpak voor organisatieontwikkeling, inclusief fasering, capaciteit, borging en een methodiek voor pilots

Hiervoor werken we een samenhangende aanpak uit voor de verdere organisatieontwikkeling, inclusief fasering, benodigde capaciteit en de borging in de organisatie. Het uitwerken van een methodiek voor het uitvoeren, evalueren en leren van pilots is hier onderdeel van.

1.3 Het huidige programma organisatieontwikkeling afronden en bepalen welke onderdelen vervolg krijgen en hoe die gewaarborgd kunnen worden.

Wat willen we bereiken?

2. Investeren in een toekomstbestendige gemeente en organisatie

Inwoners en partners moeten kunnen vertrouwen op een gemeente die weet waar zij naartoe wil, keuzes maakt en daar ook naar handelt. Daarom versterken we het vermogen van raad, bestuur en organisatie om vanuit een gedeeld toekomstbeeld gerichte keuzes te maken voor de ontwikkeling van Maashorst.

We verbinden strategie, uitvoering en bedrijfsvoering beter met elkaar, zodat keuzes sneller en effectiever kunnen worden vertaald naar resultaten voor inwoners. Daarbij versterken we ook onze mogelijkheden om actief regie te voeren op ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en onze inzet te richten op wat voor Maashorst het meeste effect heeft.

Veel opgaven die inwoners raken, kunnen we niet alleen oplossen. Daarom investeren we in sterke regionale samenwerking, actieve lobby en strategische partnerschappen. Zo vergroten we onze mogelijkheden, lukt het ons resultaten voor onze inwoners te bereiken en de ontwikkeling van Maashorst verder te versterken.

Wat gaan we ervoor doen?

2.5 De raadszaal aan te passen. Dit in het kader van veiligheid en om ervoor te zorgen dat de raad zijn taak goed kan uitvoeren

2.1 De strategische agenda en lobbyagenda op stellen en de koers vertalen naar de werkzaamheden binnen de domeinen en deze onder de aandacht brengen van onze partners en de samenleving

2.2 De meerwaarde, mogelijkheden en risico's van een burgerberaad te onderzoeken

2.3 Onderzoeken hoe we het benutten van subsidie- en cofinancieringsmogelijkheden kunnen versterken en structureel kunnen borgen

Op basis daarvan richten we de werkwijze en verantwoordelijkheden hiervoor in.

2.4 Onderzoeken hoe we als organisatie toekomstbestendig blijven en wat nodig is om een aantrekkelijke werkgever te blijven. De effecten van de schaalsprong nemen we hierin mee.

Wat willen we bereiken?

3. Investeren in digitalisering, kunstmatige intelligentie en datagedreven werken

Inwoners moeten hun zaken met de gemeente eenvoudig, snel en op een manier die bij hen past kunnen regelen. Digitalisering, kunstmatige intelligentie en datagedreven werken bieden nieuwe mogelijkheden om onze dienstverlening te verbeteren en ons werk slimmer te organiseren. We investeren daarom in nieuwe technologie, datagedreven werken en innovatie. Daarbij kijken we niet alleen naar efficiëntie, maar vooral naar de mogelijkheden om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren en inwoners beter te ondersteunen. We leren van experimenten en werken samen met andere organisaties om nieuwe toepassingen te ontwikkelen en verantwoord in te zetten.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1 Een agenda en aanpak voor digitale transformatie opstellen.

We inventariseren en prioriteren kansrijke initiatieven, experimenteren met nieuwe technologie en leren van toepassingen binnen en buiten Maashorst. We brengen lopende vernieuwings- en digitaliseringstrajecten samen, zoals de vervanging van het financiële systeem.

Investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen die door de raad voor dit specifieke begrotingsjaar zijn gevoteerd en die voldoen of gaan voldoen aan de definitie van “groot project" in de Financiële Verordening.

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,5	8,9
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,3	8,6
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	956,63	858,00
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	18,7	19,2
Overhead	% van totale lasten	2025	10,56	10,58

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- Brabant Historisch Informatie Centrum

- Dimpact (coöperatie)
- Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	31.531 N	31.374 N	34.788 N	34.967 N	34.876 N	34.876 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	910 N	859 N	392 N	14 N
Totale geraamde lasten	**31.531 N**	**31.374 N**	**35.698 N**	**35.826 N**	**35.268 N**	**34.891 N**
Baten - voor begroting 2027	1.807 V	2.124 V	2.297 V	2.230 V	2.242 V	2.242 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	129 V	20 V	12 V	12 V
Totale geraamde baten	**1.807 V**	**2.124 V**	**2.427 V**	**2.250 V**	**2.254 V**	**2.254 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**29.724 N**	**29.249 N**	**33.271 N**	**33.576 N**	**33.014 N**	**32.637 N**
Stortingen in reserves	2.000 N	2.000 N	5.000 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen uit de reserves	162 V	368 V	5.563 V	314 V	166 V	165 V
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**31.562 N**	**30.881 N**	**32.709 N**	**33.262 N**	**32.849 N**	**32.472 N**

Wat doen we niet meer?

De volgende zaken doen we niet meer of anders:

- Door de investering in digitalisering van dienstverlening en sterke sociale basis verminderen we de openingstijden van het gemeentehuis. Welke tijden we open zijn (vanaf 2028), baseren we op de bezoekersaantallen
- Personeelslasten die horen bij projecten of grondexploitaties komen niet meer ten laste van het personeelsbudget, maar belasten we door naar de desbetreffende projecten of grondexploitaties. Dit gaat om een bedrag van € 600.000 voor 2027.
- Op basis van de strategische agenda maken we scherpere keuzes en prioriteiten en nemen we een besluit over taken en activiteiten die we als organisatie afbouwen of beëindigen, zodat we onze capaciteit en middelen gerichter inzetten.
- Innovatie en digitalisering leiden tot organisatorische baten, zoals hogere kwaliteit, efficiëntere werkprocessen en capaciteitsbesparing. Welke bestaande werkzaamheden of kosten hierdoor kunnen worden verminderd of beëindigd, is op dit moment nog niet concreet. Dit komt voort uit de agenda en het plan voor digitale transformatie.

We vertalen in de begroting de transitie in beleid en werkwijzen naar een inverdienopgave voor de organisatie vanaf 2029.

Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen

In het overzicht algemene dekkingsmiddelen staan de baten en lasten die niet rechtstreeks toewijsbaar zijn aan één van de vijf programma's. Het overzicht algemene dekkingsmiddelen is dan ook geen programma in de zin van de overige vijf programma's. Het beleid op het gebied van belastingen die de gemeente oplegt, wordt uitgebreid toegelicht in de paragraaf "Lokale lasten". Dat geldt eveneens voor de baten en lasten van 'Treasury' en 'Vennootschapsbelasting' die worden toegelicht in de paragraaf 'Financiering' en de paragraaf 'Grondbeleid'. Daarom gaan we ook niet in op de beantwoording van de vragen 'Wat willen we bereiken' en 'Wat gaan we daarvoor doen?' en beperken we ons hier tot de opname van de cijfers en verbonden partijen.

In dit programma wordt wel een specificatie opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen, een toelichting op de berekening van het overheadpercentage en een toelichting op Vennootschapsbelasting.

Ontwikkelingen

Investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen die door de raad voor dit specifieke begrotingsjaar zijn gevoteerd en die voldoen of gaan voldoen aan de definitie van “groot project" in de Financiële Verordening.

Beleidsindicatoren

BBV-indicator	Meeteenheid	Peiljaar	Maashorst	Vergelijk met gemiddelde gemeente*
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	2026	€ 472	€ 419
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	in euro	2026	€ 834	€ 984
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	in euro	2026	€ 954	€ 1.072

*Hier een vergelijk met andere gemeente van 50.000- 100.000 inwoners (waarstaatjegemeente.nl)

Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Meer informatie over deze verbonden partijen staat in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

(in x € 1.000)	Realisatie 2025	begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten - voor begroting 2027	1.988 N	3.512 N	3.955 N	3.964 N	3.952 N	3.934 N
Lasten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	3.729 V	4.155 V	4.648 V	4.558 V
Totale geraamde lasten	**1.988 N**	**3.512 N**	**226 N**	**191 V**	**696 V**	**624 V**
Baten - voor begroting 2027	163.391 V	164.496 V	171.072 V	165.883 V	164.668 V	167.344 V
Baten - mutaties in deze begroting	0 N	0 N	143 N	269 N	887 N	1.017 N
Totale geraamde baten	**163.391 V**	**164.496 V**	**170.929 V**	**165.614 V**	**163.781 V**	**166.327 V**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**161.403 V**	**160.984 V**	**170.704 V**	**165.805 V**	**164.477 V**	**166.951 V**
Stortingen in reserves	16.021 N	2.058 N	8.805 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen uit de reserves	7.609 V	8.961 V	17.072 V	3.494 V	618 V	351 V
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**152.990 V**	**167.887 V**	**178.971 V**	**169.299 V**	**165.095 V**	**167.302 V**

Algemene dekkingsmiddelen

Artikel 8 van het BBV verplicht gemeenten om een overzicht op te nemen van de algemene dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn baten en lasten die niet specifiek tot een programma behoren. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de 'algemene dekkingsmiddelen' naar taakveld.

Exploitatie inkomsten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
(bedragen x € 1.000)						
Dividend	100 V	83 V	83 V	83 V	83 V	83 V
Rente eigen vermogen / voorzieningen en renteresultaat	257 V	157 N	484 N	397 N	971 N	1.099 N
Totaal taakveld 0.5 Treasury	*357 V*	*75 N*	*402 N*	*314 N*	*888 N*	*1.016 N*
Totaal taakveld 0.61 OZB woningen	*8.665 V*	*9.118 V*	*9.757 V*	*9.994 V*	*10.056 V*	*10.056 V*
Totaal taakveld 0.62 OZB niet-woningen	*8.200 V*	*8.638 V*	*9.183 V*	*9.348 V*	*9.348 V*	*9.348 V*
Totaal taakveld 0.63 Parkeerbelasting	2.335 V	3.311 V	3.494 V	3.677 V	3.860 V	3.860 V
Reclamebelasting	185 V	224 V	233 V	233 V	233 V	233 V
Totaal taakveld 0.64 Belastingen overig	185 V	224 V	233 V	233 V	233 V	233 V
Totaal taakveld 0.7 Algemene uitkering	141.777 V	141.483 V	146.908 V	140.917 V	139.412 V	142.112 V
Forensenbelasting	29 V	36 V	38 V	38 V	38 V	38 V
Toeristenbelasting	654 V	706 V	638 V	847 V	928 V	928 V
Totaal taakveld 3.4 Economische promotie	*683 V*	*742 V*	*676 V*	*885 V*	*965 V*	*965 V*
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**162.202 V**	**163.442 V**	**169.849 V**	**164.739 V**	**162.985 V**	**165.557 V**

Overheadtoerekening

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen, wordt de overhead centraal begroot en verantwoord op BBV-taakveld 0.4 Overhead (ondersteuning organisatie), dat is opgenomen in programma 5 Samen mogelijk maken. Er zijn regels opgesteld in het BBV over welke kosten wel en niet onder de overhead geschaard worden. Dit betekent voor ons de volgende onderdelen:

- Leidinggevenden (inclusief gemeentesecretaris)
- Management- en bestuursondersteuning
- Financiën
- HR (inclusief salarisadministratie) en Juridische zaken
- Communicatie en Creatie

- Informatiemanagement, applicatie- en systeembeheer
- Informatie- en gegevensbeheer
- Facilitair
- Telefonie en receptie
- Huisvestingskosten
- ICT kosten

Berekening opslagpercentage overhead van de tarieven lokale heffingen

De overhead wordt niet toegerekend aan alle producten (m.u.v. grondexploitatie en investeringen). Voor de berekening van lokale heffingen en andere kostendekkende tarieven, dienen we extracomptabel echter wel een component overhead toe te rekenen. Dit betekent dat de overheadkosten bij lokale heffingen (afval, riool, leges) wel worden betrokken in de tarieven (extracomptabel).
De wetgever laat gemeenten redelijk vrij in de methodiek van toerekenen. Wel is het noodzakelijk om de gekozen methodiek vast te leggen in de financiële verordening van de gemeente. In de gemeente Maashorst is gekozen voor de methode van 'toerekenen op basis van personeelslasten'. De formule die hiervoor wordt gehanteerd, luidt:

Overheadkosten
totale directe personeelslasten + inhuur derden alle taakvelden exclusief overhead

De uitkomst van de gekozen methode resulteert voor 2027 in een opslagpercentage van 70,37% (75,19% in 2026) en is hiermee lager dan bij de begroting 2026. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van de directe personeelslasten vanwege nieuwe wensen in het uitvoeringsprogramma dat onderdeel is van deze begroting.

In de begroting 2027 worden overigens twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn.

1. De hierboven berekende 70,37%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislasten per uur. Als een uurtarief € 60,- is dan moeten we daar € 42,22 bij optellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislasten plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 102,22.
2. Overheadpercentage t.o.v. totale lasten. Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft aan dat 12,43% van onze begrotingsuitgaven bestaat uit overhead

Het uitgangspunt in de verslaggevingsregels van het BBV is dat de werkelijke kosten moeten worden toegerekend en niet een begroot bedrag. Voor de overhead betekent dit dat moet worden gerekend met de werkelijke overheadlasten. De verdeelsleutel die wordt gehanteerd (70,37% in 2027) hoeft binnen het BBV niet te worden nagecalculeerd. Dit betekent dat de voorgecalculeerde verhouding wordt gehanteerd en afgezet tegen de werkelijke kosten. Eventuele budgetverschillen binnen de overhead worden in de programmarekening toegelicht in programma 5 Samen mogelijk maken.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Dit heeft als doel een gelijk speelveld te creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. De verschuldigde vennootschapsbelasting (Vpb) wordt extracomptabel berekend over (winstgevende) ondernemersactiviteiten.

Op basis van onze inventarisatie en uitgangspunten worden de volgende activiteiten in de aangifte betrokken:

- Grondbedrijf
- Afval (reststromen en bedrijfsafval)
- Reclame-uitingen (abri's)
- Parkeren (vrijgesteld)
- Kermissen (vrijgesteld)

De aangiften hebben geleid tot de volgende fiscale resultaten:

Jaar	Bedragen (x € 1.000)
2022	2.160 N
2023	818 N
2024	1.280 N
2025	Nog niet bekend

Fiscale resultaten worden overigens heel anders berekend dan bedrijfseconomische resultaten (o.b.v. het BBV), met name op basis van een fiscale beginbalans. Het is derhalve mogelijk dat het grondbedrijf bedrijfseconomisch winstgevend is, maar fiscaal gezien verlieslatend en vice versa.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

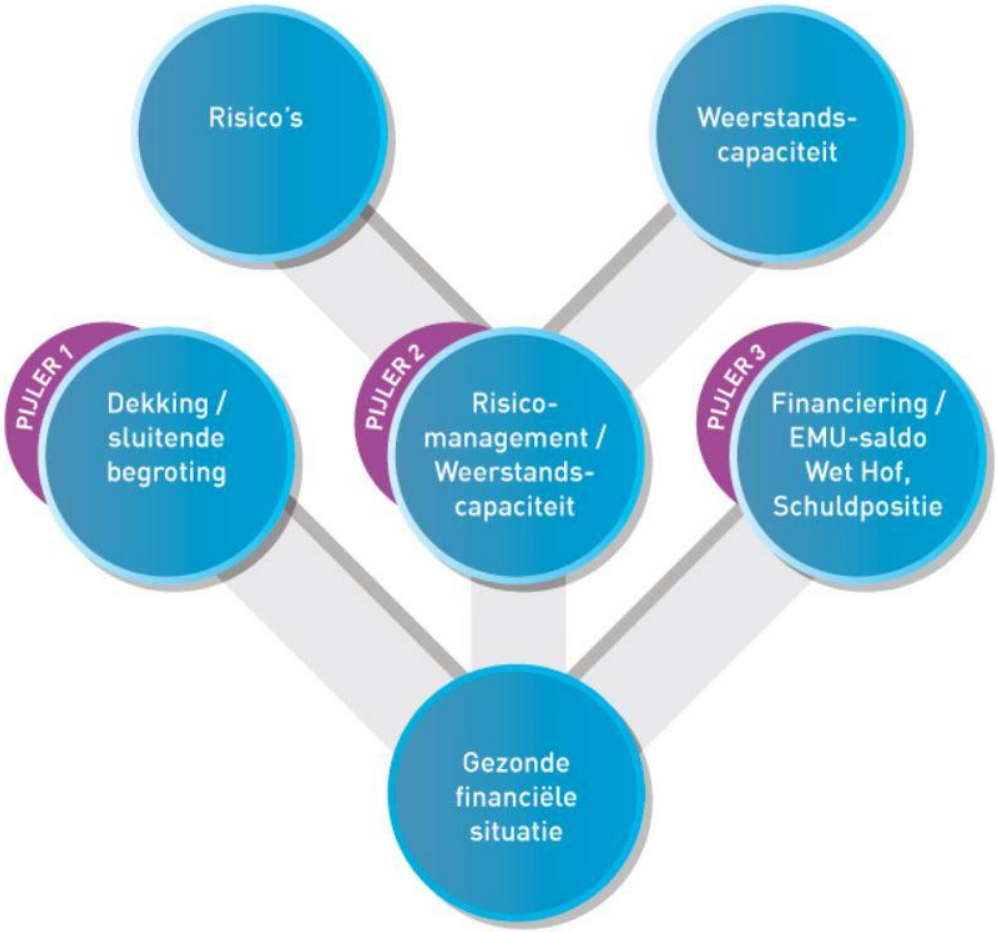
Inleiding weerstandsvermogen en risicobeheersing

We vinden risicomanagement belangrijk in de gemeente Maashorst. Het heeft dan ook een prominente plek binnen de planning- & controlcyclus.

Bij alle planning- & controlproducten rapporteren we hierover in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. In plaats van een periodieke inventarisatie, is risicomanagement bij gemeente Maashorst een continu proces. Het dient als hulpmiddel bij het nemen van besluiten door zowel de raad als het college.

Het beleid voor risicomanagement voor de gemeente Maashorst is vastgesteld in januari 2022. Dit beleid is de basis voor deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financiële strategie en beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Korte toelichting op de 3 pijlers van ons financieel beleid

Ons financieel beleid is gebaseerd op 3 pijlers. Deze pijlers zijn 'dekking', risicomanagement' en de 'financiële positie'. Deze paragraaf gaat over pijler 2.

Risicomanagement en risicobeheersing

Pijler 2 betreft Risicomanagement en weerstandsvermogen/-capaciteit. De risico's zijn in beeld en worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze ten minste tussen 1 en 2 moet liggen. Deze wordt berekend door het totaal van de weerstandscapaciteit van afgerond € 102 miljoen op basis van de begroting 2027, te delen door het totaal van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geactualiseerde risico's in de begroting 2027 van afgerond € 37 miljoen. Dit resulteert in een begrote weerstandsratio voor 2027 van € 102.286.000 / € 37.178.500 = 2,8. Daarmee is de weerstandsratio nog steeds uitstekend, ondanks de daling. De daling ten opzichte van eerdere jaren wordt veroorzaakt door enerzijds de inzet van de algemene reserve om de begrote nadelige saldi in de exploitatie op te vangen, alsmede de inzet voor de algemene reserve voor incidentele uitgaven uit het samenwerkingsakkoord en anderzijds door de actualisatie van de risico's waardoor het benodigde weerstandsvermogen hoger is ingeschat.

Kengetallen financiële positie

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn gemeenten verplicht om een aantal kengetallen op te nemen in deze paragraaf. Deze indicatoren zijn opgenomen in het onderdeel 'Financiële begroting - gevolgen programmabegroting 2027 voor de financiële positie'.

Kengetallen financiële verordening

Daarnaast presenteren we conform artikel 22 uit onze Financiële verordening de volgende kengetallen.

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Netto schuld per inwoner	€ 1.025,04	€ 923,25	€ 1.066,46	€ 1.369,36	€ 1.251,10	€ 1.458,99
2. Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves als percentage van de inkomsten (-=voordeel, +=nadeel)	-5,91%	2,79%	2,19%	0,75%	2,59%	0,87%
3. Onbenutte belastingcapaciteit OZB als percentage van de inkomsten	3,27%	3,24%	3,19%	3,14%	3,30%	3,26%

Risico's

Risicoanalyse met de grootste risico’s

Doelstelling van de gemeente Maashorst is om periodiek inzicht te hebben in de risico's. Door de periodieke inventarisatie bestaat op een gedetailleerd niveau inzicht in de risico's die de gemeente Maashorst loopt. De financiële omvang van deze risico's brengen we op uniforme wijze in beeld, conform het vastgestelde beleid voor risicomanagement. De risico-inventarisatie vindt plaats op basis van het inschatten van de financiële impact en de kans van optreden. We hanteren bij het bepalen van de kans, klassen van 1 tot 5. Het overzicht met de grootste risico's beslaat 93% van de totale risico's. Hierover wordt tweemaal per jaar verantwoording afgelegd, in de programmabegroting en de programmarekening. De risico’s zijn geactualiseerd en zo nodig aangepast ten opzichte van de risico's in de programmarekening van 2025. In onderstaand schema is weergegeven wat de grootste risico’s zijn voor de gemeente Maashorst. De initiële inschatting van het risico is opgenomen in kolom 'Bruto risico', dit is het maximale risico wat Maashorst loopt. Met een inschatting van de kans is vervolgens het netto risico berekend. Deze klassen zijn vastgelegd in de nota weerstandvermogen en risicobeheersing. Het totale netto risicobedrag is voor 2027 begroot op afgerond € 37,2 miljoen.

Klasse	Referentie	Kwantiteit
1	< 0 of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 keer per 5-10 jaar	30%
3	1 keer per 2-5 jaar	50%
4	1 keer per 1-2 jaar	70%
5	1 keer per jaar of >	90%

De grootste netto risico's zijn opgenomen in onderstaande tabel:

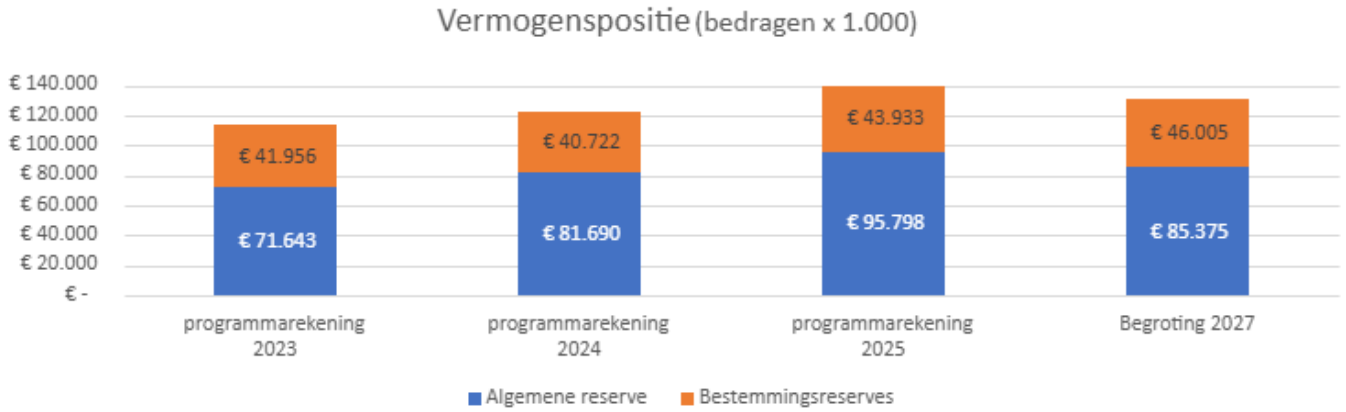
Risico	Omschrijving in risico-paragraaf	Bruto Risico begroting 2027	Risicoklasse / percentage	Netto risico begroting 2027
Juridische- en claimrisico's	De gemeente kan worden geconfronteerd met juridische procedures, claims en aansprakelijkstellingen. Deze kunnen leiden tot financiële schade, voor zover dit niet is gedekt voor de aansprakelijkheidsverzekering. Het risico bedrag is gebaseerd op lopende claims en op een ingeschat algemeen risico.	€ 20.000.000	Voor de verschillende onderdelen diverse % gebruikt	€ 17.500.000
Sociaal Domein	Gespecialiseerde Jeugdhulp Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor het risico bestaat dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	€ 23.162.467	Klasse 1, 10%	€ 2.316.000
	WMO Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor het risico bestaat dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	€ 19.222.280	Klasse 1, 10%	€ 1.922.000
	Participatiewet Inkomen Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor het risico bestaat dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt. Daarnaast is een structurele taakstelling opgenomen.	€ 10.071.632	Klasse 1 , 10%	€ 1.007.000
	Participatiewet Arbeid Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor het risico bestaat dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt. Daarnaast zijn deze uitgaven conjunctuurgevoelig en is een taakstelling opgenomen.	€ 5.921.910	Klasse 1, 10%	€ 592.000
	Algemene taakstelling hervormingen Sociaal Domein In deze begroting is rekening gehouden met een structurele taakstelling binnen het Sociaal Domein, oplopend tot € 1,0 miljoen in 2030 als resultaat van de hervormingen binnen het Sociaal Domein. Vanwege de onzekerheid of en wanneer dit gerealiseerd wordt, is dit hier opgenomen als risico.	€ 1.000.000	klasse 3, 50%	€ 500.000

	Armoedebeleid Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor het risico bestaat dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	€ 1.138.697	Klasse 1, 10%	€ 114.000
Klimaat- en energietransitie	Klimaat- en energietransitie De gemeente staat voor omvangrijke klimaat- en energieopgaven en is daarbij afhankelijk van de beschikbaarheid van het elektriciteitsnet, landelijke wet- en regelgeving en voldoende rijksmiddelen. Onzekerheden hierin kunnen leiden tot vertraging van woningbouw en economische ontwikkelingen, hogere kosten en lagere of latere inkomsten. Twee specifieke risico's worden hierbij onderscheiden. Netcongestie en beschikbaarheid elektriciteitsnet De beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet kan de realisatie van woningbouw, economische ontwikkelingen en gemeentelijke projecten vertragen of belemmeren. De gemeente is hierbij afhankelijk van investeringen en maatregelen van netbeheerders en het Rijk en heeft hierop slechts beperkt invloed.	€ 5.000.000	Klasse 2, 30%	€ 1.500.000
	Onzekerheid of rijksmiddelen van nieuwe wetgeving de gemeentelijke kosten volledig zullen dekken Gemeenten staan aan de lat voor de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, de Natuurherstelverordening en de Warmtetransitie. Onzeker is of de te ontvangen Rijksmiddelen toereikend zullen zijn voor de gemeentelijke kosten. Vooralsnog zijn deze wetten budgettair neutraal opgenomen in de voorliggende begroting, en wordt het risico dat de rijksmiddelen niet toereikend zijn hier vermeld.	€ 1.555.000	Klasse 2, 30%	€ 466.500
Natuurgeweld, extreem weer en calamiteiten	Extreme weersomstandigheden, natuurgeweld en andere calamiteiten, zoals overstromingen, storm, droogte, hitte en natuurbranden, kunnen leiden tot schade en onverwachte kosten voor de gemeente. Daarnaast kunnen zich situaties voordoen die een extra inzet van gemeentelijke capaciteit en middelen vereisen. De aard, omvang en frequentie van deze gebeurtenissen zijn beperkt voorspelbaar en beïnvloedbaar.	€ 10.000.000	Klasse 2, 30%	€ 3.000.000
Grondexploitatie	Actief grondbeleid via grondexploitaties brengt risico’s met zich mee, onder meer op het gebied van fasering, programmering, verwerving, fiscaliteit, milieu, rente en marktontwikkeling. Het risicoprofiel verschilt per project en is afhankelijk van onder andere de omvang van de investeringen, het type ontwikkeling (wonen, bedrijven, maatschappelijk) en eventuele fysieke belemmeringen. Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen worden zowel macro- als projectspecifieke risico’s meegenomen. Hierin wordt rekening gehouden met opbrengstendaling, uitgiftevertraging, rente- en kostenstijgingen en een kans van 50%. Dit wordt aangevuld met projectspecifieke risico’s op basis van kans en impact. Na verrekening van de verwachte winst per project resulteert dit in het benodigde risicobedrag als weerstandsvermogen voor de grondexploitaties.	€ 7.254.000	Voor de verschillende onderdelen diverse % gebruikt	€ 2.317.000
Stikstof problematiek	De stikstofproblematiek kan de uitvoering van verkeers- en civiele projecten beperken en leiden tot hogere kosten door de inzet van duurzamere materialen en elektrisch materieel. De meerkosten kunnen oplopen tot circa 15 à 20%. Met	€ 5.000.000	Klasse 2, 30%	€ 1.500.000

	name lopende projecten vormen een risico, omdat deze kostenstijgingen hierin nog niet zijn verwerkt.			
Externe marktontwikkelingen	Externe marktontwikkelingen, zoals inflatie, stijgende energie- en grondstofprijzen en krapte op de arbeidsmarkt, kunnen leiden tot hogere kosten en financiële druk op de gemeentelijke begroting. Hoewel de gemeente hier bij ramingen en contracten zoveel mogelijk rekening mee houdt, blijft een deel van deze ontwikkelingen moeilijk beïnvloedbaar.	€ 11.000.000	Klasse 1, 10%	€ 1.100.000
Organisatie en realisatiekracht	In deze begroting is rekening gehouden met een structureel inverdieneffect op personeel. Het realiseren van taakstellingen, bezuinigingen en veranderopgaven is mede afhankelijk van voldoende capaciteit, kennis en uitvoeringskracht binnen de organisatie. De krappe arbeidsmarkt speelt hierin een grote rol. Onvoldoende realisatie kan leiden tot financiële tegenvallers, vertraging en extra inzet van (externe) capaciteit en middelen.	€ 2.500.000	Klasse 2, 30%	€ 750.000
Totaal grootste risico's		€ 122.825.986		€ 34.584.500
Totaal alle risico's		€ 139.645.986		**€ 37.178.500**

Ontwikkeling vermogenspositie

Maashorst wil financiële tekorten en risico’s kunnen opvangen. Belangrijk daarvoor is de vermogenspositie van onze gemeente. Deze vermogenspositie bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is vrij inzetbaar, de bestemmingsreserves kennen een specifiek doel. In onderstaand overzicht is te zien hoe deze reserves zich in de afgelopen jaren hebben ontwikkeld en zijn begroot voor 2027.

In de grafiek is zichtbaar dat de reservepositie van de gemeente Maashorst in de periode 2023 t/m 2025 met afgerond € 26 miljoen is toegenomen. De nu bekende begrote nadelige saldi 2027 - 2030 volgens de programmabegroting 2027 zullen ten laste komen van de algemene reserve, waardoor de begrote algemene reserve in 2027 daalt ten opzichte van de stand van de algemene reserve eind 2025 . We concluderen dat de huidige vermogenspositie toereikend is om de in beeld gebrachte risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Nummer	Onderdeel	Bedrag Programmarekening 2025	Bedrag Begroting 2027
1	Algemene reserve vrij besteedbaar	€ 83.739.000	€ 69.002.000
2	Algemene reserve grondexploitatie	€ 12.058.000	€ 16.373.000
3	Stille reserves	€ 10.238.000	€ 10.238.000
4	Onbenutte belastingcapaciteit (Onroerende zaak Belasting)	€ 7.639.000	€ 6.673.000
	Totaal	**€ 113.674.000**	**€ 102.286.000**

1. Algemene reserve vrij besteedbaar

De algemene reserve vrij besteedbaar is begroot op € 69,0 miljoen. Het verloop van de algemene reserve is zichtbaar bij de ontwikkeling vermogenspositie. Bestemmingsreserves rekenen we niet mee bij de bepaling van het weerstandsvermogen, omdat deze een specifiek doel kennen en niet vrij inzetbaar zijn. Incidentele lasten uit het samenwerkingsakkoord en het resterende begrote nadelige saldo in de exploitatie leiden tot een daling van de algemene reserve en daarmee een daling van de begrote weerstandscapaciteit tot afgerond € 102,3 miljoen.

2. Algemene reserve grondexploitatie

Het doel van de algemene reserve grondexploitatie is het opvangen van nadelen op grondexploitaties. Het vormt een risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief grondbedrijf. In de inventarisatie van de risico’s zijn ook de risico’s van het grondbedrijf opgenomen. Daarom wordt deze reserve meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. De algemene reserve grondexploitatie is begroot op € 16,4 miljoen.

3. Stille reserves

Onder stille reserves vallen onder andere de gemeentelijke gronden en panden die gewaardeerd zijn tegen de toen geldende aankoopwaarden. Door deze gronden en panden te verkopen zou de gemeente geld kunnen vrijmaken. Een belangrijke voorwaarde is dat de objecten per direct verkoopbaar zijn. De stille reserves worden berekend als verschil tussen de huidige boekwaarden en de WOZ-waarden (prijspeil 1-1-2025) en bedragen € 10,2 miljoen. De inschatting van de stille reserves is conform de stand per 31 december 2025. De actualisatie van de berekening vindt 1x per jaar plaats, per jaareinde.

4. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit OZB wordt berekend door de maximale tarieven te vergelijken met de tarieven van de gemeente Maashorst. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het artikel 12-beleid. Dit betekent dat, als we niet meer in staat zouden zijn om de

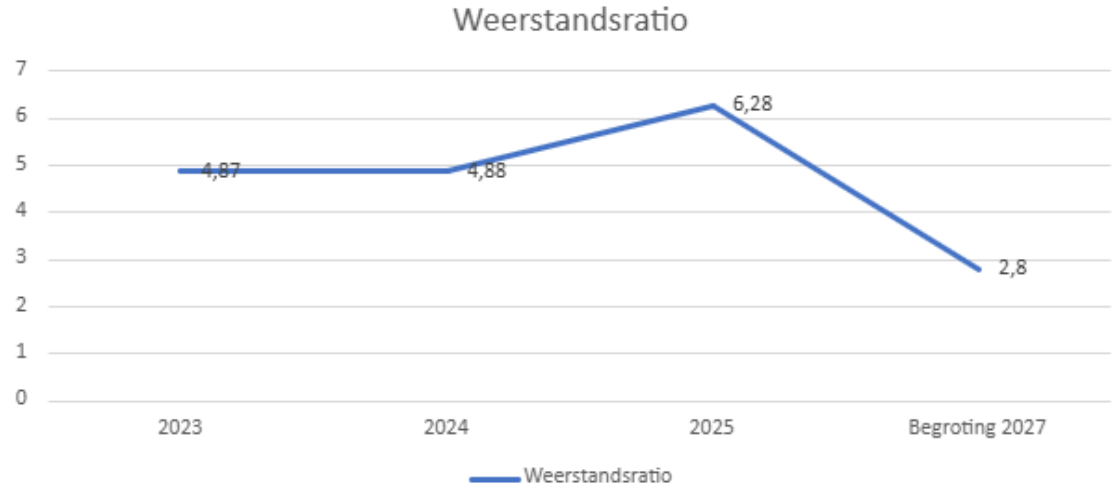
risico’s binnen de exploitatie op te vangen, de OZB-tarieven verhoogd moeten worden om meer structurele opbrengsten te realiseren. Dit noemt men het artikel 12-beleid. Volgens de hiervoor geldende richtlijnen heeft Maashorst een onbenutte belastingcapaciteit van € 6,7 miljoen.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door het totaal van de weerstandscapaciteit van afgerond € 102 miljoen op basis van de begroting 2027, te delen door het totaal van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geactualiseerde risico's in de begroting 2027 van afgerond € 37 miljoen. Dit resulteert in een begrote weerstandsratio voor 2027 van € 102.286.000 / € 37.178.500 = 2,8.

De weerstandsratio geeft aan in hoeverre Maashorst in staat is haar risico's op te vangen. Hierbij is met de Raad afgesproken dat de norm tussen 1 en 2 ligt. De begrote ratio ligt daarmee boven de norm, maar laat tegelijkertijd een daling zien ten opzichte van de programmarekening 2025. Deze begrote daling ten opzichte van eerdere jaren wordt veroorzaakt door enerzijds de inzet van de algemene reserve om de begrote nadelige saldi in de exploitatie op te vangen, alsmede de inzet voor de algemene reserve voor incidentele uitgaven uit het samenwerkingsakkoord en anderzijds door de actualisatie van de risico's waardoor het benodigde weerstandsvermogen hoger is ingeschat.

De onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van de weerstandsratio over de jaren 2023 t/m 2025 weer, alsmede de begrote weerstandsratio voor 2027:

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen vormen de fysieke pijlers voor tal van beleidsdoelen zoals mobiliteit, leefbaarheid, omgevingskwaliteit en economie. Concreet bestaan de kapitaalgoederen uit onder meer wegen, groenvoorzieningen en bossen, openbare verlichting, parkeervoorzieningen, verkeersregelinstallaties, civiele kunstwerken, speeltuinen, recreatieve voorzieningen, riolering en water, gebouwen en sport- en speelvelden. Het is een gemeentelijke kerntaak om deze goederen op een gewenst niveau te hebben en te houden. Daarnaast vormt de verbetering en transformatie van deze kapitaalgoederen de komende decennia een onlosmakelijke rol bij tal van transities op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie en toekomstbestendigheid.

De instandhouding van de kapitaalgoederen wordt aan de hand van vier elementen uitgevoerd, namelijk: kwaliteit, integraliteit, risico en omgevingsbewustzijn.

Kwaliteit
De instandhouding van onze kapitaalgoederen vindt plaats aan de hand van kwaliteit. Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, rapportagemodellen en het vertalen van de gewenste kwaliteit naar de verschillende uitvoeringsprogramma's werken we gericht aan beheer. Via inspecties en schouwrondes controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald.

Integraliteit
Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt zoveel mogelijk integraal opgepakt. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er afstemming plaats met werkzaamheden van nutsbedrijven en ontwikkelaars.

Risico
In de uitvoeringsprogrammering staat het risico steeds meer centraal. De toepassing van het element risico zorgt voor een constante (her)prioritering. Zo zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.

Omgevingsbewust
Niet alleen bij de inrichting, maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken die op diverse manieren hun inbreng kunnen leveren. Onze onderhoudsplannen bespreken we met onze inwoners. Tijdens de uitvoering worden bewoners actief benaderd met informatie door de gemeente (omgevingsmanagement). Vragen of klachten worden zoveel mogelijk besproken in een persoonlijk gesprek.

Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. In de gemeente Maashorst loopt groot onderhoud volgens planning. In deze paragraaf is de belangrijkste informatie over de kapitaalgoederen opgenomen en wordt inzicht gegeven in het beleidskader, het onderhoudsprogramma, de meerjarenplanning en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties. In de paragraaf is geen rekening gehouden met rehabilitatie en vervanging van kapitaalgoederen. Deze investeringen worden geactiveerd en afgeschreven en zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma 2027-2030 (MIP). Voor riolering geldt dat vervangingsinvesteringen worden geactiveerd vanuit de spaarvoorziening riolering en dat maatregelen zijn opgenomen in het Programma Omgevingswet Water en Riolering (POW&R).

Voor het opstellen van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is een aantal uitgangspunten gehanteerd. De vastgestelde beleidskaders worden gehanteerd.

Onderdeel	Planning	Opmerking
wegen	gereed	vastgesteld 20-12-2023
openbaar groen	gereed	vastgesteld 12-12-2024
civiele kunstwerken	gereed	vastgesteld 20-12-2023
openbare verlichting	gereed	vastgesteld 16-11-2023
sport- en speelvelden	gereed	vastgesteld 10-10-2024
riolering	gereed	vastgesteld 11-12-2025
gebouwen	gereed	vastgesteld 4-4-2024

Wegen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/27	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/27
Voorziening groot onderhoud wegen Maashorst	€ 1.409	€ 1.831	€ 2.280	€ 960

De voorziening wegen is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het groot onderhoud aan het wegenareaal binnen de gemeente Maashorst. In het vigerende beleidsplan 'Beleidsplan wegen 2024-2027' wordt onder andere aandacht besteed aan integraliteit en risico-gestuurd beheer (assetmanagement). In het beleidsplan is de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorziening bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op het gewenste kwaliteitsniveau, het areaal, de beheerstrategie en de onderhoudsstaat. In de berekeningen van de stortingen is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding.

Iedere twee jaar wordt conform het principe van rationeel wegbeheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning. Eind 2025 is er een weginspectie uitgevoerd en worden de gegevens gebruikt voor het bepalen van de werkzaamheden van 2027.

Verder geldt:

- Bedragen zijn voor voorbereiding en uitvoering.
- Projecten en dagelijks onderhoud maken geen onderdeel uit van dit budget.
- Kwaliteitsniveau B (CROW) (binnen de bebouwde kom) en C (buiten de bebouwde kom).

Groene en recreatieve voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/27	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/27
Bestemmingsreserve bossen (L)	€ 166	€ 0	€ 166	€ 0

Groene en recreatieve voorzieningen worden beheerd volgens het Beheerplan openbaar groen en recreatieve voorzieningen 2025-2028, door de raad vastgesteld in 2024. Het bosbeheer vindt plaats volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer, waarbij ieder jaar een gebied wordt aangepakt (cyclisch beheer) volgens bosbeheerplan, door de raad vastgesteld in 2024.

De investeringen voor vervangingen worden geactiveerd en afgeschreven en zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma gemeente Maashorst (MIP). Per 1 januari 2027 is de (egalisatie-) reserve Bestemmingsreserve Bossen opgeheven.

Riolering en water

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/27	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/27
Egalisatievoorziening riolering	€ 1.322	€ 441	€ 601	€ 1.162
Spaarvoorziening riolering	€ 8.580	€ 1.250	€ 3.817	€ 6.013

De Omgevingswet verdeelt drie algemene zorgplichten voor riolering en water in afvalwater, hemelwater en grondwater. Op 11 december 2025 stelde de raad het Programma Omgevingswet Water en Riolering 2026–2029 vast. In het POW&R is veel aandacht besteed aan klimaatadaptatie en is een programma van hemelwatermaatregelen opgenomen, naast de noodzakelijke vervangingen en het onderhoud aan de rioleringen. Bij vervanging en onderhoud vormen schadebeelden en restlevensduurbepaling het uitgangspunt. Bij hemelwatermaatregelen worden bekende knelpunten aangepakt. Er wordt op verschillende niveaus samengewerkt met buurgemeenten en het waterschap Aa en Maas op het thema klimaatadaptatie en waterkwaliteit, met name in de watersamenwerking As50+ en Regio Noordoost-Brabant.

Het POW&R voorziet in alle noodzakelijke rioleringswerkzaamheden ten behoeve van de drie gemeentelijke zorgplichten. Zowel beleids- en beheersmatig als renovaties. De kosten worden gedekt uit de riool- en waterzorgheffing, waarbij wordt uitgegaan van een kostendekkende exploitatie binnen de planperiode 2026–2029.

Programma onderhoud, vervanging en verbetering 2027:

- Kwaliteitsniveau: schadebeelden en restlevensduur gebaseerd op NEN 3399;
- Rioolbuizen aan de binnenzijde vernieuwen (relinen): gedeelte van de riolering in Uden (oost);
- Vervanging van vuilwater riolering binnen integrale projecten: Beukenlaan - Wolfstraat (+ 2028, Odiliapeel), Schutboomstraat (Schaijk), Bloemenwijk fase 3 (+ 2028) en Gruunsel (beide in Uden);
- Aanleg hemelwatermaatregelen: Beukenlaan - Wolfstraat (+ 2028, Odiliapeel), Schutboomstraat, (Schaijk), Bloemenwijk fase 3 (+ 2028), Sacramentsweg, Broekmorgen en Gruunsel (allen in Uden),

- Relinen Paus Johanneslaan – Hooihofstraat (Uden).

Gebouwen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/27	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/27
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 3.915	€ 1.004	€ 1.380	€ 3.539

Het doel van de voorziening gemeentelijke gebouwen is het in stand houden van het gemeentelijk vastgoed door planmatig groot onderhoud. Begin 2027 worden alle Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) periodiek herzien, waarna per gebouw duurzaamheidsadviezen worden toegevoegd en wordt toegewerkt naar een Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP).

Onderhoud aan gebouwen die op korte termijn worden verduurzaamd, wordt waar mogelijk uitgesteld en gecombineerd met duurzaamheidsmaatregelen. Het uitgestelde onderhoud wordt daarbij zoveel mogelijk gelijktijdig met de duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. Aan gebouwen waarvan het toekomstig gebruik onbekend is of welke op de nominatie staan om gesloopt of afgestoten te worden, wordt uitsluitend minimaal onderhoud uitgevoerd. De voorziening voor groot onderhoud zorgt ervoor dat in een jaar waarin de kosten voor groot onderhoud hoger zijn dan de totale jaarlijkse storting, er voldoende budget beschikbaar is om het geplande werk uit te kunnen voeren.

Openbare verlichting

In december 2023 is het nieuwe beleidsplan openbare verlichting 2024-2027 door de Raad vastgesteld. Doordat de afgelopen jaren veel armaturen zijn voorzien van ledverlichting, is het areaal jong en is alleen jaarlijks klein onderhoud nodig. Er is geen sprake meer van een groot onderhoudsvoorziening.

Civiele kunstwerken

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/27	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/27
Voorziening civiele kunstwerken	€ 20	€ 57	€ 74	€ 3

De voorziening civiele kunstwerken (bruggen, fietstunnels, steigers etc.) is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het onderhoud aan het areaal van civieltechnische kunstwerken. In het beleidsplan 2024-2033 is de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorziening bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op het gewenste kwaliteitsniveau, het areaal, de beheerstrategie en de onderhoudsstaat. Iedere 2 tot 5 jaar wordt conform het principe van rationeel beheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning. Onze gemeente hanteert kwaliteitsniveau B. In 2027 wordt klein en groot onderhoud aan de civiele kunstwerken uitgevoerd aan de hand van visuele inspecties en meldingen.

Sport en speelvelden

In oktober 2024 is het nieuwe beheer- en beleidsplan speelvelden door de Raad vastgesteld. Hierbij is opgenomen dat de instandhouding van kapitaalgoederen opgenomen is in de exploitatie vanaf 2025. De investeringen voor vervangingen worden geactiveerd en afgeschreven en zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP).

Financiering

Inleiding paragraaf financiering

In de financieringsparagraaf legt de gemeente de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast. De paragraaf geeft daarnaast inzicht in de algemene ontwikkelingen, de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.
De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient, en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Financieringsbeleid

De belangrijkste doelen van ons beleid, zoals vastgelegd in het treasurystatuut zijn:

- overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de eisen van de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling;
- het aantrekken van langlopende leningen gebeurt door bij tenminste drie financiële instellingen een offerte aan te vragen;
- we maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen en niet om te speculeren.

Uit deze keuzes blijkt dat we voor een laag risicoprofiel gekozen hebben. Het financieringsbeleid is erop gericht om zo lang mogelijk de uitgaven met "kort geld" te financieren en pas vaste leningen aan te trekken wanneer dat noodzakelijk is. Wij streven ernaar de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen. Door een meerjarige raming van het financieringstekort proberen we dit zo goed mogelijk in beeld te brengen. De liquiditeitsbehoefte in onze gemeente gedurende de periode 2027 t/m 2030 wordt in belangrijke mate bepaald door de geplande investeringen (zoals de investeringen voor onderwijs) en ontwikkelingen binnen het grondbedrijf.

Door de geplande investeringen is de verwachting dat in 2027 een langlopende lening van € 25.000.000 afgesloten zal moeten worden. In het bestedings- en dekkingsplan van deze programmabegroting zijn de bijbehorende rentelasten opgenomen.

Risicobeheer

Onder risicobeheer worden met name renterisico's (van vaste en vlottende schuld) verstaan. Voor de toetsing van het renterisico heeft de overheid twee instrumenten gedefinieerd, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
De *kasgeldlimiet* geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.
De *renterisiconorm* heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

Kasgeldlimiet

Omschrijving	2027
Omvang begroting (x € 1.000)	244.594
Toegestane kasgeldlimiet (in procenten van de grondslag)	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in bedrag (x € 1.000)	20.790

Volgens de wet Fido mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal 3 achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. Intern wordt hierop gestuurd. Deze limiet zal naar verwachting in 2027 overschreden gaan worden. Om deze overschrijding van de kasgeldlimiet op te lossen zal een langlopende lening van naar verwachting € 25 miljoen aangetrokken moeten worden.

Renterisiconorm

Het renterisico gaat over het risico dat de rente verandert op bestaande leningen. Dit gaat vooral om momenten waarop de rente opnieuw wordt vastgesteld en om aflossingen op langlopende leningen. We beperken dit risico door aflossingen over meerdere jaren te spreiden. Het renterisico wordt ieder jaar getoetst aan de renterisiconorm. Deze wettelijke norm wordt berekend door 20% van het begrotingstotaal te nemen. Bij het afsluiten van nieuwe langlopende leningen houden we rekening met de momenten waarop bestaande leningen moeten worden afgelost en waarop de rente opnieuw wordt vastgesteld. Zo proberen we het renterisico zo veel mogelijk te beperken.

In onderstaand overzicht worden de renterisiconorm en het renterisico uiteengezet (bedragen x € 1.000).

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2027	2028	2029	2030
1.	Renteherzieningen	0	0	0	0
2.	Aflossingen opgenomen geldleningen	6.739	6.359	6.376	6.394
3.	**Renterisico op de vaste schuld (1+2)**	**6.739**	**6.359**	**6.376**	**6.394**
4.	Renterisiconorm	48.919	48.919	48.919	48.919
5.	**Ruimte onder de renterisiconorm (4 -/- 3)**	**42.180**	**42.560**	**42.543**	**42.525**
	Berekening renterisiconorm				

4a.	Begrotingstotaal 2027	244.594			
4b.	Vastgesteld percentage	20%			
4.	Renterisiconorm (4a.* 4b. / 100)	48.919			

Algemene ontwikkelingen financiering

Kortlopende financiering
De rente voor kortlopende financiering is de afgelopen twee jaar duidelijk gedaald. Dit kwam vooral doordat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente verlaagde nadat de inflatie sterk was afgenomen. Hierdoor daalde ook de rente voor kortlopende leningen. In 2026 is de rente weer iets opgelopen. Dit komt onder andere door hogere inflatieverwachtingen en internationale ontwikkelingen (oorlog Oekraïne, situatie Midden-Oosten, onrust op de handelsmarkt). De rente voor kortlopende financiering is meestal gekoppeld aan de Euribor-rente. De 1-maands Euribor ligt momenteel rond de 2,2%. Voor 2027 wordt verwacht dat de korte rente ongeveer op dit niveau blijft of iets kan oplopen. De ECB houdt de rente naar verwachting voorlopig relatief hoog om de inflatie onder controle te houden.

Langlopende financiering (kapitaalmarkt)
Ook de rente voor langlopende leningen is de afgelopen jaren veranderd. Na een daling in 2024 en 2025 is de rente in 2026 weer gestegen. Voor een lening met een looptijd van 25 jaar ligt de marktrente momenteel rond 3,75%. De stijging hangt onder meer samen met hogere inflatieverwachtingen en de eerder beschreven internationale ontwikkelingen.

De verwachte renteontwikkelingen zijn voor de gemeente Maashorst voor 2027 en verder verwerkt in het bestedings- en dekkingsplan van deze programmabegroting.

Financieringsbehoefte

De gemeente Maashorst werkt met totaalfinanciering. Dit betekent dat alle inkomsten en uitgaven van de gemeente met elkaar worden verrekend voordat externe financiering wordt aangetrokken. Door goed inzicht te hebben in de verwachte inkomsten en uitgaven, kan de gemeente beter sturen op de benodigde geldmiddelen, de externe financiering en de rentekosten.

Onderstaande tabel laat zien hoe de financieringspositie van de gemeente zich de komende jaren naar verwachting ontwikkelt. Dit is weergegeven in een kasstroomoverzicht.

Een kasstroomoverzicht laat zien hoeveel geld er in een boekjaar binnenkomt en uitgaat. Op basis van dit overzicht verwachten we dat het financieringstekort in 2027 zal oplopen. Dit komt vooral door de investeringen die op dit moment en in 2027 worden uitgevoerd. Daarom verwachten we dat de gemeente een langlopende lening moet afsluiten. De negatieve kasstroom is namelijk groter dan de toegestane kasgeldlimiet.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kasstroom uit operationele activiteiten						
Saldo programmarekening / -begroting	3.437	0	0	-5.344	-2.936	61
Afschrijvingen	7.550	7.146	7.770	9.363	9.557	10.384
Mutatie werkkapitaal	-10.421	-6.182	10.727	17.219	7.496	6.510
- Mutatie voorraden	-7.398	-11.018	10.727	17.219	7.496	6.510
- Mutatie vorderingen	-5.349	8.863	0	0	0	0
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	2.326	-4.027	0	0	0	0
Mutatie reserves	10.362	-6.533	-5.255	8.851	-148	-2.178
Mutatie voorzieningen	2.974	-8.759	-3.513	-9.551	-1.212	-2.632
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	***13.903***	***-14.328***	***9.729***	***20.538***	***12.757***	***12.145***
Kasstroom uit investeringsactiviteiten						
Investeringen immateriële vaste activa	-3.996	-391	-179	-127	-127	-127
Desinvesteringen immateriële vaste activa	23	0	0	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa	-12.572	-21.492	-28.140	-34.622	-39.486	-30.452
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	2.009	10.625	6.826	3.415	4.073	4.294
Investeringen financiële vaste activa	0	-2.500	-2.000	-2.000	-1.000	0
Desinvesteringen financiële vaste activa	518	185	10	10	0	0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	***-14.018***	***-13.573***	***-23.483***	***-33.324***	***-36.540***	***-26.285***
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Opname langlopende geldleningen	0	15.000	25.000	0	20.000	0
Aflossing langlopende geldleningen	-5.716	-5.827	-6.139	-6.759	-6.777	-7.594
Mutatie kasgeldleningen	5.000	-5.000	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	***-716***	***4.173***	***18.861***	***-6.759***	***13.223***	***-7.594***
Mutatie geldmiddelen	**-831**	**-23.728**	**5.107**	**-19.545**	**-10.560**	**-21.734**

De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:						
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	-5.301	-6.132	-29.860	-24.753	-44.298	-54.858
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	-6.132	-29.860	-24.753	-44.298	-54.858	-76.592
Mutatie geldmiddelen	**-831**	**-23.728**	**5.107**	**-19.545**	**-10.560**	**-21.734**

Inzicht rentelasten/-baten

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we ook inzicht moeten geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente toerekenen aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden. Schematisch kan de rentetoerekening als volgt worden weergegeven (bedragen in duizendtallen):

		Begroot 2027
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.027
b.	De externe rentebaten (idem)	- € 164
	Saldo rentelasten en rentebaten	**€ 2.863**
c1.	De rente die aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	- € 0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	- € 52
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	€ 124
		€ 72
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**€ 2.935**
d1.	Rente over eigen vermogen	€ 0
d2.	Rente over voorzieningen	€ 30
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**€ 2.965**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	- € 2.480
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury (-=positief, +=negatief)**	**€ 484**

- Ad. a: Betreft de rentelasten over de reeds opgenomen langlopende geldleningen en de rente over kortlopende financiering (rekening-courant en kasgeldleningen).
- Ad. b: Betreft de renteopbrengsten over de verstrekte langlopende leningen aan Area en derden en overige rentebaten (bijv. rente startersleningen).
- Ad. c1: De toe te rekenen rente aan facilitaire grondexploitaties. Bij de gemeente Maashorst kennen we alleen algemene grondexploitaties. De rentetoerekening aan deze exploitaties is opgenomen onder onderdeel e.

- Ad. c2: Wanneer specifieke leningen extern zijn aangetrokken om deze vervolgens voor hetzelfde bedrag door te verstrekken aan een derde partij, wordt dit ook gezien als projectfinanciering. Dit betekent dat de rentelasten en -baten niet worden opgenomen in de renteomslag. Voor Maashorst betreft dit 1 geldlening die doorgeleend is aan woningbouwcorporatie Area.
- Ad. c3: Dit betreft de rentebaten van de doorgeleende geldleningen aan stichting Area en overige rentebaten (zie ook c2).
- Ad. d1: Binnen de gemeente Maashorst wordt er geen rente toegevoegd aan reserves.
- Ad. d2: Dit betreft de rentetoevoeging aan de voorziening nr. 7503001 Afkoop onderhoud begraafplaats (4,0%). Deze voorziening is op contante waarde gewaardeerd. In dat geval is rentetoevoeging aan de voorziening toegestaan.
- Ad. e/f: De totaal aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 2.965.000. De omslagrente wordt berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal (middels totaalfinanciering) zijn gefinancierd. Op basis van de uitgangspunten in de BBV-notitie rente mag het omslagpercentage worden afgerond om een consistent percentage te kunnen hanteren.

Het te hanteren omslagpercentage is voor 2027 vastgesteld op 0,9% (2026: 0,9%). Door het afronden van het omslagpercentage ontstaat een begroot renteresultaat van € 484.000 nadelig. Jaarlijks zal de noodzaak tot aanpassing van het renteomslag-percentage beoordeeld worden.

Wet Hof/ EMU-saldo

Schatkistbankieren

Om de overheidsschuld en het financiële risico voor decentrale overheden te verminderen, wil het kabinet dat gemeenten hun overtollige middelen niet meer overal kunnen stallen. Hiervoor is per 15 december 2013 de Wet schatkistbankieren van kracht geworden. Deze wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt op basis van de Wet Fido de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

De komende jaren verwachten wij, als gevolg van de grote onderhanden werken positie (investeringen), geen overtollige middelen te bezitten. De financiële gevolgen van het verplicht Schatkistbankieren zijn naar verwachting voor onze gemeente dan ook te verwaarlozen.

	Berekening drempelbedrag schatkistbankieren	**2027**
1a.	Begrotingstotaal verslagjaar	244.594
1b.	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	244.594
1c.	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
	Drempelbedrag = (1b)*0,02 + (1c)*0,002	4.892

Wet Hof

Beleid

Het doel van de Wet Hof (Houdbare Overheidsfinanciën) is ervoor te zorgen dat Nederland voldoet aan de Europese afspraak dat het begrotingstekort maximaal 3% mag zijn. Ook gemeenten en andere decentrale overheden dragen hieraan bij. Het Rijk kijkt hierbij naar de decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) samen. Voor de periode 2027 tot en met 2030 is afgesproken dat het gezamenlijke tekort van deze overheden maximaal 0,5% van het bruto binnenlands product (BBP) mag zijn. Het aandeel van gemeenten in deze afspraak is 0,34%. Dit wordt verdeeld over de afzonderlijke gemeenten op basis van de omvang van hun begroting. De EMU-referentiewaarde van een gemeente is geen harde norm. Het geeft aan welk deel van de gezamenlijke tekortnorm bij een gemeente hoort. Als een gemeente deze waarde overschrijdt, volgt daarom niet automatisch een sanctie. De meerjarige afspraak geeft tot en met 2030 duidelijkheid en zorgt voor rust bij het Rijk en de decentrale overheden. Als er in de toekomst wel sprake is van sancties, zullen wij hierop sturen.

Inzicht in individuele EMU-saldi

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Het EMU-saldo is het verschil tussen inkomsten en uitgaven en geeft aan of sprake is van een overschot of een tekort. Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een paragraaf in de begroting. Via de geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.
Aandachtspunt hierbij is wel dat een aantal componenten uit deze berekening moeilijk te voorspellen is, zoals bijvoorbeeld grond aan- en verkopen. Dit wordt veroorzaakt door de economische ontwikkelingen en het doorlopen van bijvoorbeeld planprocedures.

De meerjarige EMU-saldi van de gemeente Maashorst zijn als volgt:

Berekening EMU-saldo 2027-2030 (bedragen x€1.000)	2027	2028	2029	2030	
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.237	-1.821	-6.004	-2.039	
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	15.723	23.971	26.983	15.901	-/-
3. Mutatie voorzieningen	-2.870	-736	-693	-2.289	+/+
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-10.727	-17.219	-7.496	-6.510	-/-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	-/-
Berekend EMU-Saldo	***-13.103***	***-9.309***	***-26.184***	***-13.719***	
Norm EMU-saldo	***-3.824***	***-3.995***	***-4.153***	***-4.312***	
Overschrijding (-) of onderschrijding (+) ten opzichte van de norm	**-9.279**	**-5.314**	**-22.031**	**-9.407**	

De saldi zijn gebaseerd op de volgende geprognosticeerde balans:

Geprognotiseerde balans (bedragen in miljoenen €)													
ACTIVA	**Ultimo 2025**	**Ultimo 2026**	**Ultimo 2027**	**Ultimo 2028**	**Ultimo 2029**	**Ultimo 2030**	**PASSIVA**	**Ultimo 2025**	**Ultimo 2026**	**Ultimo 2027**	**Ultimo 2028**	**Ultimo 2029**	**Ultimo 2030**
Immateriële Vaste activa -onderzoek en ontwikkeling - bijdrage aan activa in eigendom van derden	*5*	*5*	*5*	*5*	*5*	*5*	Eigen vermogen -algemene reserves -bestemmingsreserves -jaarrekeningresultaat	*143*	*137*	*131*	*135*	*132*	*130*
Materiële Vaste activa -gronden en terreinen -gebouwen -wegen, riolering, etc. -machines	*210*	*214*	*227*	*249*	*275*	*291*	Voorzieningen -t.b.v. verplichtingen -t.b.v. risico's -t.b.v. kosten volgend jaar -t.b.v. specifieke bestedingen	*37*	*28*	*25*	*15*	*14*	*11*
Financiële Vaste Activa -verstrekte leningen (woningbouwcorp./derden) -aandelen -overige langlopende vorderingen	*3*	*5*	*7*	*9*	*10*	*10*	Leningen -opgenomen geldleningen van banken	*55*	*65*	*83*	*77*	*90*	*82*
Totaal vaste activa	***217***	***224***	***239***	***263***	***290***	***306***	***Totaal vaste passiva***	***236***	***230***	***240***	***227***	***236***	***223***
Voorraden -Bouwgronden in exploitatie -Overige gronden	*35*	*46*	*35*	*18*	*10*	*4*							
Overige kortlopende activa -debiteuren/Nog te ontvangen bedragen -kas-/banksaldi	*34*	*25*	*25*	*25*	*25*	*25*	Kortlopende passiva -crediteuren (nog te betalen bedragen) / overige schulden -overlopende passiva -vooruitontvangsten (Rijk)	50	65	60	79	90	112
Totaal vlottende activa	***69***	***71***	***60***	***43***	***35***	***29***	***Totaal vlottende passiva***	***50***	***65***	***60***	***79***	***90***	***112***
Balanstotaal	**286**	**294**	**299**	**306**	**326**	**335**	**Balanstotaal**	**286**	**294**	**299**	**306**	**326**	**335**

Bedrijfsvoering

Inleiding paragraaf bedrijfsvoering

De beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering worden toegelicht in programma 5 'Samen mogelijk maken'. In deze paragraaf geven we nadere toelichting over onze bedrijfsvoering.

Op basis van onze financiële verordening worden onderstaande onderdelen toegelicht:

- Omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten
- Kosten van inhuur van derden
- Huisvestingskosten

- Automatiseringskosten
- Budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant

Daarnaast bevat deze paragraaf de volgende onderdelen:

- Informatieveiligheid
- Rechtmatigheid
- Frauderisico's
- Rekenkameronderzoeken

Personeelsverloop			
Bedragen x € 1.000	**Rekening 2025**	**Begroting 2026 (incl. wijzigingen)**	**Begroting 2027**
Formatieve omvang personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	516,36	525,36	536,17
Werkelijke bezetting personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	500,85	n.v.t.	n.v.t.
Totale loonsom in euro's – Begroot	46.279 N	48.869 N	52.774 N
Totale loonsom in euro's – Werkelijk	41.926 N	n.v.t.	n.v.t.

Het realiseren van de ambities uit het samenwerkingsakkoord vraagt niet alleen om financiële middelen, maar ook om voldoende ambtelijke capaciteit. Zonder die capaciteit kunnen de ambities niet waargemaakt worden. De komende jaren wordt daarom geïnvesteerd in een versterking van de ambtelijke organisatie. In 2027 leidt dat tot een uitbreiding van de formatie met circa 10 fte. In 2028 volgt een verdere uitbreiding naar circa 16 fte.

Kosten inhuur van derden			
Bedragen x € 1.000	**Rekening 2025**	**Begroting 2026 (incl. wijzigingen)**	**Begroting 2027**
Kosten inhuur extern personeel	10.094 N	3.847 N	5.406 N

De afname van de inhuurkosten in 2026 en 2027 wordt o.a. veroorzaakt doordat er in 2025 een fors aantal incidentele inhuurbudgetten gevoteerd zijn, b.v. vanwege het project huisvesting Oekraïners en de implementatie van de omgevingswet. Daarnaast was in 2025 een deel van de vacatureruimte via inhuur opgevuld. Met het toevoegen van het extra formatiebudget in 2026 en 2027 verwachten wij de benodigde inhuur verder terug te dringen.

Huisvestingskosten			
Bedragen x € 1.000	**Rekening 2025**	**Begroting 2026 (incl. wijzigingen)**	**Begroting 2027**
Huisvestingskosten van kantoorruimten	1.978 N	2.192 N	2.154 N

De belangrijkste toename van de huisvestingskosten ten opzichte van de rekening 2025 betreft enkele investeringen in de huisvesting waardoor de bijbehorende afschrijvingslasten stijgen.

Automatiseringskosten			
Bedragen x € 1.000	**Rekening 2025**	**Begroting 2026 (incl. wijzigingen)**	**Begroting 2027**

Personeelsverloop			
Automatiseringskosten	6.570 N	8.572 N	7.818 N

De ICT-lasten stijgen de komende jaren. Dit komt onder andere door strengere eisen voor informatiebeveiliging en privacy en door nieuwe wettelijke verplichtingen. In deze begroting is structureel budget bijgeraamd van €750.000 in 2027 en €800.000 vanaf 2028 om te borgen dat de organisatie over voldoende middelen beschikt om het applicatielandschap duurzaam op peil te houden. Daarnaast zijn in de begroting voor de komende jaren een aantal eenmalige (implementatie)kosten opgenomen. Deze kosten zijn nodig voor het vervangen van verouderde systemen, het gebruik van cloudoplossingen en de verdere ontwikkeling van de digitale infrastructuur.

Budgetten voor raad, griffie, rekenkamer en accountant			
Bedragen x € 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	Begroting 2027
Raad	807 N	1.094 N	1.025 N
Griffie	441 N	523 N	523 N
Rekenkamer	50 N	55 N	55 N
Accountant	154 N	178 N	178 N

Door de groei van de gemeente Maashorst naar meer dan 60.000 inwoners stijgen de kosten voor de raad door een stijging van de raadsledenvergoeding en een uitbreiding van het aantal raadsleden (van 31 naar 33).

Informatieveiligheid

Cybersecurity

Ook in 2027 zullen belangrijke aandachtspunten op het gebied van informatieveiligheid gemonitord worden volgens de ENSIA-systematiek (de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)), die de VNG samen met het Rijk hiervoor heeft ontwikkeld. Dit betreft onder meer de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Inkomen (Suwinet).

De uitdagingen op security-gebied voor 2027 en verder liggen vooral in externe ontwikkelingen en wetgeving: De NIS2 (Network and Information Systems Directive 2) is de Europese wet voor cyberweerbaarheid, waaraan we als gemeenten moeten voldoen. Sinds 15 augustus 2026 is de nieuwe Cyberbeveiligingswet (Cbw) van kracht als Nederlandse verankering van deze NIS2. Dit vraagt van organisaties niet alleen technische maatregelen, maar ook structurele risicobeheersing en aantoonbare bestuurlijke betrokkenheid. Een planmatige aanpak wordt hiervoor uitgewerkt, en in combinatie met de aanbevelingen van de rekenkamer, wordt dit fasegewijs geïmplementeerd.

Gegevensbescherming / privacy

Als onderdeel van de planmatige aanpak zal ook op het gebied van gegevensbescherming c.q. privacy gewerkt worden om als organisatie een volgend volwassenheidsniveau te realiseren, en privacy nog meer in te bedden in reguliere processen en denken.

Rol Chief Information Security Officer (CISO) en Functionaris Gegevensbescherming (FG)

De CISO en de FG werken ook in 2027 nauw samen, om vanuit een onafhankelijke rol te toetsen, adviseren en bij te kunnen sturen, waarbij zij jaarlijks ook verantwoording afleggen over hun bevindingen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van 2023 verantwoordt het college middels de rechtmatigheidsverantwoording over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties van de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording rapporteert over het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting, gemeentelijke verordeningen en het normenkader en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Vervolgens stelt de accountant vast of dit oordeel klopt.

Frauderisico's

Het college van burgemeester en wethouders is zich bewust van de frauderisico's die de gemeente loopt en gezien het belang verdient dit onderwerp steeds meer aandacht. De belangrijkste risico's zijn ondervangen door de inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersmaatregelen. Periodiek worden de frauderisico's geanalyseerd en geactualiseerd. Het college rapporteert bij de jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering of er signalen van vermoedens van fraude zijn gemeld.

Rekenkameronderzoeken

De Rekenkamer voert een onderzoek uit naar subsidies, waarvan het rapport met aanbevelingen naar verwachting in 2027 beschikbaar zal komen. Mogelijk dat er nog een tweede onderzoek in 2027 wordt opgepakt vanuit de Rekenkamer. Vanuit het college werken we, ook in 2027, aan de opvolging van alle aanbevelingen van de rekenkamer, die door de raad zijn overgenomen. Dit betreft voor 2027 met name de aanbevelingen naar aanleiding van het laatste onderzoek, naar cybersecurity. De aanbevelingen van de rekenkameronderzoeken uit eerdere jaren zijn inmiddels nagenoeg allemaal opgevolgd en geïmplementeerd in onze werkprocessen. Hierover wordt de raad geïnformeerd via de planning- en controlcyclus, met eventueel een nadere toelichting in de auditcommissie.

Verbonden partijen

Visie en uitvoering verbonden partijen

In het samenwerkingsakkoord 2026-2030 '*Trots op vandaag, werken aan morgen'* geeft de coalitie aan dat Maashorst sterker staat wanneer we samenwerken met onze regio. Veel van de uitdagingen waar Maashorst voor staat op het gebied van woningbouw, mobiliteit, jeugdzorg, veiligheid, economie, natuur en energie kunnen we niet alleen oplossen. Door actief en gelijkwaardig op te trekken met omliggende gemeenten, provincie, waterschappen en regionale netwerken, vergroten we onze slagkracht en invloed. Regionale samenwerking helpt ons om kansen te benutten, investeringen binnen te halen en complexe vraagstukken integraal aan te pakken. Daarbij draagt een sterke regionale positie bij aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat en versterkt het de economische ontwikkeling van Maashorst. Zo zorgen we ervoor dat Maashorst niet naast de regio staat, maar er volwaardig deel van uitmaakt als een zelfbewuste en betrouwbare partner.

In de komende jaren zal dit geconcretiseerd worden door doelgericht naar buiten te gaan en actief kansen te benutten in de regio. Daarvoor stellen we een strategische agenda en lobbyagenda op aan de hand van onze toekomstvisie en samenwerkingsakkoord.

Wanneer is een regionale samenwerking een verbonden partij

Naast het feit dat we de regionale samenwerkingen willen uitbreiden, participeren we nu reeds in meerdere samenwerkingsverbanden. In deze paragraaf staan we met name stil bij de verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk én financieel verbonden heeft.

Wet- en regelgeving

De toenemende complexiteit van maatschappelijke opgaven en de groeiende betekenis van interbestuurlijke samenwerking hebben het belang van goed bestuur en adequate sturing op verbonden partijen verder vergroot. De wet- en regelgeving rondom verbonden partijen is de afgelopen jaren dan ook gewijzigd om met name de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden te versterken

Doorkijk naar de toekomst

De maatschappelijke en bestuurlijke context waarin gemeenten opereren verandert voortdurend. Dit vraagt om adaptieve samenwerkingsvormen die meebewegen met nieuwe opgaven, veranderende wetgeving en regionale ontwikkelingen.

Met de toekomstvisie *Maashorst 2050, Kompas voor de toekomst*, die in september 2025 aan de gemeenteraad is aangeboden, beschikt de gemeente over een langetermijnperspectief dat richting geeft aan strategische keuzes en regionale positionering. Deze visie én het samenwerkingsakkoord 2026-2030 '*Trots op vandaag, werken aan morgen*' vormt de komende jaren een belangrijke basis voor de verdere ontwikkeling van de strategische agenda en lobbyagenda en voor het versterken van de rol van Maashorst binnen de regionale netwerken waarin zij participeert.

Tegelijkertijd vraagt de dynamiek van regionale samenwerking om blijvende aandacht voor sturing, toezicht en verantwoording.

Een adequate beheersing van verbonden partijen blijft onverminderd van belang. Hierbij hoort ook het inzichtelijk maken en beheersen van de risico's die samenhangen met samenwerking op afstand. Deze risico's maken onderdeel uit van het gemeentelijke systeem van risicomanagement en worden nader toegelicht in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*.

Uitvoering

Gemeenschappelijke regelingen vormen een belangrijk instrument voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Tegelijkertijd vraagt deze vorm van samenwerking om een zorgvuldige inrichting van sturing, verantwoording en democratische controle. Om de verbinding tussen de beleidsdoelen van de deelnemende gemeenten en de uitvoering door gemeenschappelijke regelingen te versterken, wordt binnen de regio Brabant-Noord gewerkt met het zogenoemde adoptieproces.

Het adoptieproces heeft als doel de beleids- en besluitvormingscycli van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen beter op elkaar af te stemmen. Daarom verschijnt er jaarlijks een gezamenlijke planning voor de behandeling van kadernota's, begrotingen en jaarstukken. Gemeente Meierijstad vervult hierbij de rol van regionale coördinator. Hierdoor ontstaat een voorspelbaar en transparant proces waarin gemeenteraden tijdig worden betrokken bij de voorbereiding van belangrijke beleidsmatige en financiële keuzes.

Zo is in het voorjaar van 2026 een gezamenlijk standpunt bepaald ten aanzien van de zienswijzen op de kadernota's en begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen: 'Mede gezien onze financiële meerjarenprognose kunnen de begrotingen van de GR-en alleen worden verhoogd met een inflatiecorrectie. Voor het overige geldt het nieuw-voor-oud principe. Dat wil zeggen dat voor nieuwe wensen van een specifieke GR iets anders in deze GR-begroting moet worden ingeleverd, waardoor we met uitzondering van indexering geen extra lasten krijgen voor onze gemeentelijke meerjarenbegroting.'

Naast het adoptieproces heeft de gemeente Maashorst de interne beleidsprocessen rondom verbonden partijen de afgelopen jaren verder geprofessionaliseerd. Zo worden inhoudelijk verantwoordelijke ambtenaren voorafgaand aan de behandeling van kadernota's betrokken bij een gezamenlijke voorbereidingsbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst worden zowel de planning als de inhoudelijke aandachtspunten besproken. Daarnaast wordt gewerkt met uniforme beoordelingscriteria, vaste beslispunten en gestandaardiseerde formats voor college- en raadsvoorstellen en zienswijzebrieven.

Deze werkwijze draagt bij aan een consistente en kwalitatief hoogwaardige advisering aan college en gemeenteraad en versterkt de mogelijkheden om vanuit gemeentelijke beleidsdoelstellingen richting te geven aan regionale samenwerking.

Cijfers verbonden partijen

Bedragen (x 1.000)	2025					2026					2027				
Organisatie/ instelling	bijdrage gemeente *1	voorlopige cijfers *2	eigen vermogen ultimo	vreemd vermogen ultimo	resultaat	bijdrage gemeente *1	voorlopige cijfers *2	eigen vermogen ultimo	vreemd vermogen ultimo	resultaat	bijdrage gemeente *1	voorlopige cijfers *2	eigen vermogen ultimo	vreemd vermogen ultimo	resultaat
Gemeenschappelijk regelingen:															
1. Brabant Historisch Informatie Centrum	274	nee	1.569	6.935	20	288	ja	1.436	5.600	nnb	319	ja	1.372	5.914	nnb
2. GGD Hart voor Brabant	2.656	nee	8.708	18.882	2.373	2.745	ja	6.677	12.171	0	2.880	ja	5.282	11.624	0
3. Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost	87	ja	996	414	76	87	ja	810	337	0	90	ja	760	339	0
4. Regionaal Bureau Leerlingzaken Brabant Noordoost	162	nee	466	0	0	162	ja	466	0	0	255	ja	402	0	0
5. Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	2.390	nee	10.619	1.675	2.018	2.693	ja	nnb	nnb	nnb	2.831	nnb	nnb	nnb	nnb
6. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	0	nee	17.073	20.841	1.013	0	ja	17.474	25.684	0	0	ja	17.474	31.560	0
7. Veiligheidsregio Brabant-Noord	4.430	nee	25.588	81.525	954	4.599	ja								
8. Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant	16	nee	23.949	4.921	0	16	ja	27.118	1.752		16	ja	27.118		
9. Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	1.276	nee	690	0	-51										
10. Centrumregeling Jeugd N.O. Brabant	225	nee	nvt	nvt	nvt	283	ja	nvt	nvt	nvt	294	ja	nvt	nvt	nvt
11. Centrumregeling WMO Noordoost-oost 2020	257	nee	nvt	nvt	nvt	240	ja	nvt	nvt	nvt	240	ja	nvt	nvt	nvt

Bedragen (x 1.000)	2025					2026					2027				
Vennootschappen en coöperaties:															
12. Brabant Water N.V.	0	nnb	767.239	713.961	50.889	0	ja	nnb	nnb	nnb	0	ja	nnb	nnb	nnb
13. NV Bank Nederlandse Gemeenten	0	nee	4.863.000	110.701.000	172.000	0	ja	nnb	nnb	nnb	0	ja	nnb	nnb	nnb
14. Dimpact (coöperatie)	446	nee	753	0	156	534	ja	1.531	0	650	582	ja	2.177	0	646
15. Theater Markant N.V.	0	nee	-3	3	0	0	ja	-3	3	0	0	ja	-3	3	0
Stichtingen en verenigingen:															
16. Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	396	nee	2.579	2.050	1.737		340					356			
17. Vereniging van Nederlandse Gemeenten															
18. Stichting Museum Krona	361	nee	1.107	273	1	369	ja								
Overige partijen:															
19. AgriFood Capital RNOB/ Noordoost Brabant Werkt!											199				
20. Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis	73	nvt	nvt	nvt	nvt										

Legenda:

*1 Bij definitieve cijfers bevat de bijdrage gemeente het effect vanuit het exploitatieresultaat van de verbonden partij.

*2 Indien een accountantsverklaring afgegeven is over de jaarrekening van de verbonden partij zijn de cijfers niet meer voorlopig. Dan wordt dus een 'nee' ingevuld.

Gemeenschappelijk regeling	1. Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)
Programma	**5. Samen mogelijk maken**
Vestigingsplaats	‘s-Hertogenbosch
Website	www.bhic.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Hans van der Pas (lid algemeen bestuur)
Doelstelling	In gezamenlijkheid behartigen van de belangen van ministerie, gemeenten en de waterschappen bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden en collecties die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord- Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten en de waterschappen.
Bestuurlijke relatie	Minister van OCW, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel en de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ geleverde prestaties	Uitvoering geven aan de zogenaamde vraagtaken (nazorg, educatieve taken en wetenschappelijke activiteiten) als aanvulling op de wettelijke taken. De wettelijke taak van het BHIC gaat om het toezicht op het archief- en informatiebeheer naast het beheer van het statische archief. Deze taken zijn overgedragen aan het BHIC toen de gemeenten Uden en Landerd deel gingen nemen aan deze Gemeenschappelijke Regeling. Afnemers van de vraagtaken zijn het Rijksarchief in Noord-Brabant, gemeenten en waterschappen.
Risicobeoordeling	- Risico’s worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico’s afgedekt: ja
Risicobepaling	Risico’s die van invloed kunnen zijn op toekomstige cijfers zijn onder andere: - vertraging in de besluitvorming op bestuurlijk niveau, - wijzigingen in de hoogte van de bijdrage door de deelnemers - wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling - CAO aanpassingen - Wachtgeld verplichtingen - Verhoging huurpenningen die afwijken van de bijdrage van OCW - Contracten van de depotverhuur zijn jaarlijks opzegbaar - Wijzigingen in de hoogte van de bijdrage via DVO’s - Geen volledige dekking van de kosten van het e-depot - Structurele stijging energiekosten Het begroot weerstandvermogen bedraagt ultimo 2030 € 522.500. De gemeenschappelijke regeling geeft aan dat de algemene reserve niet meer mag bedragen dan 10%. De algemene reserves staan in de begroting 2027 op 8% van de bijdrage van de deelnemers.

Belangrijke ontwikkelingen	Op 1 januari 2027 zal het Rijk uittreden uit de gemeenschappelijke regeling. Met het Rijk zijn afspraken vastgelegd over de papieren rijksarchieven en deze blijven bij het BHIC ondergebracht. Dit wordt via een delegatiebesluit en een specifieke uitkering geregeld. Daarnaast is op l februari 2024 een bestuursconvenant getekend door de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de RHC's over de samenwerking. Binnen deze nieuwe samenwerkingsvorm blijft het Rijk langdurig inhoudelijk en financieel betrokken bij de 11 RHC's. Het Rijk heeft aangegeven dat het uittreden geen negatieve budgettaire consequenties zal hebben voor de zittende partners.

Gemeenschappelijke regeling	**2. GGD Hart voor Brabant**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	Tilburg
Website	www.ggdhvb.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Niek van Lanen (lid algemeen bestuur)
Doelstelling	Preventie, bijdrage aan volksgezondheid en gemeenschappelijke gezondheidsdienst.
Bestuurlijke relatie	Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Taken volgens de regeling: de gemeentelijke taken die de Wet publieke gezondheid noemt; de toezichtstaken die de Wet kinderopvang noemt; de taken voor de gemeentelijke lijkschouwer die de Wet op de lijkbezorging noemt; diensten voor de openbare geestelijke gezondheidszorg (oggz), en de toezichtstaken die de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 noemt.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	De GGD HvB stelt bij de begroting een risico-inventarisatie op als onderdeel van het hoofdstuk weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's worden benoemd en hoe de GGD hier mee omgaat. Het weerstandvermogen liet zien hoe de GGD tegenvallers kon opvangen zonder dat het werk in gevaar komt. De afgelopen jaren is het steeds moeilijker gebleken de begroting sluitend te krijgen. Najaar 2023 is gebleken dat de algemene reserve van de GGD niet meer groot genoeg is, zij zijn gezakt onder de reserves. Dit betekent dat er in 2024 eenmalig een extra rekening naar de gemeenten is gestuurd van €74.610,00 (over 2023) om de algemene reserve aan te vullen tot de ondergrens. Daarnaast is er besloten om in te stemmen met een transitieplan met bijbehorende middelen vanaf 2024. Voor Maashorst gaat dit om € 147.186,00. Middels dit voorstel vraagt de GGD eenmalig om extra middelen waarmee ze in de komende 2-3 jaar de transitie doormaken, om daarna weer financieel fit en gezond te zijn, en structurele kostenstijgingen op te kunnen vangen in de eigen begroting. Het traject verloopt volgens plan.
Belangrijke ontwikkelingen	GGD Samen Sterker: versterking samenwerking GGD Hart voor Brabant met GGD West-Brabant. Fusie is een van de 2 scenario's die wordt onderzocht. Eind 2026 wordt besloten door het Algemeen Bestuur waarna begin 2027 zienswijze door de gemeenteraden gevraagd zal gaan worden.

Gemeenschappelijke regeling	**3. Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost (regiotaxi)**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	Oss
Website	www.regiotaxinoordoostbrabant.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Niek van Lanen (lid algemeen bestuur)
Doelstelling	Tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer in aanvulling op openbaar vervoer.
Bestuurlijke relatie	publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss. (provincie Noord-Brabant per 1-1-2025 uitgetreden)
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	De regeling heeft tot doel: het bieden van een hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer (Regiotaxi); het borgen van bereikbaarheid van kleine kernen; het beschikbaar houden van adequaat vervoer voor doelgroepen (incl. Wmo-reizigers); het combineren van doelgroepenvervoer en OV-aanvullend vervoer in de regio; het zorgen voor een effectieve, efficiënte en financieel beheersbare uitvoering.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	Het risico van de GR zelf is beperkt. De uitvoeringsregeling WMO-vervoer die door de GR wordt uitgevoerd is echter een openeindregeling die als gevolg van invoering transities opnieuw ingebed moeten worden in het integrale klantproces vanuit het integrale Sociale Domein om de risico's te minimaliseren
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**4. Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	Oss
Website	www.rblbno.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ramona Sour
Doelstelling	Op grond van artikel 25, eerste lid, van de leerplichtwet 1969 dienen burgemeester en wethouders jaarlijks voor 1 oktober een verslag aan de Raad uit te brengen over het gevoerde beleid.

Bestuurlijke relatie	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Het Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) heeft twee taken: de leerplichtwet en de RMC-wet uitvoeren
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	Het gaat hier niet om volledig zelfstandig orgaan maar om een uitvoeringsorganisatie onder de gemeente Oss. Gemeente is een deelnemende gemeente en als zodanig aansprakelijk op basis van besluitvorming (WGR). De financiële positie is goed. Op termijn wordt de vorm van samenwerking aangepast.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**5. Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)**
Programma	**4. Een gezonde economie**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Website	www.odbn.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Franko van Lankvelt (lid dagelijks en algemeen bestuur)
Doelstelling	Een veilige en gezonde kwaliteit van de leefomgeving
Bestuurlijke relatie	Gemeenten Bernheze, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, SintMichielsgestel, Vught, Boekel en de provincie Noord-Brabant.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Dienstverlening aan de deelnemers op het gebied van de fysiek leefomgeving. Als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord-Oost.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	De ODBN stelt in de begroting en jaarrekening een risico-inventarisatie op als onderdeel van de paragraaf weerstandvermogen & risicobeheersing. Dit wordt afgezet ten opzichte van de weerstandcapaciteit (algemene reserve ODBN) waaruit de weerstandsratio blijkt. Hierop wordt door de ODBN-beleid op gevoerd.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**6. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant MWN)**
Programma	**1. Samen wel zijn**

Vestigingsplaats	Tilburg
Website	www.ravbrabantmwn.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Niek van Lanen (lid algemeen bestuur)
Doelstelling	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
Bestuurlijke relatie	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Doel van deze regeling: het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg; dit doel proberen te bereiken met alle wettelijk toegestane middelen die daaraan naar zijn mening kunnen bijdragen. Taken openbaar lichaam: het in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; het vaststellen en doen uitvoeren van regionale ambulanceplannen voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; het leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen voor de Veiligheidsdienst Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	De gemeenten zijn niet langer risicodragend, deze taak is overgenomen door Rijk en ziektekostenverzekeraars (garantstelling). De GR is er alleen nog vanwege de zekerheid voor het behouden van opgebouwde pensioenafspraken voor het personeel.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**7. Veiligheidsregio Brabant-Noord**
Programma	**2. Een gezamenlijk thuis**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Website	www.vrbn.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Hans van der Pas (lid van het algemeen bestuur)

Doelstelling	De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop. De veiligheidsregio behartigt daartoe de belangen van de deelnemende partijen op de volgende terreinen: a brandweerzorg; b. geneeskundige hulpverlening; c. bevolkingszorg; d. brandweerzorg
Bestuurlijke relatie	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Heusden, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Het instellen en in stand houden van een brandweerorganisatie. De belangrijkste taak van de brandweer is het voorkomen, beperken en bestrijden van branden en gevaren bij ongevallen (anders dan brand). Het instellen en in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) in de regio. De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen. Het instellen en in stand houden van een operationele organisatie voor bevolkingszorg. De belangrijkste taken van bevolkingszorg is het voorbereiden en uitvoeren van de gemeentelijke processen bij rampen en crises.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	Geen specifieke algemeen risico's.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**8. Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	Oss
Website	www.wvs-nb.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Ramona Sour (lid van het algemeen bestuur)
Doelstelling	Doelmatige, rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Wsw.
Bestuurlijke relatie	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Afspraken binnen het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant over uitvoering van de Wsw: het aanbieden van werk aan mensen met een Wsw-indicatie.

Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja (via egalisatiereserve)
Risicobepaling	Het Werkvoorzieningsschap NO Brabant is eigenaar van de IBN Holding die de WSW-regeling uitvoert, maar houdt geen eigen risicoreserve aan omdat de risico's in de holding worden genomen.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**9. Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)**
Programma	**6. Algemene dekkingsmiddelen**
Vestigingsplaats	Oss
Website	www.bs-ob.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Ben Maathuis (lid van het algemeen bestuur)
Doelstelling	Door samenwerking efficiënter werken en de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren. Dit doen tegen zo laag mogelijke kosten, wat uiteindelijk ten goede komt aan u als belastingbetaler. BSOB is een uitvoeringsorganisatie en bepaalt niet de hoogte van de belastingtarieven.
Bestuurlijke relatie	Gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Oss, Someren en Waterschap Aa en Maas.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	De kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van gemeentelijke en waterschapsbelastingen te verbeteren. En wel tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten
Risicobeoordeling	Draagt bij aan de doelstelling voor een efficiënte organisatie, waarbij de bedrijfsvoering ondersteunend is aan het primaire proces. Met andere woorden: "De basis op orde".
Risicobepaling	In het treasurystatuut is het risicobeheer met betrekking tot de financieringsfunctie van BSOB beschreven. In artikel 53 GR staat opgenomen dat de deelnemers garant staan dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is een matrix opgenomen waarin de risico's zijn onderverdeeld in de categorieën: programmatuur, gegevens, mens, omgeving en apparatuur. De risico's zijn niet gekwantificeerd in euro's, maar wel is op detailniveau aangegeven dat de kans, de impact, de waarde van het risico en de prioriteit. Op een achttal onderdelen wordt de prioriteit als middel beoordeeld, waarbij het risico schommelt tussen een 6 en een 9. Hieraan zouden wel euro's moeten worden toebedeeld.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**10. Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2024**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Website	-

Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ramona Sour (bestuurlijk overleg)
Doelstelling	De gemeenten zijn een onderlinge samenwerking aangegaan gericht op het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de jeugdtaken op basis van de Inkoopstrategie 2020-2024, de jaarlijks vastgestelde Inkoopopdracht, het Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp 2020-2023 en beleidsopdrachten met inachtneming van de bepalingen van de Jeugdwet.
Bestuurlijke relatie	Bernheze, Boekel, Boxtel, 's- Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	- Regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp inclusief accountmanagement en contractbeheer. - De door het Regionaal Regieteam verstrekte inkoopdracht uitvoeren - Gevraagd en ongevraagd adviseren aan het Regionaal Regieteam - Waar nodig het organiseren van het overleg met de gecontracteerde aanbieders van jeugdtaken over inkoopgerelateerde onderwerpen - Het evalueren van accountmanagement en contractbeheer - Het organiseren van data-analyse ten behoeve van de inkoopopdracht en het per kwartaal of zoveel eerder als nodig rapporteren op basis van gebruik van jeugdtaken aan alle gemeenten over de stand van zaken - Regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp inclusief accountmanagement en contractbeheer. - De door het Regionaal Regieteam verstrekte inkoopdracht uitvoeren - Gevraagd en ongevraagd integraal adviseren aan het Regionaal Bestuurlijk Overleg in samenwerking met het Regionaal Controllers Overleg en RIOZ - Waar nodig het organiseren van het overleg met de gecontracteerde aanbieders van jeugdtaken over inkoopgerelateerde onderwerpen - Het evalueren van accountmanagement en contractbeheer - Het organiseren van data-analyse ten behoeve van de inkoopopdracht en het per kwartaal of zoveel eerder als nodig rapporteren op basis van gebruik van jeugdtaken aan alle gemeenten over de stand van zaken - Het coördineren van materiële controle en het doen van fraudeonderzoek bij gecontracteerde aanbieders - Het uitvoeren van accountmanagement en contractbeheer - Beheren van de uitvoeringsbudgetten van het RBO, het Regionaal Regieteam en het Regionaal Beleidsteam - Verantwoording afleggen aan het Regionale Regieteam op basis van het door het Regionaal Inkoopteam bepaalde KPI's en rapportage frequentie - In voorkomend geval het namens de gemeente voeren van onderhandelingen en het sluiten van overeenkomsten tussen gemeenten uit de samenwerkende jeugdzorgregio's en aanbieders van Jeugdzorgplus, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd. Indien daarvoor nodig, het onderhandelen en mede sluiten van een samenwerkingsconvenant tussen de samenwerkende gemeenten na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd - Verantwoording afleggen aan het Regionaal Regieteam over inhoudelijke en financiële voortgang en realisatie van de inkoopopdracht - Het voeren van rechtsgedingen voortvloeiende uit de hiervoor vermelde taken

Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente 's-Hertogenbosch namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Gemeenschappelijke regeling	**11. Centrumregeling WMO Noordoost-oost 2024**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	Oss
Website	-
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Niek van Lanen (bestuurlijk overleg)
Doelstelling	Het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de ondersteuning in het kader van de Wmo op basis van het regionaal beleidskader Wmo en het tweejaarlijkse inkoopplan.
Bestuurlijke relatie	publiekrechtelijke samenwerking van de gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Oss
Wijziging bestuurlijk belang	
Activiteiten/ prestaties	De regeling beoogt een kwalitatief goede, efficiënte en regionaal afgestemde uitvoering van de Wmo taken, waaronder: - gezamenlijke inkoop van Wmo ondersteuning; - contractmanagement en toezicht; - innovatie en ketensturing; - gezamenlijke uitvoering van het specialistisch vangnet Beschermd Wonen en opvang; - regionale afstemming en uitvoering van onderdelen die vanwege expertise of omvang bovenlokaal georganiseerd moeten worden.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente Oss namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Vennootschappen en coöperaties	**12. Brabant Water N.V.**

Programma	3. Verwevenheid met de natuur
Vestigingsplaats	’s-Hertogenbosch
Website	www.brabantwater.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ben Maathuis
Doelstelling	Het voor nu en in de toekomst borgen van een optimale drinkwatervoorziening voor de inwoners en het bedrijfsleven in haar voorzieningsgebied.
Bestuurlijke relatie	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en 50 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	De gemeente Maashorst heeft 51.756 aandelen met een waarde van € 5.175,60 in Brabant Water NV. Er wordt geen dividend uitgekeerd
Risicobeoordeling	- Risico’s worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico’s afgedekt: ja, middels reserves die meegenomen worden in de bepaling van het weerstandsvermogen
Risicobepaling	Niet van toepassing
Overige bijzonderheden	Geen

Vennootschappen en coöperaties	13. NV Bank Nederlandse Gemeenten
Programma	**6. Algemene dekkingsmiddelen**
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.bngbank.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ben Maathuis
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Excellente dienstverlening. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Doordat de bank de kosten zo laag mogelijk probeert te houden draagt dit bij aan het doel om een solide financieel beleid voort te zetten en een structureel sluitende begroting te presenteren.
Bestuurlijke relatie	Niet vertegenwoordigd
Wijziging bestuurlijk belang	Nee

Activiteiten/ prestaties	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG biedt de gemeenten een gespecialiseerd pakket aan financiële producten tegen zo laag mogelijk kosten. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Maashorst heeft 46.644 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, deelname totaal € 116.610. Door deze deelneming heeft de gemeente Maashorst een direct belang in de het aanbod van korte en lange financieringsmiddelen voor de gemeentelijke overheid.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	De bank beschikt over een Risk Appetite Framework waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten risico's, de verantwoordelijkheden die ermee samenhangen en de verschillende beleidsdocumenten waarin het aangaan en het beheersen van deze risico's wordt beschreven. Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Vennootschappen en coöperaties	**14. Dimpact (coöperatie)**
Programma	**5. Samen mogelijk maken**
Vestigingsplaats	Enschede
Website	www.dimpact.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Hans van der Pas (lid algemene ledenvergadering)
Doelstelling	Het moderniseren van publieke dienstverlening. De missie van Dimpact luidt: "door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT-oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert Dimpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. Gemeente Maashorst neemt de diensten E-suite en Mylex af. Er loopt een omvangrijk programma om de E-suite (veel functionaliteit in één applicatie) om te bouwen naar losse (flexibele) componenten volgens de Common Ground architectuur. Dimpact loopt hiermee voorop in landelijke ontwikkelingen op het gebied van gemeentelijke informatievoorziening.
Bestuurlijke relatie	Diverse gemeente in Nederland
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Verbeteren en moderniseren van publieke dienstverlening door het inkopen en gezamenlijk doorontwikkelen van dienstverleningsapplicaties, waaronder een zaaksysteem.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee

Risicobepaling	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor Dimpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Vennootschappen en coöperaties	**15. Theater Markant N.V.**
Programma	2. Een gezamenlijk thuis
Vestigingsplaats	Uden
Website	https://www.markantuden.nl/
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ben Maathuis
Doelstelling	Theater Markant N.V. is op dit moment een lege N.V. De exploitatie is overgedragen aan Heven Theater Markant Exploitatie (HTME). De exploitatie draagt bij aan de doelstelling cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie. Dit ter bevordering van de beeldende kunst, muziek, dans, toneel en cultuureducatie.
Bestuurlijke relatie	Gemeente Maashorst is 100% aandeelhouder
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	De overdracht naar HTME is gerealiseerd door een activa/ passiva transactie als onderdeel van concessieovereenkomst. In geval van beëindiging van de concessieovereenkomst is Theater Markant. N.V. verplicht de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen. De gemeente heeft 500 aandelen met een nominale waarde van € 453,78 per aandeel, aandelenkapitaal totaal € 226.890. De activiteiten van Theater Markant N.V. zijn nihil. De enige geldstromen binnen de NV zijn de doorbelasting van huur/recht van opstal en verzekeringen. Indien de concessieovereenkomst wordt beëindigd, is Theater Markant N.V. verplicht om de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: ja
Risicobepaling	De exploitatie met bijbehorende risico's is overgedragen naar Heven Theater Markant Exploitatie B.V. (HTME). Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn op de gemeente Maashorst die niet zijn afgedekt door HTME BV.
Belangrijke ontwikkelingen	In 2025 is de concessieovereenkomst stilzwijgend verlengd voor 5 jaar, dit is ingegaan in 2026. Er vindt (voorlopig) geen wijziging plaats in de partijen waarmee de concessieovereenkomst is aangegaan.

Stichtingen en verenigingen	**16. Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (Stichting BIZOB)**
Programma	5. Samen mogelijk maken
Vestigingsplaats	Oirschot
Website	https://www.bizob.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Hans van der Pas

Doelstelling	Het efficiënt en effectief uitvoeren van de inkoopfunctie bij deelnemende gemeenten
Bestuurlijke relatie	
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	De stichting levert advieswerkzaamheden ten behoeve van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente en streeft naar het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied. Stichting Bizob pakt voorbereidende, coördinerende en uitvoerende taken met betrekking tot het inkoop- en aanbestedingsbeleid van Maashorst en andere deelnemers op.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Het bestuur van BIZOB bepaald aan de hand van de risicomatrix het deel van het overschot wat bestemd wordt. Dit bestemde deel zal in de risicoreserve en de algemene reserve worden gestort. De overschotten, na de bestemming, in een boekjaar worden naar rato van de afname, elk jaar teruggestort naar de organisaties. Een uiteenzetting van de risico's is opgenomen in de jaarrekening.
Overige bijzonderheden	

Stichtingen en verenigingen	**17. Vereniging van Nederlandse Gemeenten**
Programma	**6. Algemene dekkingsmiddelen**
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.vng.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ben Maathuis
Doelstelling	Correcte uitoefening van bestuurstaken. De dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, staat bij de gemeente Uden centraal. Dit alles zo effectief en efficiënt mogelijk, met onze basistaken als uitgangspunt
Bestuurlijke relatie	Lidmaatschap en stemrecht
Wijziging bestuurlijk belang	Geen
Activiteiten/ prestaties	Behartigen van de belangen van de Nederlandse gemeenten
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	-
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Stichtingen en verenigingen	18. Stichting Museum Krona
Programma	2. Een gezamenlijk thuis
Vestigingsplaats	Uden
Website	www.museumkrona.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Niek van Lanen
Doelstelling	Beleidsvoornemens van de verbonden partij: verbreding van het 'verblijfsaanbod van het museum om daarmee een grote aantal bezoekers te trekken. Het museum moet daarmee ook 'de poort' tot toeristisch en recreatief Uden worden. Dit draagt bij aan onze doelstelling.
Bestuurlijke relatie	E. Backx en T. Evers als vertegenwoordigers namens de gemeente Maashorst als leden van het bestuur. Andere deelnemers: Het bisschoppelijk Museum 's-Hertogenbosch, vereniging Birgittinessen, gemeente Maashorst.
Wijziging bestuurlijk belang	het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde
Activiteiten/ prestaties	Collectiebeheer, Educatieve projecten, nieuwe exposities, samenwerking met kunstenaars en organisaties op gemeentelijk, regionaal en nationaal niveau. Conform de subsidiebeschikking – en dit geldt ook voor andere gesubsidieerde culturele organisaties – hoeven ze het voorafgaande jaar pas uiterlijk 1 juli te verantwoorden. Derhalve is van het museum de verantwoording en de aanvraag tot vaststelling nog niet ontvangen.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Formeel is Museum Krona een eigen orgaan en is de gemeente niet aansprakelijk. Maar de gemeente is medeoprichter en is in het bestuur met twee personen vertegenwoordigd. De kans, dat er een beroep op de gemeente wordt gedaan, bij financiële problemen is groot. Het museum heeft de afgelopen jaren een koers ingezet waarmee zij meer bezoekers en daaruit voortvloeiende inkomsten genereert. Hierdoor is het risico op problemen afgenomen. Desalniettemin blijft het museum de komende jaren werken aan groeiende bezoekersaantallen en inkomsten uit kaartverkoop en nevenomzet uit gastheerschap en merchandising en blijft zij zoeken naar fondswerving en sponsoring.
Belangrijke ontwikkelingen	In 2026/2027 zijn er personele wijzigingen te verwachten binnen het bestuur van Stichting Museum Krona. Naast een bestuurswissel die op de planning staat in 2026 gaat de artistiek leider in 2026 met pensioen, gevolgd door de zakelijk leider in 2027. Op dit moment is museum Krona bezig het beleid te herijken: wat wordt de strategie op de lange termijn, hoe nemen ze de erfenis en netwerken van de vetrekkende functionarissen uit het bestuur en het team zo goed mogelijk mee en hoe bieden ze ruimte aan nieuwe inzichten en talent? Dit gaat gepaard met een statutenwijziging. Dit proces wordt begeleid door een externe partij.

Overige partijen	19a. RNOB

Programma	3. Verwevenheid met de natuur
Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
Website	www..rnob.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Franko Lankvelt is lid van het dagelijks bestuur. Hans van der Pas is lid van de Algemene Vergadering; Wethouders nemen deel aan de portefeuillehoudersoverleggen.
Doelstelling	Regionaal platform voor afstemming tussen gemeenten en waterschappen in Noordoost-Brabant. Via deze samenwerking wordt gezamenlijk opgetrokken richting Rijk, provincie en andere regio's en wordt gewerkt aan economische, ruimtelijke en ecologische ontwikkeling van de regio. Deze samenwerking geeft een belangrijke impuls aan toekomstbestendige economieën, een veerkrachtige arbeidsmarkt, sociale cohesie en duurzame inrichting van de leefomgeving in Noordoost-Brabant. Door samen op te trekken, vergroten we onze slagkracht én invloed. We kunnen bijvoorbeeld lobbyen bij de provincie, Rijk en in Europa. Of betere integrale oplossingen vinden voor complexe vraagstukken.
Bestuurlijke relatie	Regionale samenwerking (convenant) van de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, 's-Hertogenbosch, Maashorst, Oss, Sint-Michielsgestel, Meijerijstad, Vught en de waterschappen Aa en Maas en Dommel
Wijziging bestuurlijk belang	Het convenant regionale samenwerking Regio Noordoost-Brabant is eind 2024 ondertekend en per 1 januari 2025 in werking getreden.
Activiteiten/ prestaties	Uitvoering geven aan de "Samenwerkingsagenda 'Richting 2030', waarin 4 opgaven benoemd zijn: 1) Vitale leefomgeving; 2) Duurzaam bereikbaar: 3) Aantrekkelijk vestigen en 4) Behoud van Talent. RNOB, Agrifood Capital en NOB Werkt hebben met het Rijk de Regio Deal 't Goeie Leven gesloten. De Regio Deal is opgebouwd uit vier pijlers en 17 programma's met daaronder tientallen projecten De vier pijlers zijn: 1) Ondernemerskracht; 2) Menskracht; 3) Gebiedskracht en 4) Regiokracht.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Het financiële risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage per inwoner.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Overige partijen	19b. AgriFood Capital
Programma	**3. Verwevenheid met de natuur**
Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
Website	www.agrifoodcapital.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Nee (RNOB heeft een afvaardiging in het stichtingsbestuur)
Doelstelling	Samenwerkingsverband in Noordoost-Brabant tussen ondernemers, overheden (RNOB) en onderwijsinstellingen dat zich richt op het verduurzamen en innoveren van de agrifoodsector. Dit samenwerkingsverband heeft een Strategische Agenda 2030 opgesteld. Een greep uit de belangrijkste punten en speerpunten zijn: 1) Versnellen van de transitie naar een circulair voedselsysteem en 2) Ontwikkeling van de regio Noordoost-Brabant als toonaangevende agrifood-regio.

Bestuurlijke relatie	Stichting met uitvoeringsorganisatie Agrifood Capital B.V. Overheden, ondernemers en onderwijs zijn vertegenwoordigd in het bestuur.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	Het samenwerkingsverband geeft uitvoering aan de Strategische Agenda 2026 -2030, waarin twee pijlers centraal staan: 1) Versterken van het economisch fundament en 2) Ontwikkelen van nieuwe economische dragers.
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Het financiële risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage per inwoner.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Overige partijen	**19c. Noordoost Brabant Werkt!**
Programma	**3. Verwevenheid met de natuur**
Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
Website	www.noordoostbrabantwerkt.nl
Verbonden partij	Ja
Portefeuillehouder	Ramona Sour is lid van Stuurgroep POHO
Doelstelling	Een goed functionerende arbeidsmarkt in de regio realiseren met focus op duurzame inzetbaarheid, voorkomen van werkloosheid en een sterke infrastructuur voor Leven Lang Ontwikkelen.
Bestuurlijke relatie	Samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten, UWV WERKbedrijf, werk- en ontwikkelbedrijven, onderwijsinstellingen en werknemersorganisaties (loopt tot 31 december 2029). De stuurgroep POHO geeft mede sturing aan en uitvoering aan de WERKagenda.
Wijziging bestuurlijk belang	
Activiteiten/ prestaties	Ontwikkelen van programma's, tools en dienstverlening voor werkgevers, werkenden en werkzoekenden en inspelen op regionale arbeidsmarktontwikkelingen. Centrale thema's zijn 1) Aanpak arbeidskrapte; 2) Leven lang ontwikkelen en 3) Regionaal werkcentrum
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: nee - Is er een risico-inventarisatie: nee - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Financieel risico beperkt tot het bedrag van de bijdrage van de gemeente.
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Overige partijen	**20. Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis**
Programma	**1. Samen wel zijn**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch

Website	www.rvml.nl
Verbonden partij	Nee
Portefeuillehouder	Ramona Sour (lid stuurgroep Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost)
Taakveld	Openbare Orde en Veiligheid en Zorg
Doelstelling	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH) is een samenwerkingsverband waarin zorg- en veiligheidspartners en gemeenten, onder eenduidige regie, werken aan complexe zorg- en veiligheidsproblemen. De doelstelling van deze samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuurlijke interventies en zorg in persoonsgebonden aanpakken.
Bestuurlijke relatie	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel en Vught, Dienst Justitiële Inrichtingen, GGD Hart voor Brabant, GGZ Oost-Brabant, Novadic-Kentron, Openbaar Ministerie, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, Reinier van Arkel, Sociom, Stichting Jeugdbescherming Brabant, Stichting Ons Welzijn, Stichting Veilig Thuis Brabant Noordoost, William Schrikker Stichting, Jeugdbescherming & Jeugdreclassering.
Wijziging bestuurlijk belang	Nee
Activiteiten/ prestaties	1. Het voeren van procesregie; 2. Het adviseren van professionals; 3. Het signaleren en adviseren ten aanzien van kansen en knelpunten
Risicobeoordeling	- Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja - Is er een risico-inventarisatie: ja - Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee - Zijn risico's afgedekt: nee
Risicobepaling	Staat niet in jaarverslag
Belangrijke ontwikkelingen	Geen

Grondbeleid

Inleiding grondbeleid

In deze paragraaf worden de effecten van het grondbeleid op de grondexploitaties toegelicht, evenals de financiële positie van het grondbedrijf.

Grondbeleid

Visie en uitvoering grondbeleid

De Nota Grondbeleid uit november 2022 helpt de gemeente Maashorst om haar koers en rol voor de grondpolitiek en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te bepalen in een dynamische markt met steeds veranderende omstandigheden. Het grondbeleid helpt bij:

- Waarmaken bestuurlijke en sectorale ambities, bijvoorbeeld versnellingsagenda woningbouw, ruimtelijke ordening, economie, transformatie buitengebied, duurzaamheid, natuur, recreatie en toerisme.
- Een afwegingskader voor de inzet van vrijkomende locaties/vastgoed en gemeentelijke (strategische) gronden.
- Een afwegingskader voor het omgaan met private initiatieven.

Het grondbeleid is een middel om gemeentelijke ambities te halen. Daarnaast helpt het vastgestelde grondbeleid om keuzes te maken en de volgorde te bepalen voor welke ambities en sectoraal beleid de schaarse grond wordt ingezet. De doelstellingen van het grondbeleid zijn onder meer:

- Het mogelijk maken en sturen van bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren.
- Het begrijpelijk maken en beheersen van de risico's bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.

De gemeente Maashorst heeft gekozen voor een dynamisch grondbeleid, waarbij per ruimtelijke ontwikkeling maatwerk wordt toegepast om te bepalen welke rol de gemeente speelt en welke inzet van instrumenten het beste past. De gemeente maakt op basis van ambitie, prioriteit en de mate van gewenste regie de keuze tussen faciliterend, proactief faciliterend en actief grondbeleid.

Prognose grondexploitaties

<u>Verwachte resultaten per grondexploitatie</u>

Er zijn op dit moment 14 actieve grondexploitaties. In onderstaande tabel zijn per grondexploitatie de te verwachten resultaten weergegeven.

Grondexploitaties — Geprognosticeerd resultaat						
Grondexploitatie	Balanswaarde per 31-12-2025	Geraamde nog te realiseren kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)	Looptijd t/m
De Ruiter	922.203 N	3.985.321 N	6.601.519 V	2.725.716 V	2.628.011 V	2028
Hoenderbos/Velmolen	317.586 V	78.315 N	2.859 V	16.159.300 V	16.154.553 V	2026
Uden-Noord 1	5.349.891 N	4.717.370 N	8.113.507 V	9.756.677 N	7.899.923 N	2030
Eikenheuvel	10.038.314 N	31.084.030 N	43.940.089 V	2.817.744 V	2.453.016 V	2030
Uden-Noord 2	1.364.974 N	527.273 N	1.726.000 V	2.183.019 N	2.016.773 N	2029
Hoogveld Zuid	11.161.614 N	3.811.650 N	29.175.667 V	14.203.403 V	13.384.184 V	2028
Hoevenseweg	108.276 V	59.431 N	974 V	253.184 V	252.207 V	2026
Leeuweriksweg	1.726.096 N	597.822 N	3.222.436 V	898.518 V	846.694 V	2028
Reek-Zuid	1.013.407 N	2.139.749 N	2.695.128 V	6.014.446 N	5.556.419 N	2029
Bedrijventerrein Voederheil	435.308 V	3.832.951 N	5.394.699 V	3.624.112 V	3.435.870 V	2030
Repelakker II	51.110 V	10.173 N	209.231 V	1.630.074 V	1.625.169 V	2026
Dierenparkje Volkel	193.432 N	381.815 N	574.728 V	10.746 N	10.127 N	2028
Kerkstraat Oost	0 N	1.059.245 N	378.813 V	1.139.160 N	1.094.925 N	2027
Gemeentewerf Schaijk	0 N	704.916 N	147.623 V	687.934 N	661.220 N	2027
Totaal	**30.857.651 N**	**52.990.061 N**	**102.183.273 V**	**22.520.069 V**	**23.540.317 V**	

Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitaties met een 'V' is voordelig en met een 'N' nadelig

Gehanteerde uitgangspunten

De in de grondexploitaties te gebruiken parameters bepalen we zorgvuldig en hebben grote invloed op het resultaat. De disconteringsvoet is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording gelijk aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB) van 2%. Voor de rente in de grondexploitaties gaan we uit van het gemiddelde rentepercentage over het vreemd vermogen, meerjarig 0,9%. Bij het bepalen van de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging maken we gebruik van de Outlook grondexploitaties 2026 van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Deze Outlook is gebaseerd op de jaarcijfers en prognoses van belangrijke instanties zoals ABN AMRO, BDB, CBRE, CBS, DNB, ING, NVM en Rabobank. Door deze cijfers kunnen we een zo goed mogelijke inschatting maken van de ontwikkeling van de parameters voor kosten en opbrengsten.

Het vorige leidt tot de volgende in de grondexploitaties te gebruiken parameters. Op projectniveau kan van deze parameters worden afgeweken als daar reden voor is. In sommige projecten is dat het geval. Bijvoorbeeld als er een koopovereenkomst voor de verkoop van grond is gesloten. Er is dan meestal geen sprake meer van een standaard opbrengstenstijgingspercentage, maar van een afgesproken contractuele bepaling in de overeenkomst.

Parameters grondexploitaties MJP 2026				
	2026	2027	2028	2029>
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente boekwaarde (bij winst en verlies)	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%
Kostenstijging				
- GWW	3,50%	3,00%	3,00%	2,00%
- Plankosten	4,50%	3,00%	3,00%	2,00%
Opbrengstenstijging				
- Woningbouw vrije sector	6,50%	4,50%	4,50%	2,00%
- Woningbouw betaalbare koop	3,50%	2,50%	2,50%	2,00%
- Woningbouw middenhuur en sociale huur	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
- Bedrijventerreinen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Resterende programma

Per 1-1-2026 blijft het in de volgende tabel opgenomen uit te geven programma over. Per soort (wonen, bedrijven of maatschappelijk) is te zien in welk jaar de uitgifte te verwachten is. Het gaat dus niet om het bouwen van bijvoorbeeld woningen, maar om de verkoop van de grond om de woningen daarna te kunnen bouwen. Op basis van een gemiddelde bouwtijd is de oplevering van de woningen één tot anderhalf jaar later dan de gronduitgifte.

Programma nog te realiseren						
	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Wonen (aantal)	147	166	154	92	92	**651**
Bedrijven (m2)	-	42.622	91.724	19.847	7.486	**161.679**

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel houdt in dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Volgens het realisatiebeginsel moet de winst ook tussentijds worden genomen. Voor winstneming geldt de Percentage of Completion-methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst op basis van de eindwaarde worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt hieraan een aantal voorwaarden.

Prognose winstnemingen MJP 2026-2030						
Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Winstneming	1.936.600	6.136.341	10.114.552	1.184.940	954.695	20.327.128

Er resteert in de lopende projecten nog een winstneming van afgerond 20,3 miljoen euro. Hiervan is (afgerond 4,9 miljoen euro) de toekomstige winstneming van bedrijventerrein Hoogveld-Zuid in 2026 en 2027. De berekeningen zijn gedaan op basis van de hiervoor omschreven POC-methode. Het gaat hier om een momentopname en bij elke actualisatie van de grondexploitaties veranderen de winstnemingen. De prognose van de winstneming is onder meer van belang om de toekomstige stand van de in de volgende paragraaf beschreven Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR) te kunnen inschatten. De winstnemingen van de grondexploitaties zijn de belangrijkste toevoegingen aan de ABR en zijn noodzakelijk om de ABR op het gewenste niveau te houden.

Risico's

Het voeren van actief grondbeleid via grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen, hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden fasering, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging en (ondergrondse) infrastructuur.

Systematiek
Om tot een benodigde risicoreserve voor alle grondexploitaties te komen, kijken we naar risico's op macro- en projectniveau. Dit doen we op basis van een kwalitatieve risicoanalyse. Hierbij identificeren we risico's, wegen deze op basis van een kans maal impact en stellen beheersmaatregelen op om de risico's te verminderen, te vermijden, te accepteren of over te dragen. Met deze werkwijze sluiten we zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten voor risicomanagement zoals opgenomen in de vastgestelde nota 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de gemeente Maashorst.

Risico's op macroniveau
Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basisrisicoscenario en een worstcasescenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties, zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basisrisicoscenario en het worstcasescenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet.

Projectspecifieke risico's
Voor een aantal projecten zijn projectspecifieke risico's geformuleerd. Dit gebeurt eveneens op basis van een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact. De optelsom van de macrorisico's en de projectspecifieke risico's, gecorrigeerd met de te verwachten winst van de projecten, leidt tot het benodigde weerstandsvermogen.

In het MJP 2026 staat een uitgebreidere toelichting over de risico's met betrekking tot de grondexploitaties. Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomanagement. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en het daaruit voortvloeiende benodigde weerstandsvermogen is er ruim voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar binnen de gemeente Maashorst.

Reserves en voorzieningen

Binnen de gemeente Maashorst kennen we drie reserves en drie voorzieningen gerelateerd aan de grondexploitaties. Jaarlijks vindt er een herijking plaats. In onderstaande tabel is de stand van dit moment weergegeven.

Reserves & voorzieningen	1-1-2026	1-1-2027
Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR)	12.058.063	11.243.000
Reserve Bovenwijkse Infrastructuur	77.381	0
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	3.727.617	3.318.000
Voorziening gerealiseerde complexen	310.630	310.630
Voorziening exploitatienadelen	17.142.387	17.485.000
Voorziening herwaardering	220.778	220.778
Totaal	**33.536.856**	**32.577.408**

De Algemene Bedrijfsreserve grondbedrijf (ABR)

De ABR dient als buffer en is bedoeld om tegenvallers en risico's binnen het grondbedrijf op te vangen.

Deze reserve is ingesteld met meerdere bestedingsdoelen:

- Opvangen van eventuele (verwachte) nadelen op grondexploitatiecomplexen.
- Risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief Grondbedrijf/jaarlijkse risico-inventarisatie.
- Treffen van voorzieningen voor herwaardering van gronden.
- Egalisatie van tijdelijke tekorten van overige reserves van het grondbedrijf.

De ABR wordt gevoed door de winstnemingen uit projecten. Op vaste momenten vinden stortingen door de Algemene Dienst plaats als de reserve onder een vooraf bepaald niveau komt. Als de reserve boven een bepaald niveau komt, wordt dit toegevoegd aan de Algemene Reserve van de gemeente. De onttrekkingen aan de reserve bestaan bijvoorbeeld uit afdrachten aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen en stortingen in de voorziening exploitatienadelen.

De daling van de ABR is een direct gevolg van de stijging van de voorziening exploitatienadelen.

Reserve Bovenwijkse Infrastructuur

Deze reserve is inmiddels vervangen door de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Op het moment dat aan de lopende verplichtingen (laatste project) van deze reserve is voldaan, wordt deze reserve afgesloten en wordt het eventuele saldo toegevoegd aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen.

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen

Prognose reserves grondbedrijf meerjarig						
Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR)	12.058.063	11.243.000	16.373.000	25.455.000	25.836.000	**26.145.000**
Reserve Bovenwijkse Infrastructuur	77.381	0	0	0	0	**0**
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	3.727.617	3.318.000	1.674.000	1.496.000	1.496.000	**1.496.000**
	15.863.061	14.561.000	18.047.000	26.951.000	27.332.000	**27.641.000**

Deze reserve is ingesteld met als doel de realisering van bovenwijkse/gebiedsoverstijgende infrastructurele voorzieningen. Deze reserve werd gevoed met een storting van (maximaal) € 14,90 per m² verkochte grond dan wel te realiseren m² bruto vloeroppervlak (bvo). Ook bij particuliere initiatieven (kostenverhaal) gold deze bijdrage. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de nota kostenverhaal vervallen. Dat betekent dat er geen nieuwe stortingen en afdrachten meer plaatsvinden voor nieuwe projecten (ingediend na 1 januari 2024). Dit geldt zowel voor gemeentelijke projecten als particuliere initiatieven.

Voorziening exploitatienadelen

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht een voorziening te treffen voor verlieslatende exploitaties. Dit wordt gedaan op basis van de Netto Contante Waarde-methode. De voorziening is per saldo met afgerond € 340.000 gedaald naar aanleiding van de actualisaties van de grondexploitaties. Het verschil komt vooral door Uden Noord 1 en de nieuw geopende grondexploitatie Gemeentewerf Schaijk.

Voorziening herwaardering

Deze voorziening dekt het verschil tussen de huidige boekwaarde en de marktwaarde van percelen die bij de gemeente op de balans staan, voor het geval dat de geplande bebouwing op deze locaties of andere beoogde bestemmingen niet doorgaan of als sprake is van waardedaling.

Voorziening gerealiseerde complexen

Deze voorziening is nodig om de laatste werkzaamheden of nakomende kosten bij al administratief afgesloten complexen te betalen.

Lokale heffingen

Inleiding lokale heffingen

De lokale lasten vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten, en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale lasten – en daarmee meer inzicht - is van belang voor de raad en inwoners. De aanduiding van de lokale lastendruk is ook afgezet tegen de buurgemeenten. Dit is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten.

De voorstellen ten aanzien van de belastingen en leges worden afzonderlijk aan de raad voorgelegd. Daarin zijn alle tarieven opgenomen. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar (meer) kostendekkendheid van alle leges, rechten en tarieven, waartegenover een concrete dienstverlening van de overheid staat.
- Voor de toeristenbelasting (vanaf 2027) en parkeerbelasting (vanaf 2027) is in de Kadernota 2026 besloten om deze tarieven extra te verhogen.
- De overige belastingen en tarieven mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie. Uitgangspunt hierbij is dat voor 2027 wordt uitgegaan van een inflatiecijfer van 4,3%.

Kwijtscheldingen

Kwijtscheldingsbeleid 2027

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om een belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Het kwijtscheldingspercentage dat Maashorst hanteert bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat gelijk of lager is dan het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm), in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing particuliere eigenaren/gebruikers voor de jaarlijks te betalen bedragen. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding. Meer informatie omtrent kwijtscheldingen is te lezen op de website van de Belastingsamenwerking Oost-Brabant.

Inzicht in verstrekte kwijtscheldingen

Heffingsjaar	Kosten kwijtscheldingen	Ontvangen verzoeken	Openstaand	Afgedaan	Toegekend	Afgewezen
2024	€230.253	1.650	7	1.643	1.350	293
2025	€209.358	938	45	893	687	206
2026 (medio boekjaar)	€249.396	520	40	997	752	197

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel, waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt. De kosten die de gemeente maakt voor het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen worden omgezet in tarieven die de kosten moeten dekken. In de afvalstoffenheffing zijn kosten verrekend voor het transport en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen, inkoop en onderhoud containers voor huishoudens, communicatie, milieustraat en het regelen hiervan.

Activiteiten zoals het vegen van wegen, opruimen zwerfafval en reinigen winkelcentra dienen meerdere doelen. Een van de doelen bij deze activiteiten is het opruimen van verkeerd aangeboden huishoudelijk afval. Het kostendeel van deze activiteiten met dit doel wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Gederfde inkomsten door kwijtschelding afvalstoffenheffing maken ook deel uit van de afvalstoffenheffing.

Tarieven

Voor 2027 zijn onderstaand de tarieven 2026 verhoogd met de inflatiecorrectie van 4,3%.

Tarieven	**2026**	**2027**
Eenpersoonshuishoudens	€ 224,28	€ 233,88
Meerpersoonshuishoudens	€ 299,52	€ 312,36

Berekening kostendekkenheid afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding afvalstoffenheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	168
Diverse directe kosten van taakveld 7.3 afvalstoffenheffing zoals loonkosten, ophalen en verwerken van afval.	7.704
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	256
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	105
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	151
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing en inkomsten gescheiden inzamelingen milieustraat (taakveld 7.3)	-1.670
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing en bijdrage derden voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-604
Bijdrage voorziening afval t.b.v. minimabeleid kwijtschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-168

Netto kosten taakveld	**5.942**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (70,37%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.3	626
Btw: de btw over de voor afval gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de afvalstoffenheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds	858
Totale kosten	**7.416**
Opbrengst heffingen	7.416
Dekkingspercentage	100%

Riool- en waterzorgheffing

Gemeenten hebben vanuit de Wet gemeentelijke watertaken de zorg voor het transport voor afval- en hemelwater en ook de zorg om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. De rioolheffing is het instrument om deze taken te bekostigen. Onder de naam riool- en waterzorgheffing wordt een recht geheven van alle eigenaren of gebruikers van percelen, die direct dan wel indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Beleidsuitgangspunt van de rioolheffing is een kostendekkende begroting, die zorgt voor een onderbouwing van de benodigde inkomsten voor riolering en waterzorg.

Onderstaand zijn de vastgestelde tarieven 2026 en concept tarieven 2027 opgenomen. Het tarief voor 2027 is gebaseerd op een inflatiecorrectie van 4,3% + een aanvullende stijging van 5,4% volgens het vastgestelde rioleringsplan 2026-2029.

Tarieven	**2026**	**2027**
Rioolheffing eigenarendeel	€ 148,44	€ 162,84
Het gebruikersdeel bedraagt voor een perceel dat in hoofdzaak wordt gebruikt als woning door een meerpersoonshuishouden	€ 106,08	€ 116,28
Het gebruikersdeel bedraagt voor een perceel dat in hoofdzaak wordt gebruikt als woning door een eenpersoonshuishouden	€ 61,20	€ 67,08
Het gebruikersdeel bedraagt voor de overige percelen voor elke volle eenheid van 250 kubieke meters water bij een hoeveelheid water:		
0 m3 tot en met 250 m3	€ 106,08	€ 116,28
251 m3 tot en met 1.000 m3	€ 117,24	€ 128,54
Voor de tarieven boven 2.500 m3 zie de verordening		

Berekening kostendekkenheid riool- en waterzorgheffing (bedragen x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding riool- en waterzorgheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	65
Diverse directe kosten van taakveld 7.2 riolering zoals loonkosten, ophalen en verwerken van afval.	6.586
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	184
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	105
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	151
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Bijdrage voorziening egalisatie riolering, bijdrage huisaansluitingen en onttrekking reserve dekking kapitaallasten (taakveld 7.2)	-86
Bijdrage voorziening egalisatie riolering voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-532
Bijdrage voorziening egalisatie riolering t.b.v. minimabeleid kwijtschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-65
Netto kosten taakveld	**6.409**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (70,37%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.2	755
Btw: de btw over de voor riolering gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de afvalstoffenheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds	774
Totale kosten	**7.938**
Opbrengst heffingen	7.938
Dekkingspercentage	100%

Onroerendezaakbelasting

Onder de naam ‘Onroerendezaakbelastingen’ (OZB) worden van onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen de volgende belastingen geheven:

- Een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar zijn van onroerende zaken (formeel: “het genot hebben krachtens eigendom, bezit of beperkt recht”)
- Een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt niet voor woningen

De tarieven 2027 (en bijbehorende woonlasten) zijn gebaseerd op de tarieven 2026 verhoogd met algemene index van 4,3%. Daarnaast worden de tarieven jaarlijks t/m 2028 met 2% extra verhoogd als maatregel uit de begroting 2025.

Ontwikkeling van de OZB-opbrengsten en tarieven:

	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**
Eigenaren woningen	€9.118	€9.757
Eigenaren niet-woningen	€3.587	€3.813
Gebruikers niet-woningen	€5.051	€5.369
Totalen	**€17.756**	**€18.939**

Tarieven	**2026**	**2027**
Woningen		
Eigenaren	0,07168%	0,07620%
Niet-woningen		
Eigenaren	0,27674%	0,29417%
Gebruikers	0,21874%	0,23252%

Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelastingen worden de volgende belastingen geheven:

- Een belasting voor het parkeren van een voertuig op een door het college van B&W te bepalen plaats, tijdstip en wijze
- Een belasting voor een door de gemeente verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze

Volgens besluit in de Kadernota 2026 wordt het parkeertarief stapsgewijs verhoogd van €1,00 in 2025 naar €1,50 in 2029 m.b.t. Uden centrum. Het parkeertarief voor parkeerterrein Bernhoven is € 1,25 per uur.

Parkeren (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Straat-parkeren incl. vergunningen en boetes	€ 2.335	€ 2.397	€ 3.497
Parkeergarage Brabantplein	€ 48	€ 76	€ 76
Parkeerdek Centrumplan-Hoek-Promenade	€ 88	€ 172	€ 122
Ziekenhuis Bernhoven	€ 620	€ 675	€ 675
Totaal	**€ 3.111**	**€3.320**	**€4.370**

Toeristen- en forensenbelasting

Toeristenbelasting

De onderneming die overnachtingen aanbiedt, dient toeristenbelasting te betalen. Deze belasting mogen zij doorbelasten naar de gebruikers van de accommodaties.

De tarieven zijn:
• hoog tarief: hotels, B&B, vakantieparken, particuliere verhuur
• laag tarief: campings, groepsaccommodaties, kampeerboerderijen

De tarieven 2027 betreffen de tarieven van 2026 met 17% verhoging volgens besluit in de Kadernota 2026 + 4,3% algemene index.

	2026	2027
Opbrengst toeristenbelasting (bedragen x € 1.000)	€ 526	€ 638
Tarieven:		
-Hoog tarief per persoon per overnachting	€ 1,35	€1,65
-Laag tarief per persoon per overnachting	€0,95	€1,15

Forensenbelasting

Forensenbelasting 2027

Deze belasting wordt geheven van eigenaren van een gemeubileerde (vakantie)woning in Maashorst die niet in deze gemeente staan ingeschreven en de woning gedurende meer dan 90 dagen per jaar voor zichzelf beschikbaar houden.

Forensenbelasting	2026	2027

Begrote opbrengst forensenbelasting (bedragen x € 1.000)	€36	€ 38
Tarieven		
- Oppervlakte kleiner dan 45m2	€151,50	€183,75
- Oppervlakte 45-100m2	€229,10	€277,90
-Oppervlakte 100m2 en groter	€458,30	€555,90

Reclamebelasting

Onder de naam reclamebelasting wordt een belasting geheven voor een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing wordt, na aftrek van de heffingskosten, aan de vereniging Udense Centrum Ondernemers (UCO) in de vorm van een subsidie overgedragen. Daarnaast wordt de centrummanager deels uit deze heffing gedekt. De besteding dient ten goede te komen aan het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Uden.

De tarieven voor 2027 zijn gebaseerd op het tarief 2026 inclusief inflatiecorrectie van 4,3 % en zijn als volgt:

	2026	**2027**
Opbrengst reclamebelasting (bedragen x € 1.000)	€ 224	€ 233
Tarieven:		
openbare aankondigingen met een oppervlakte tot 0,5m2	€ 588	€ 613
openbare aankondigingen met een oppervlakte van 0,5m2 tot 10m2	€ 810	€ 845
openbare aankondigingen met een oppervlakte van 10m2 tot 20m2	€ 887	€ 925
openbare aankondigingen met een oppervlakte vanaf 20m2	€ 966	€ 1.008

Marktgelden en standplaatsen

Marktgelden 2027

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven voor het tijdens marktdagen innemen van standplaatsen, of het plaatsen van kramen op plaatsen die als marktterrein zijn aangewezen. Uitgangspunt voor de marktgelden is een aanpassing van de tarieven met alleen het inflatiepercentage van 4,3%.

Marktgelden en standplaatsen	**Tarief 2026**	**Tarief 2027**
- Standplaats Uden (per strekkende meter, per dag)	2,03	2,12
- Standplaats Schaijk (per strekkende meter, per dag)	1,53	1,6

Berekening kostendekkendheid marktgelden (x € 1.000):

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Diverse directe kosten van taakveld 3.1 economische ontwikkeling, zoals loonkosten, elektriciteitsverbruik en promotie	105
Netto kosten taakveld	105
Toe te rekenen kosten	
• Overhead inclusief (omslag)rente: betreft de toerekening van overhead (75,36%) over de loonkosten en inhuur	48
Totale kosten	**153**
Opbrengsten heffingen	79
Dekkingspercentage	**51,83%**

De begrote kostendekkendheid in 2027 bedraagt 51,83%, dit is een lichte stijging ten opzichte van een begrote kostendekkendheid in 2026 van 51,16%. Dit komt doordat de begrote totale kosten licht zijn gedaald ten opzichte van vorig jaar.

Echter is er de laatste jaren een neerwaartse trend te zien in het marktbezoek. Voor marktkooplieden zijn de kosten de afgelopen jaren gestegen, terwijl de inkomsten niet zijn meegegroeid. Een reden dat steeds meer marktkooplieden zich genoodzaakt zien te stoppen. Over het algemeen betreft dit oudere ondernemers zonder bedrijfsopvolgers. Deze ontwikkeling is ook landelijk zichtbaar. Deze tendens is ook zichtbaar in de gemeente Maashorst. Lege plekken worden niet altijd meer opgevuld en de markt wordt kleiner. Hierdoor nemen de opbrengsten jaarlijks af.

Deze trend is slechts beperkt beïnvloedbaar. We blijven de ontwikkeling volgen en waar mogelijk sturen op kostenbeheersing en het optimaal benutten van de beschikbare standplaatsen. In dat kader is ook een nieuwe indeling van de weekmarkt doorgevoerd, waarbij lege plekken zoveel mogelijk worden voorkomen om de markt aantrekkelijker te maken voor bezoekers. In de toekomst zal worden beoordeeld of de tarieven en het beleid nog passend zijn bij de huidige situatie.

Begrafenisrechten

Voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen worden rechten geheven. Het tarief voor 2027 is aangepast met de inflatiecorrectie van 4,3 %.

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsen (x € 1.000):

Omschrijving onderdeel	Totale kosten	Totale inkomsten	Kostendekkendheidspercentage

Recht	€ 56	€ 75	133,0 %
Begraven / asbestemming	€ 67	€ 65	96,7 %
Gedenkteken	€ 4	€ 4	97,3 %
Opgraven	€ 14	€ 14	102,3 %
Onderhoud	€ 219	€ 117	53,2 %
Totaal	**€ 361**	**€ 275**	**76,2 %**

De gemeente Maashorst beschikt over twee openbare begraafplaatsen, namelijk in Uden en Schaijk. Op beide begraafplaatsen wordt eenzelfde beleid gevoerd en worden gelijke tarieven gehanteerd. Dit wordt in 2027 doorgezet.
Een deel van de tarieven heeft betrekking op éénmalige handelingen. Te weten het verlenen en verlengen van recht, begraven, vergunningverlening voor het plaatsen van een gedenkteken, opgraven en as-verstrooiing. Dit deel is jaarlijks nagenoeg kostendekkend.

Het deel van het onderhoud van de begraafplaatsen is al jaren niet kostendekkend. De trend van afnemende vraag naar begraven is al jaren zichtbaar in het hele land. Ook de gemeente Maashorst heeft hier mee te maken. Doordat de begraafplaatsen steeds 'leger' worden, worden er ook minder leges betaald voor het onderhoud van de begraafplaatsen door de nabestaanden. Dit gaat ten koste van de kostendekkendheid van het onderhoud op de begraafplaatsen. Hiernaast wordt groenonderhoud steeds kostbaarder. De functie en kostendekkendheid van de begraafplaatsen worden nader onderzocht en afgewogen om tot een duurzame toekomststrategie voor de begraafplaatsen te komen.

Inzicht kostendekkendheid

Begrote kostendekkendheid 2027 Legesverordening Gemeente Maashorst

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	**Kosten**	**Opbrengsten**	**Kostendekking**
Kostendekking Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening	€ 2.028.176	€ 1.873.362	92,37%
Kostendekking Hoofdstuk 2: Omgevingswet	€ 2.438.400	€ 2.258.564	92,62%
Kostendekking Hoofstuk 3: Europese dienstenrichtlijn	€ 81.963	€ 48.553	59,24%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 4.548.539**	**€ 4.180.479**	**91,91 %**

Toelichting per hoofdstuk

<u>Hoofdstuk 1 algemene dienstverlening</u>

Onder de naam ‘algemene dienstverlening’ wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel in titel 1 van de legesverordening kent dan ook een diversiteit aan tarieven.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kosten-dekkendheid
1	Burgerlijke stand	€ 29.940	€ 79.860	€ 56.889	€ 140.430	84,25%
2	Reisdocumenten	€ 471.913	€ 274.474	€ 195.526	€ 927.123	98,43%
3	Rijbewijzen	€ 129.651	€ 170.689	€ 121.593	€ 411.785	97,59%
4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	€ 6.919	€ 46.251	€ 32.946	€ 66.301	76,99%
7	Overige publiekszaken	€ 3.385	€ 6.335	€ 4.513	€ 8.051	56,57%
9	Leegstandswet	€ 240	€ 1.267	€ 902	€ 2.327	96,56%
10	Kansspelen	€ 0	€ 789	€ 562	€ 4.440	328,65%
11	Ondergrondse infrastructuren	€ 0	€ 149.637	€ 103.904	€ 237.891	93,83%
12	Verkeer en vervoer	€ 32.802	€ 41.761	€ 29.746	€ 41.139	39,44%
13	Diversen	€ 11.178	€ 14.308	€ 10.191	€ 33.875	94,95%

	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 1	**€ 686.027**	**€ 785.371**	**€ 556.772**	**€ 1.873.362**	**92,37%**

De kostendekkendheid van hoofdstuk 1 stijgt van 86,82% in de begroting 2026 naar 92,37% in de begroting 2027. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de actualisatie van de tarieven voor de burgerlijke stand (van 79,47% in 2026 naar 84,25% in 2027), waarmee de kostendekkendheid van deze producten is verbeterd, en door een hogere verwachting van het aantal af te geven rijbewijzen in 2027, waardoor de totale kostendekkendheid toeneemt.

Hoofdstuk 2 Omgevingswet

Betreft leges die de gemeente kan heffen in het kader van de omgevingswet, bijvoorbeeld voor de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 0	€ 1.424.050	€ 1.014.350	€ 2.258.564	92,62%
	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 2	**€ 0**	**€ 1.424.050**	**€ 1.014.350**	**€ 2.258.564**	**92,62%**

De kostendekkendheid van hoofdstuk 2 ligt met 92,62% in 2027 in lijn met de kostendekkendheid van hoofdstuk 2 in de begroting 2026 (90,41%). De processen over hoofdstuk 2 (Omgevingswet) zijn geïnventariseerd en geïmplementeerd. Op dit moment worden deze processen gemonitord. Als de resultaten in 2027 aanleiding geven tot aanpassing, zullen we dit meenemen in de begroting van 2028.

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening die, in verband met de maatschappelijke betekenis ervan, bij veel gemeenten niet kostendekkend is. Dit is zichtbaar in de vergelijkingsmodule van de kostendekkendheid-app.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Horeca	€ 0	€ 9.013	€ 6.421	€ 15.611	101,17%
2	Organiseren evenementen	€ 0	€ 37.147	€ 26.462	€ 30.040	47,23%
4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 359	€ 256	€ 399	64,88%
6	Huisvestingswet 2014 (en Wet goed verhuurderschap)	€ 200	€ 1.231	€ 877	€ 2.503	108,45%
7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 47	0,00%

	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 3	**€ 200**	**€ 47.750**	**€ 34.016**	**€ 48.553**	**59,24%**

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening en bestaat grotendeels uit horeca- en evenementenvergunningen. De kostendekkendheid bedraagt 59,24% en ligt lager dan in de begroting 2026 (80,79%). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de processen voor evenementen zijn geactualiseerd en volledig zijn opgenomen in de kostendekkendheidsberekening na het vaststellen van de begroting van 2026, waardoor de werkelijke kosten beter in beeld zijn. Daarnaast zijn de legestarieven voor evenementen als gevolg van het gewijzigde evenementenbeleid geactualiseerd. Door de invoering van een nieuwe tariefstructuur voor A-, B- en C-evenementen worden structureel hogere legesinkomsten verwacht.

Lokale lastendruk t.o.v. buurgemeenten

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lastendruk voor inwoners en een vergelijking met enkele buurgemeenten.

	Bernheze	**Meierijstad**	**Oss**	**Maashorst**	
	2026	2026	2026	2026	2027
Onroerendezaakbelasting					
Tarief eenpersoonshuishoudens in percentage van de WOZ-waarde	0,08	0,0867	0,091	0,0717	0,0762
Tarief meerpersoonshuishoudens in percentage van de WOZ-waarde	0,32	0,2133	0,21	0,2767	0,2942
Afvalstoffenheffing woningen					
Tarief eenpersoonshuishoudens in euro's	226	213	322	224	234
Tarief meerpersoonshuishoudens in euro's	286	265	385	300	312
Rioolheffing woningen					
Tarief eenpersoonshuishoudens in euro's	249	234	178	210	230
Tarief meerpersoonshuishoudens in euro's	249	249	178	255	279
Gemeentelijke woonlasten					
Eenpersoonshuishoudens in euro's	955	943	964	834	889
Meerpersoonshuishoudens in euro's	1015	1010	1027	954	1016
Rangnummer t.o.v. alle gemeenten					
(voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft)	98	92	110	42	n.n.b.

Volgens de COELO-onderzoek, Gemeente Maashorst staat in 2026 landelijk gezien op de 42e plaats (van de 345 gemeenten) als het gaat om de totale gemeentelijke woonlasten inclusief OZB. Plek 42 van 345 gemeenten betekent in dit geval dat 303 gemeenten zijn duurder.

Binnen de Provincie Noord-Brabant staat Gemeente Maashorst op plek 8 van 55 gemeenten (47 gemeenten in de provincie hebben hogere lasten.

Gerealiseerde opbrengsten Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de gerealiseerde opbrengsten van de lokale heffingen.

Bedragen (x€ 1.000)	**Rekening 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Onroerendezaakbelasting	16.865	17.756	18.939
Afvalstoffenheffing	6.373	7.085	7.416
Rioolheffing	6.711	7.103	7.938
Marktgelden en standplaatsen	62	78	79
Begrafenisrechten	160	174	186
Parkeerbelasting	2.335	3.311	3.494
Reclamebelasting	185	224	233
Staangelden woonwagens	13	13	13
Secretarieleges (titel 1 legesverordening)	1.352	1.306	1.770
Leges omgevingsvergunningen (titel 2 legesverordening)	2.259	2.139	2.263
Overige leges (titel 3 legesverordening)	19	28	30
Forensenbelasting	29	36	38
Toeristenbelasting	654	706	638
Doorbelasting secretarieleges rijk	-485	-521	-589
Totale opbrengsten	**36.532**	**39.438**	**42.449**

Wet open overheid

Inleiding wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel de transparantie van het openbaar bestuur te vergroten en de toegankelijkheid van overheidsinformatie te verbeteren. De wet wordt gefaseerd ingevoerd. De Woo onderscheidt passieve openbaarmaking, waarbij informatie op verzoek wordt verstrekt, en actieve openbaarmaking, waarbij informatie uit eigen beweging openbaar wordt gemaakt. De gemeente heeft het proces voor passieve openbaarmaking ingericht en voldoet aan de wettelijke vereisten. Voor actieve openbaarmaking sluiten wij aan bij de landelijke invoeringsplanning en de daarvoor geldende wettelijke termijnen. Voor de implementatie en uitvoering van de Woo heeft de gemeente financiële middelen van het Rijk ontvangen.

Beleid wet open overheid

Iedereen heeft recht op toegang tot overheidsinformatie. De Wet open overheid regelt welke informatie openbaar is en op welke wijze deze toegankelijk wordt gemaakt. De gemeente geeft uitvoering aan zowel de passieve als de actieve openbaarmakingsverplichtingen uit de Woo. Daarbij handelen wij conform de wettelijke termijnen en waarborgen wij een zorgvuldige, transparante en rechtmatige afhandeling van informatieverzoeken en openbaarmakingen.

Doorkijk naar de toekomst wet open overheid

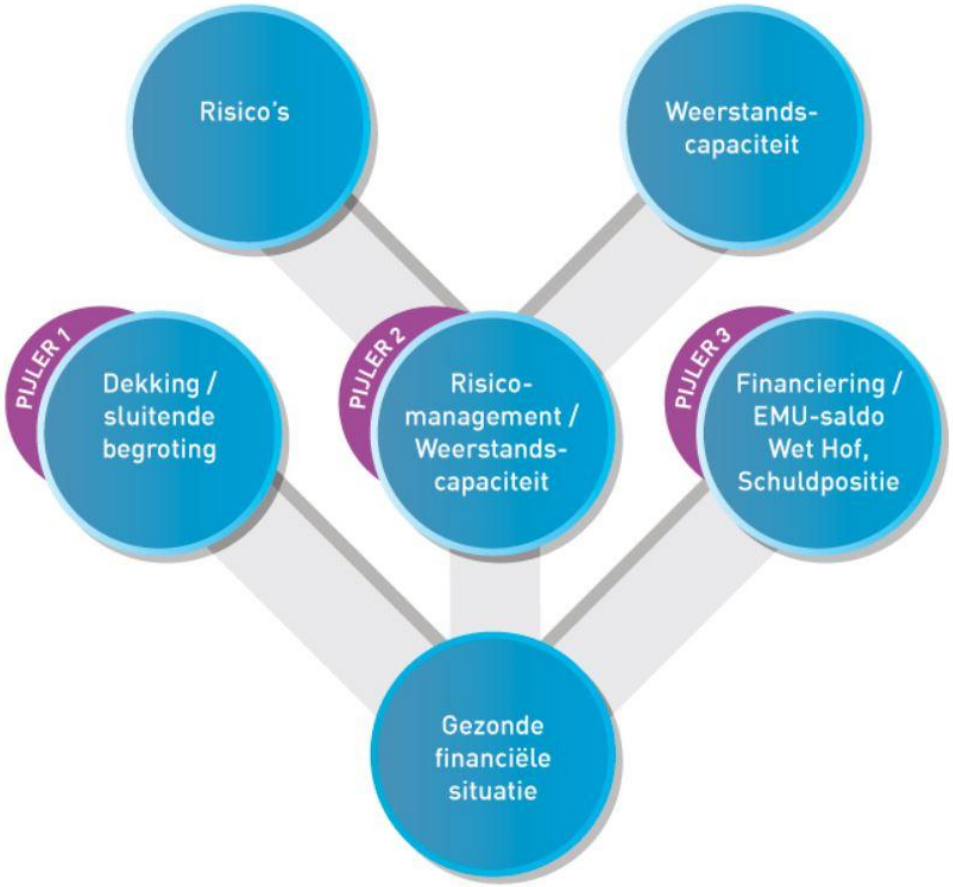
De uitvoering van de passieve openbaarmaking is structureel geborgd binnen de informatievoorziening en de werkprocessen van de organisatie. Voor de actieve openbaarmaking is tranche 1 geïmplementeerd en zijn de voorbereidingen voor tranche 2 in uitvoering. Tranche 1 omvat de verplichte actieve openbaarmaking van onder meer wetten en algemeen verbindende voorschriften, organisatiegegevens, vergaderstukken van vertegenwoordigende organen en openbaar gemaakte Woo-verzoeken. Tranche 2 breidt deze verplichting uit naar aanvullende informatiecategorieën, waaronder convenanten, onderzoeksrapporten en beschikkingen. De gemeente blijft werken aan de verdere implementatie van de Woo en volgt daarbij de landelijke ontwikkelingen en wettelijke verplichtingen. De inwerkingtreding van de verplichtingen uit tranche 2 is door het Rijk uitgesteld tot medio 2027. Tot die tijd richten wij ons op de verdere inrichting van processen, systemen en organisatie, zodat tijdige en duurzame naleving van de Woo wordt geborgd

Financiële begroting

Gevolgen programmabegroting 2027 voor de financiële positie

Financiële strategie

Ons financieel beleid is gebaseerd op 3 pijlers. Aan de hand van die pijlers brengen we onze financiële positie in beeld.

Prestatie indicatoren

We volgen onze financiën aan de hand van drie pijlers, dekking, risicomanagement en financiering.

Pijler 1 Dekking

- Begroting is structureel in evenwicht

In artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet staat: 'De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Van de eis dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is kan de raad afwijken, indien aannemelijk is dat we het structureel en reëel evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming realiseren'.

Onderstaand het bestedings- en dekkingsplan van deze Programmabegroting. Jaarschijf 2027 is structureel in evenwicht. Jaarschijf 2027 is ook het jaar wat expliciet ter vaststelling is voorgelegd aan de raad. De meerjarenbegroting 2028-2030 slechts ter kennisname.

Totaal financieel beeld (bedragen x € 1.000, V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Structureel saldo Programmabegroting 2027	7.136		10.193		7.785		4.788	
Incidenteel saldo Programmabegroting 2027	5.705		1.844		618		351	
Totaal	**12.841**	**N**	**12.037**	**N**	**8.403**	**N**	**5.139**	**N**
Dekkingsvoorstel (bedragen x € 1.000, V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'								
Achterwege laten indexering van beïnvloedbare budgetten	1.604	V	1.604	V	1.604	V	1.604	V
Inzet middelen IBN	75	V	100	V	100	V	100	V
Aframen post onvoorzien	45	V	45	V	45	V	45	V
Stelpost kapitaallasten MIP	2.500	V	2.500	V	2.500	V	2.500	V
Dekking schaalsprong toerekening extra uren	600	V	600	V	600	V	600	V
Totaal 1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'	*4.824*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*
2. Inzet AR t.b.v. dekking (incidenteel en structureel								
Inzet AR t.b.v. dekking incidenteel saldo programmabegroting 2027	5.705	V	1.844	V	618	V	351	V
Inzet AR surplus 10% als structureel dekkingsmiddel	2.312	V	2.869	V	2.520	V	2.233	V
Totaal 2. Inzet algemene reserve (AR)	*8.017*	*V*	*4.713*	*V*	*3.138*	*V*	*2.584*	*V*
Totaal dekking	**12.841**	**V**	**9.562**	**V**	**7.987**	**V**	**7.433**	**V**
Totaal generaal	**0**		**2.475**	**N**	**416**	**N**	**2.294**	**V**

Pijler 2 Risicomanagement en Weerstandsvermogen

Pijler 2 betreft Risicomanagement en Weerstandsvermogen. De weerstandsratio wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de risico's.

Risicomanagement en risicobeheersing

Pijler 2 betreft Risicomanagement en weerstandsvermogen/-capaciteit. De risico's zijn in beeld en worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze ten minste tussen 1 en 2 moet liggen. Deze wordt berekend door het totaal van de weerstandscapaciteit van afgerond € 102 miljoen op basis van de begroting 2027, te delen door het totaal van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geactualiseerde risico's in de begroting 2027 van afgerond € 37 miljoen. Dit resulteert in een begrote weerstandsratio voor 2027 van € 102.286.000 / € 37.178.500 = 2,8. Daarmee is de weerstandsratio nog steeds uitstekend, ondanks de daling. De daling ten opzichte van eerdere jaren wordt veroorzaakt door enerzijds de inzet van de algemene reserve om de begrote nadelige saldi in de exploitatie op te vangen, alsmede de inzet voor de algemene reserve voor incidentele uitgaven uit het samenwerkingsakkoord en anderzijds door de actualisatie van de risico's waardoor het benodigde weerstandsvermogen hoger is ingeschat.

Pijler 3 Financiering

Pijler 3 gaat over de financieringsbehoefte. Kijken we naar Programmabegroting 2027 dan kunnen we stellen dat er voor € 114 miljoen aan investeringen opgenomen is in de jaren 2027 t/m 2030. Dit is tevens het belangrijkste effect op onze financieringsbehoefte. Hierdoor is de verwachting dat in 2027 een langlopende lening van € 25 miljoen afgesloten zal moeten worden en in 2029 een lening van € 20 miljoen. Dit heeft een nadelig effect op de financiële kengetallen die hieronder uitgebreid beschreven worden.

Kengetallen financiën

Naast genoemde prestatie indicatoren zijn gemeenten, op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, verplicht om onderstaande kengetallen op te nemen in de Programmabegroting en Programmarekening.

De berekening van deze kengetallen is voor iedere gemeente identiek. Let wel, een percentage zelf zegt nog niet zoveel. Bij vergelijking met andere gemeenten zal bijvoorbeeld ook het voorzieningenniveau betrokken moeten worden. De wetgever stelt ook geen eisen aan normering. Dit in verband met de eigenheid van gemeenten. In Maashorst beoordelen we deze waarden met behulp van zogenaamde signaleringswaarden. Deze waarden zijn onder meer afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Onze ambitie is categorie A maar categorie B is eveneens een voldoende.

Kengetal	**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteit	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Kengetallen Programmabegroting 2027	Rekening 2025	Begroting 2026 incl. wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	30,7%	44,2%	49,4%	53,7%	66,8%	72,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	30,0%	43,7%	48,9%	53,4%	66,5%	71,8%
Solvabiliteit	50,1%	46,4%	43,9%	44,1%	40,5%	38,7%
Grondexploitatie	15,0%	19,5%	14,7%	7,4%	4,5%	1,7%
Structurele exploitatieruimte	7,1%	0,0%	0,0%	-2,2%	-1,3%	0,0%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	79,5%	84,8%	86,9%	88,9%	90,3%	91,9%

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Door de geplande afwikkelingen van de onderhandenwerkenlijst (investeringen), is er al in 2026 sprake van een financieringstekort en is een lening aangetrokken van € 15 miljoen. Vanwege de nieuwe geraamde investeringen in het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) is de verwachting dat in 2027 een langlopende lening van € 25 miljoen afgesloten zal moeten worden en in 2029 een lening van € 20 miljoen. Hierdoor verslechtert dit kengetal in de komende jaren.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen. Ook dit percentage verslechtert de komende jaren. Enerzijds door de aan te trekken geldleningen, maar ook doordat de algemene reserve fors ingezet wordt ter dekking van incidentele en structurele uitgaven. Het aandeel vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen neemt hierdoor toe.

Grondexploitatie

Voor de berekening van dit kengetal wordt de waarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de Programmabegroting / Programmarekening (artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Door diverse kosten in bouw- en woonrijpmaken is dit kengetal tot en met 2025 gestegen. De komende jaren daalt het kengetal door de verwachte verkopen van gronden. Voor de nog vast te stellen grondexploitaties is nog geen nieuwe boekwaarde anders dan de huidige boekwaarde. De toekomstige boekwaarde zal naar verwachting hoger zijn. Daarnaast is het zo dat bij verlieslatende grondexploitaties de verplichte verliesvoorziening verrekend wordt met de bruto boekwaarde voor dit overzicht. Door deze zaken geeft het verloop een aflopend beeld wat niet betekent dat de activiteiten binnen het grondbedrijf zo ver teruglopen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie, is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken. In 2027 zijn de lasten gelijk aan de baten, zoals zichtbaar is in het bestedings- en dekkingsplan. In de jaarschijven 2028 en 2029 zijn de structurele lasten hoger dan de baten. Dit wordt verder toegelicht bij de uiteenzetting van de financiële positie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. Voor het kengetal 2027-2030 is uitgegaan van een stijging van de woonlasten met 4,3% index en een aanvullende OZB-verhoging van 2% als maatregel uit de kadernota 2025.

Uiteenzetting van de financiële positie

Bestedings- en dekkingsplan 2027-2030

Onderstaand een verdere uitwerking van hoe we tot de nu voorliggende programmabegroting 2027 zijn gekomen. Ons vertrekpunt is het financieel beeld zoals opgenomen in de Kaderbrief 2027. Daarna een uiteenzetting van de ontwikkelingen met financiële gevolgen voor deze begroting. Het samenwerkingsakkoord is uitgewerkt naar een uitvoeringsprogramma wat financieel vertaald is voor de jaren 2027 t/m 2030. Dit alles met structurele inzet van onze algemene reserve leidt tot het nu voorliggend meerjarenperspectief, waarbij jaar 2027 structureel in evenwicht is. Posten in begrotingsjaar 2027 boven € 100.000 zijn voorzien van een toelichting. Posten onder € 100.000 worden samengevoegd en verder niet toegelicht.

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
1. Meerjarenbeeld Kaderbrief 2027-2030	976	V	1.408	N	607	V	2.767	V
2. Genomen raadsbesluiten nog niet financieel opgenomen na besluitvorming kaderbrief 2027	297	N	297	N	297	N	297	N
3. Autonome ontwikkeling na besluitvorming Kaderbrief 2027	4.020	N	3.302	N	4.056	N	4.124	N
4. Overige ontwikkelingen met financiële gevolgen	1.139	N	1.139	N	139	N	861	V
5. Financiële gevolgen uitvoeringsprogramma	3.206	N	4.558	N	4.644	N	4.834	N
6. Gevolgen septembercirculaire 2026	550	V	511	V	744	V	839	V
Structureel saldo Programmabegroting 2027	**7.136**	**N**	**10.193**	**N**	**7.785**	**N**	**4.788**	**N**

Incidenteel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2027-2030	0		0		0		0	
2. Financiële gevolgen 2e tussentijdse rapportage 2025	409	N	185	N	0		0	
2. Financiële gevolgen 1e tussentijdse rapportage 2026	487	N	1.421	V	18	V	18	V

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
5. Financiële gevolgen uitvoeringsprogramma	4.809	N	3.080	N	636	N	369	N
Incidenteel saldo Programmabegroting 2027	**5.705**	**N**	**1.844**	**N**	**618**	**N**	**351**	**N**

Totaal financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Structureel saldo Programmabegroting 2027	7.136	N	10.193	N	7.785	N	4.788	N
Incidenteel saldo Programmabegroting 2027	5.705	N	1.844	N	618	N	351	N
Totaal financieel saldo Programmamabegroting 2027	**12.841**	**N**	**12.037**	**N**	**8.403**	**N**	**5.139**	**N**
Dekking (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029								
Achterwege laten indexering van beïnvloedbare budgetten	1.604	V	1.604	V	1.604	V	1.604	V
Inzet middelen IBN	75	V	100	V	100	V	100	V
Aframen post onvoorzien	45	V	45	V	45	V	45	V
Stelpost kapitaallasten MIP	2.500	V	2.500	V	2.500	V	2.500	V
Dekking schaalsprong toerekening extra uren	600	V	600	V	600	V	600	V
Totaal 1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029	*4.824*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*
2. Inzet algemene reserve (AR)								
Inzet AR t.b.v. dekking incidenteel saldo programmabegroting 2027	5.705	V	1.844	V	618	V	351	V
Inzet AR surplus 10% als structureel dekkingsmiddel	2.312	V	2.869	V	2.520	V	2.233	V
Totaal 2. inzet algemene reserve (AR)	*8.017*	*V*	*4.713*	*V*	*3.138*	*V*	*2.584*	*V*
Totale dekking (1+2)	**12.841**	**V**	**9.562**	**V**	**7.987**	**V**	**7.433**	**V**

Resume (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = Nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Totaal financieel saldo Programmabegroting 2027	12.841	N	12.037	N	8.403	N	5.139	N
Totale dekking	12.841	V	9.562	V	7.987	V	7.433	V
Saldo Programmabegroting 2027	**0**		**2.475**	**N**	**416**	**N**	**2.294**	**V**

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		2028		2029		2030	
1. Meerjarenbeeld na Kaderbrief 2027-2030	976	V	1.408	N	607	V	2.767	V

Begin juli 2026 heeft de raad de kaderbrief 2027 vastgesteld. De kaderbrief met zijn opgenomen financieel beeld kunnen we zien als het startdocument voor deze programmabegroting. We starten dan ook met de saldi zoals gepresenteerd in de kaderbrief.

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		2028		2029		2030	
Raadsbesluit extra wethouder (raad 27 mei 2026)	169	N	169	N	169	N	169	N
Overige posten < € 100.000	128	N	128	N	128	N	128	N
Genomen raadsbesluiten nog niet financieel opgenomen na besluitvorming kaderbrief 2027	**297**	**N**	**297**	**N**	**297**	**N**	**297**	**N**

Na de vaststelling van kaderbrief 2027 door de raad zijn er besluiten genomen met financiële gevolgen. Die nemen we nu mee in het basisbeeld van deze programmabegroting.

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		2028		2029		2030	
CDOKE-middelen (capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid			833	V	833	V	833	V
Oormerken CDOKE-middelen	1.087	N	833	N	833	N	833	N
Cao-ontwikkeling woon- werkverkeer	600	N	600	N	600	N	600	N
Treasury	138	N	265	N	891	N	1.012	N
Bijstelling integratie-uitkering Participatie 2030							400	V
Actualisatie Meerjarig investeringsprogramma (MIP)	49	V	44	N	216	N	638	N
Gevolgen nieuwe nota activabeleid	178	V	163	V	210	V	222	V
Autonome ontwikkelingen IAS	750	N	800	N	800	N	800	N
Regionaal budgettair kader jeugdhulp (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)	112	N	76	N	76	N	76	N
Wmo voorzieningen (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)	180	N	179	N	178	N	201	N
Wmo begeleiding (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)	659	N	659	N	659	N	659	N
Lokaal budgettair kader jeugdhulp (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)	664	N	664	N	664	N	664	N
Overige posten < € 100.000	57	N	178	N	182	N	96	N
Autonome ontwikkelingen na besluitvorming Kaderbrief 2027	**4.020**	**N**	**3.302**	**N**	**4.056**	**N**	**4.124**	**N**

Nieuwe autonome ontwikkelingen die eerst na de vaststelling van de kaderbrief 2027 bekend werden nemen we nu mee in het financieel beeld.

CDOKE-middelen (Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid

Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van de klimaat- en energieplannen. Het kabinet ondersteunt gemeenten hierbij met geld uit de CDOKE-regeling. Met dit geld kunnen gemeenten extra personeel aantrekken. Gemeenten moeten ervan uit kunnen gaan dat ze dit geld jaarlijks ontvangen. Anders kunnen ze geen langdurige verplichtingen aangaan. In de meicirculaire 2026 zijn de middelen voor 2027 beschikbaar gesteld. Met instemming van de Provincie ramen we deze middelen ook voor de jaren 2028 en verder. We oormerken deze middelen voor het doel waar ze voor bestemd zijn.

Cao-ontwikkeling woon-werkverkeer

Op grond van artikel 3.22 van de CAO Gemeenten 2025-2027 zijn gemeenten vanaf 1 januari 2026 verplicht een regeling voor woon-werkverkeer vast te stellen. In overleg met de werknemersdelegatie is een passende regeling uitgewerkt wat leidt tot extra structurele kosten.

Treasury

Treasury zijn alle activiteiten die betrekking hebben op het sturen en beheersen van de geldstromen. We berekenen hier de financiële gevolgen van de investeringsbehoefte die voortvloeit uit deze programmabegroting 2027. Met name door fluctuaties in investeringsvolumes in de verschillende jaren, en ook de ontwikkelingen van de bouwgronden in exploitatie, fluctueert ook de berekening van het financieringstekort (en dus de bijbehorende rentelasten).

Bijstelling integratie-uitkering Participatie 2030

Voor de uitvoering van de Participatiewet (waaronder beschut werk en re-integratie) ontvangen gemeenten middelen van het Rijk. Deze rijksmiddelen zijn taakstellend in de begroting van Maashorst opgenomen en fluctueren mee met de macro-ontwikkelingen (inkomsten=uitgaven). In de meicirculaire 2026 zijn deze budgetten door het Rijk bijgesteld. Voor 2030 levert dat een voordeel op.

Actualisatie Meerjarig investeringsprogramma (MIP)

Als onderdeel van het project 'Een sluitende en toekomstbestendige meerjarenbegroting' is een actualisatie van het MIP uitgevoerd. De kaders die we hierbij hebben gehanteerd:

- Een maximaal investeringsvolume van € 20 miljoen per jaar, gebaseerd op historische volumes. (Investeringen in onderwijshuisvesting, startersleningen en strategische grondaankopen blijven bij dit plafond buiten beschouwing)
- Kredieten waar 3 jaar geen bestedingen op hebben plaatsgevonden worden afgesloten, tenzij er concrete plannen voor uitvoering zijn.
- Investeringen meer te faseren in de tijd, en te splitsen naar realistische jaarschijven.

Gevolgen nieuwe nota activabeleid

Dit jaar is de Financiële verordening gemeente Maashorst geactualiseerd. Een uitvloeisel van deze verordening is de nota waardering, activering en afschrijving gemeente Maashorst 2027. In deze verordening zijn onder andere de afschrijvingstermijnen aangepast aan de werkelijke technische levensduur. Ook is de activeringsgrens verhoogd van kredieten naar € 50.000 (was € 20.000).

Autonome ontwikkelingen IAS (informatiemanagement, applicatiebeheer en systeembeheer)

Het implementatie- en vervangingsbudget voor software wordt structureel opgenomen in de meerjarenbegroting. Met de opname van het budget voor autonome ontwikkelingen IAS wordt geborgd dat de organisatie over voldoende middelen beschikt om het applicatielandschap duurzaam op peil te houden.

Regionaal budgettair kader jeugdhulp (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)

Op 26 mei 2026 heeft het College het Regionaal Budgettair Kader (RBK) specialistische jeugdhulp 2026 herijkt en het RBK 2027 vastgesteld. Nadien is de verdeelsleutel volgens de centrumregeling Jeugd opnieuw regionaal vastgesteld. De per saldo nadelige effecten van 2027 en verder worden verwerkt in de begroting vanaf 2027 (structureel € 76.000). Vanuit de wettelijke verplichting wordt regionaal uitvoering gegeven aan de nieuwe Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang voor pleegkinderen. De verwachte uitgaven voor Maashorst daarvoor bedraagt € 36.000 in 2027.

Wmo voorzieningen (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)

De eerder verwachte daling van de uitgaven voor dagbesteding was te positief ingeschat. Na eerdere aframingen in 2024 en 2025 zijn de uitgaven weer gestegen en het afgelopen halfjaar is opnieuw een oplopende trend zichtbaar. Er wordt daarom rekening gehouden met een structureel nadeel van € 88.000 voor Wmo Dagbesteding. Het restant wordt veroorzaakt door met name de (CAO) indexering van de regionale Wmo begroting centrumgemeente voor Inkoop & Contractmanagent (€ 90.000 structureel) en de hogere bijdrage oplopend tot 23.000 (structureel) voor gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief vervoer Brabant Noordoost (raad 25 juni 2026).

Wmo begeleiding (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)

De stijgende ontwikkeling binnen Wmo begeleiding zet zich in 2026 voort. Op basis van de huidige prognose wordt een structurele overschrijding van € 659.000 verwacht. Deze ontwikkeling wordt gekenmerkt door een toename van het aantal unieke cliënten en een langere gemiddelde trajectduur, waarbij de grootste groei zichtbaar is binnen de leeftijdsgroep van 18 tot en met 27 jaar. De oorzaken van deze ontwikkeling worden nader onderzocht.

Lokaal budgettair kader jeugdhulp (structureel effect 2e tussentijdse rapportage 2026)

Op basis van de voorlopige prognoses voor jeugdhulp wordt in 2026 een structurele overschrijding van € 664.000 verwacht, oftewel 3,04% van het lokale jeugdhulpbudget. Sinds 2024 neemt het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt weer toe en deze trend zet door in 2026. Tegelijkertijd daalt het aantal voorzieningen per jeugdige, maar stijgen de kosten sterk, vooral binnen de basis GGZ en specialistische begeleiding. Dit komt onder meer door lange wachtlijsten in de (hoog)specialistische GGZ, waardoor vaker gebruik wordt gemaakt van basis GGZ. Ook binnen de zware jeugdhulp nemen de kosten toe, met name voor verblijfsvormen. De afbouw van Jeugdzorg+ en de overgang naar kleinschalig verblijf zorgen daarbij voor hogere lokale kosten en meer stapeling van indicaties. Daar staat tegenover dat de kosten voor jeugdbescherming, reclassering en het Landelijk Transitiearrangement afnemen.

Overige posten < € 100.000

Deze posten worden verder niet toegelicht, zoals afgesproken met de raad in de financiële verordening

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Gebundelde uitkering BUIG (structureel effect jaarrekening 2025)	290	N	290	N	290	N	290	N
Wmo Begeleiding (structureel effect jaarrekening 2025)	311	N	311	N	311	N	311	N
Lokaal budgettair kader Jeugdhulp (structureel effect jaarrekening 2025)	538	N	538	N	538	N	538	N
Inverdieneffect programma Toekomstbestendig Sociaal Domein (Wmo en Jeugdhulp)					500	V	1.000	V
Inverdieneffect personeel					500	V	1.000	V
Overige ontwikkelingen met financiële gevolgen	**1.139**	**N**	**1.139**	**N**	**139**	**N**	**861**	**V**

Overige ontwikkelingen waar in begroting 2027 rekening mee gehouden wordt:

Gebundelde uitkering BUIG (structureel effect jaarrekening 2025)

De financiële analyse van de jaarrekening 2025 laat een structureel nadeel van € 290.000 zien door een stijging van het bijstandsbestand met 40 cliënten tot 702 cliënten. Dit komt voornamelijk doordat in Maashorst een inhaalslag is gemaakt in de wettelijke taakstelling voor vergunninghouders. Daardoor zijn meer statushouders ingestroomd in de Participatiewet. Deze groep volgt een inburgeringstraject van 3 jaar. Vanuit andere doelgroepen (zoals jongeren en 27plus) is ook sprake van een lagere uitstroom, terwijl de instroom gelijk blijft. Dit is een landelijke trend. De oorzaak hiervan is dat de groep die instroomt een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Mensen met een korte afstand vinden zelf werk in de huidige krappe arbeidsmarkt.

Wmo begeleiding (structureel effect jaarrekening 2025)

Uit de financiële analyse van de jaarrekening 2025 blijkt een structurele overschrijding van € 311.000 op het budget Wmo begeleiding (ZIN). Er is een stijging te zien in het gebruik van Wmo begeleiding (ZIN) van 10% ten opzichte van vorig jaar, met name bij de doelgroep 18 tot en met 27 jaar. Wanneer we kijken naar de ontwikkeling en omvang van de jeugdzorg (voorliggende doelgroep) en de mogelijke toestroom naar Wmo-begeleiding, is het noodzakelijk dat er wordt ingezet op de Stevige Lokale Teams om de groei af te vlakken. In vergelijking met landelijke cijfers maken inwoners van onze regio, waaronder Maashorst, relatief veel gebruik van Wmo Begeleiding. Daarnaast zien we een stijging in de zwaardere producten.

Lokaal budgettair kader Jeugdhulp (structureel effect jaarrekening 2025)

De financiële analyse van de jaarrekening 2025 sluit met een structureel meerjarig tekort van € 327.000 op het budget Jeugdhulp Lokaal Budgettair Kader (LBK). Door een lagere regionale solidariteitsbijdrage voor excessieve casuïstiek dan verwacht (-/- € 211.000) is dit saldo nadien gewijzigd in € 538.000 (structureel). Al enkele jaren zien we kosten van de Jeugdzorg in Maashorst in lijn met de regionale en landelijke trend verder toenemen. We zien de totale uitgaven in 2025 met ongeveer 10% stijgen ten opzichte van 2024. Het percentage unieke jeugdigen in de zorg zien we ook in 2025 verder doorstijgen (van 13,2% in 2024 naar 13,9%). Maashorst zit daarmee iets hoger dan het gemiddelde van de regio (13,6%). De ingezette trend uit 2024, waarin sprake was van een stijging van de lichte zorgproducten en een daling van de specialistische zorgproducten, heeft zich in 2025 voorgezet. Echter op de zwaardere complexe zorg wijken we in negatieve zin af van het regionale gemiddelde door met name een stijging in het aantal excessieve casussen.

Inverdieneffect programma Toekomstbestendig Sociaal Domein (Wmo en Jeugdhulp)

De investeringen in de sterke sociale basis en de stevige lokale teams zijn erop gericht om op termijn bij te dragen aan een afbuiging van de kosten voor Wmo en Jeugdhulp. Door meer in te zetten op preventie en het vroegtijdig begeleiden van inwoners en gezinnen, kan zwaardere en duurdere ondersteuning mogelijk vaker worden voorkomen, beperkt of uitgesteld. De mate waarin deze aanpak daadwerkelijk leidt tot een afname van de kosten is afhankelijk van diverse factoren en zal zich naar verwachting geleidelijk ontwikkelen. Om deze verwachte ontwikkeling financieel te vertalen in de meerjarenbegroting, gaan we vooralsnog uit van een afbuiging van € 500.000 in 2029, oplopend naar € 1 miljoen in 2030. De komende jaren volgen we de ontwikkeling van de uitgaven en de effecten van de ingezette maatregelen nauwgezet, zodat we deze aannames waar nodig kunnen bijstellen.

Uitvoeringsprogramma (structureel)(bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Programma 1. Samen wel zijn								
-Bestaanszekerheid	880	N	955	N	955	N	955	N
-Betaald werk	175	N	234	N	234	N	234	N
-Sterke sociale basis/stevige lokale teams	944	N	1.669	N	1.669	N	1.669	N
Programma 2. Een gezamenlijk thuis								
-Maatschappelijke voorzieningen	15	N	57	N	100	N	167	N
-Wonen & Zorg en bijzondere woonvormen	230	N	306	N	306	N	306	N
-Wonen & Zorg en bijzondere woonvormen	455	N	353	N	116	N		
Dekking uit BR wonen & Zorg en bijzondere woonvormen	*455*	*V*	*353*	*V*	*116*	*V*		
-Programma beleidstransitie (Omgevingsprogramma en omgevingsplan)	964	N	1.464	N	1.514	N	1.214	N
Dekking uit BR beleidstransities (Omgevingsprogramma en omgevingsplan)	*964*	*V*	*1.464*	*V*	*1.514*	*V*	*1.214*	*V*
-Programma beleidstransitie (Warmteprogramma)	0		0		0		0	
-Weerbare samenleving	183	N	244	N	182	N	182	N
-posten < € 100.000	96	N	100	N	110	N	138	N
Programma 3. Verwevenheid met de natuur								
Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving	0		25	N	120	N	215	N
Programma 4. Een gezonde economie								
-Landelijk gebied	114	N	255	N	255	N	255	N
Programma 5. Samen mogelijk maken								
Investeren in een toekomstbestendige organisatie	501	N	713	N	713	N	713	N
- posten < € 100.000	68	N						
Programma 6. Algemene dekkingsmiddelen								

Structureel financiële gevolgen uitvoeringsprogramma	**3.206**	**N**	**4.558**	**N**	**4.644**	**N**	**4.834**	**N**

Uitvoeringsprogramma (structureel)(bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Programma 1. Samen wel zijn								
Posten < € 100.000	47	N						
Programma 2. Een gezamenlijk thuis								
Integrale maatlat en leidraad ontwikkelaars	120	N						
OHV	3.159	N	166	N	267	N	0	
Proactiever, zakelijker werken	675	N	900	N				
Sport en bewegen	120	N						
Weerbare samenleving	75	N	75	N				
Posten < € 100.000	136	N	50	N				
Programma 3. Verwevenheid met de natuur								
Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving	309	N	269	N	269	N	269	N
Programma 4. Een gezonde economie								
Landelijk gebied	100	N	120	N	100	N	100	N
Posten < € 100.000	68	N						
Programma 5. Samen mogelijk maken								
Programma 6. Algemene dekkingsmiddelen								
Incidentele financiële gevolgen uitvoeringsprogramma	**4.809**	**N**	**1.580**	**N**	**636**	**N**	**369**	**N**

Het samenwerkingsakkoord is vertaald in een uitvoeringsprogramma 2027-2030. Dit uitvoeringsprogramma is financieel doorgerekend. Jaarschijf 2027 van het uitvoeringsprogramma is volledig opgenomen in het Programmaplan. Zowel beleidsmatig als financieel. De jaren 2028 en verder hebben we ook financieel opgenomen in deze begroting. Hiermee is een belangrijke kwaliteitsimpuls gegeven aan ons meerjarig bestedings- en dekkingsplan. We kunnen stellen dat de realiteitswaarde van de programmabegroting enorm is toegenomen. In onderstaande tabel een uiteenzetting van zowel de structurele als incidentele gevolgen van het uitvoeringsprogramma als de component capaciteit de inzichtelijk is gemaakt.

Per maatregel, activiteit, beweging onderstaand een korte toelichting

Programma 1 Samen wel zijn

- Bestaanszekerheid

Door het verruimen van het minimabeleid naar 130% van het sociaal minimum nemen de kosten van deze regeling toe. Daarnaast stijgt het aantal te behandelen dossiers wat impact heeft op de benodigde capaciteit bij verschillende teams. We continueren het Kindpakket en maken het Volwassenenfonds en de steun aan Quiet Maashorst structureel na positieve evaluatie. De implementatie van de verschillende elementen uit de basisdienstverlening schuldhulpverlening vraagt om een intensivering van werkzaamheden op het gebied van preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg. Om de kwaliteit van onze dienstverlening duurzaam te kunnen waarborgen en de wettelijke taken adequaat uit te voeren is uitbreiding van de formatie noodzakelijk.

- Betaald werk

We gaan aan de slag met de aanpak van Jeugdwerkloosheid om zoveel mogelijk jongeren duurzaam aan het werk te helpen. Hiervoor is extra capaciteit op participatie, specifiek voor de doelgroep jonger dan 27 jaar, nodig.

- Sterke sociale basis/stevige lokale teams

De gemeente werkt stapsgewijs toe naar een gemeentebreed dekkend Stevig Lokaal Team (SLT) in 2028, conform het beleidskader Sterke Sociale Basis en de Hervormingsagenda Jeugd. Hierbij wordt ondersteuning dichter bij inwoners georganiseerd en verschuift de focus van individuele voorzieningen naar preventieve, collectieve en vrij toegankelijke ondersteuning. Hiermee worden de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners versterkt en blijft specialistische zorg beschikbaar voor inwoners die deze het hardst nodig hebben. Om deze transformatie mogelijk te maken is voor de periode 2027-2030 aanvullend transformatiebudget nodig. Dit budget wordt ingezet voor tijdelijke extra capaciteit om de veranderingen zorgvuldig te implementeren. De ontwikkeling van de uitgaven en de effecten van de maatregelen worden de komende jaren nauwgezet gevolgd en waar nodig bijgesteld.

Om de sociale basis verder te versterken, wordt structureel geïnvesteerd in zowel preventie als ondersteuning. Voor het uitvoeren van gedeelde verklarende analyses wordt aan de stevige lokale teams een gedragswetenschapper toegevoegd. Ook wordt het jeugd- en kinderwerk uitgebreid. Voor drie wijken worden drie extra kinderwerkers ingezet (vanaf 2028). Ter ondersteuning van gezinnen wordt het aanbod rondom onder andere opvoedondersteuning vanuit de lokale teams versterkt. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan een plan van aanpak voor suïcidepreventie. Verder wordt extra ingezet op de ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen, door onder andere de subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties.

Er wordt structureel geïnvesteerd in de uitbreiding van het cluster boa’s met 2 fte boa’s en extra coördinatie om toezicht, handhaving en bewustwording rondom onder meer alcohol, drugs en vapen onder jongeren te versterken. Daarnaast wordt ingezet op beleidsmatige en juridische ondersteuning op het gebied van veiligheid. Extra inzet van wijkboa’s om signalen op te halen en de verbinding met inwoners te versterken. Ook wordt voorzien in uitrusting, uniformen en preventie- en promotiemateriaal voor de boa’s. Hiermee wordt ingezet op een zichtbare aanwezigheid, preventie en een veilige leefomgeving.

Programma 2 Een gezamenlijk thuis

- Maatschappelijke voorzieningen

De recente hittegolven hebben laten zien dat niet al onze ontmoetingsplekken, zoals De Schakel in Volkel, Terra Victa en Peelhonk in Odiliapeel, De Balans in Uden en De Nieuwe Pit in Uden, voldoende bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering. Hierdoor moesten locaties meermalen tijdelijk sluiten en konden activiteiten, zoals dagbesteding, niet doorgaan.

Juist voor kwetsbare inwoners en ouderen zijn deze voorzieningen belangrijk. Zij bieden niet alleen ondersteuning en structuur, maar helpen ook om eenzaamheid te voorkomen. Tijdens periodes van extreme hitte neemt het risico op sociaal isolement toe, terwijl de behoefte aan een veilige en koele ontmoetingsplek juist groter wordt. Het is daarom belangrijk om onze ontmoetingsruimtes stapsgewijs klimaatbestendiger te maken. Daarbij moet aandacht zijn voor maatregelen tegen hitte en extreme weersomstandigheden (nationaal hitteplan), zodat deze locaties ook kunnen functioneren als koeltepunt. Op die manier blijven ontmoetingsplekken toegankelijk, dragen zij bij aan eenzaamheidsbestrijding en bieden zij inwoners een veilige plek tijdens warme periodes.

- Wonen & Zorg en bijzondere woonvormen

Binnen Bouwen aan morgen ligt een bredere woonopgave rond betaalbare woningbouw, passende woningen voor ouderen en starters, bijzondere woonvormen, tijdelijke woningen, herbestemming van gemeentelijk vastgoed, tenders, ontwikkelvoorwaarden, woningbouwprogrammering en de gebiedsgerichte vertaling van demografische ontwikkelingen. Om uitvoering te geven aan de ambities uit het samenwerkingsakkoord ten aanzien van wonen en zorg wordt met de programmatische aanpak Wonen en zorg ook tijdelijk extra geïnvesteerd. In 2027 ligt de nadruk op het opbouwen van één gezamenlijke informatiebasis, het verbinden van de opgave met de gebiedsgerichte omgevingsprogramma's (waaronder het volkshuisvestelijk programma), het ontwikkelen en verbinden van de voorzieningenkaart met de woon-zorgopgave, het aanscherpen van prioriteiten en het bepalen welke woonopgaven via reguliere inzet, programmatische inzet of aanvullende projectmatige capaciteit moeten worden uitgevoerd. Vanaf 2028 verschuift de nadruk naar uitvoering, verdere borging in gebiedsgericht werken en structurele verankering in de lijnorganisatie en prestatieafspraken. Daarnaast willen we borgen dat reguliere werkzaamheden waaronder de starterslening worden gecontinueerd en/of geborgd om zo de lokale woningmarkt te kunnen (blijven) ondersteunen.

- Weerbare samenleving

Momenteel toetsen we ten aanzien van het Bibob-beleid alleen horeca-vergunningen. We toetsen niet op bouwvergunningen, subsidies, grond aan- en verkopen en zorgaanbestedingen. Daarmee voldoen we niet aan de Brabantse Norm Weerbare Overheid. Hiervoor is extra capaciteit nodig. Er is een onderzoek uitgevoerd naar Jonge Aanwas in Maashorst. Er is formatie nodig om uitvoering te geven aan de uitkomsten van het onderzoek.

- Programma beleidstransities (omgevingsprogramma en omgevingsplan)

De benodigde incidentele middelen zijn nodig om de gebiedsgerichte omgevingsprogramma's en het omgevingsplan te kunnen realiseren. Dit kan niet binnen de bestaande formatie. Als de doelstellingen van het (tijdelijke) programma zijn behaald, kunnen werkzaamheden weer vanuit de lijn worden georganiseerd. Het programma heeft een looptijd tot uiterlijk 2032 omdat gemeenten vóór 2032 een volledig, actueel en digitaal ontsloten omgevingsplan gereed moeten hebben dat voldoet aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet.

- Onderwijshuisvesting (IHP en OHP 2027)

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2039 (IHP) vormt de langetermijnvisie voor de onderwijshuisvesting. Het IHP is als richtinggevend ambitiedocument verwerkt in het Meerjaren Investeringsplan (MIP) en maakt daarmee onderdeel uit van het MIP en de begroting. Tot en met 2038 wordt rekening gehouden met een investeringsopgave van circa € 100 miljoen, resulterend in een oplopende kapitaallast tot circa € 3,2 miljoen in 2039. De gemeenteraad besluit jaarlijks via het Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP) over de daadwerkelijke investeringen. In het OHP 2027 zijn onder meer de vervangende nieuwbouw van Sterrenkijker - De Tandem en De Kreek'l, de uitbreiding van De Zevenster en Marimba (semipermanente aanbouw) en de aanpassing van De Meent voor Waldorf-onderwijs opgenomen.

Voor de uitvoering van het OHP 2027 worden in de periode 2027-2029 ook incidentele kosten gemaakt. Deze hangen samen met de vervangende nieuwbouw van De Sterrenkijker - De Tandem en De Kreek'l, de uitbreiding van De Zevenster en visievorming Eikenheuvel. Het betreft onder meer tijdelijke huisvesting, sloop- en onderzoekswerkzaamheden (waaronder asbestonderzoek) en inhaalafschrijvingen. Deze uitgaven zijn randvoorwaardelijk voor een zorgvuldige, veilige en toekomstbestendige uitvoering van de projecten

- Proactievere, zakelijk werken

Er is incidentele capaciteit en werkbudget nodig om de beweging naar proactiever, zakelijker en projectmatiger werken daadwerkelijk vorm te geven. Het samenwerkingsakkoord vraagt om meer gemeentelijke regie op woningbouw, het schrappen van lokale regels die onnodig vertragen, het werken vanuit de bedoeling, strakkere termijnen voor principeakkoorden, ontwikkelverplichtingen, snellere besluitvorming en tijdelijke extra projectteams om planvorming en besluitvorming te versnellen. Wanneer deze werkwijze voldoende in het DNA zit van de medewerkers wordt de inzet van het projectteam afgebouwd.?.

- Integrale maatlat en leidraad ontwikkelaars

Voor 2027 is incidenteel capaciteit en werkbudget nodig om de integrale leidraad en interne leidraad voor ontwikkelaars uit te werken en op te stellen. De inzet in 2027 leidt tot een bestuurlijk gedragen concept, een interne leidraad, een juridische borgingsstrategie en een implementatieplan.

- Sport- en bewegen

In 2027 wordt een gebiedsvisie opgesteld rondom Sportpark Uden door een strategisch ontwerpbureau. Daarnaast wordt er een toekomstvisie opgesteld voor onze twee binnenzwembaden. Dit om tot een passende lange termijnvisie en beleid te komen op zwemwatercapaciteit voor onze gemeente.

- Arbeidsmigratie

Het doel is om de aanpak arbeidsmigratie structureel te borgen, zodat Maashorst grip houdt op de registratie, huisvesting, leefbaarheid en veiligheid rond arbeidsmigranten. De gemeente wil bereiken dat werkgevers, uitzendbureaus en verblijfsbieders hun verantwoordelijkheid nemen voor kwalitatief goede huisvesting, juiste registratie en goede informatievoorziening aan arbeidsmigranten.

Het resultaat is een integrale werkwijze waarin vergunningverlening, toezicht, handhaving, BRP-registratie, verblijfsbelasting, werkgeversgesprekken, signalering van misstanden en eventuele taalondersteuning beter op elkaar aansluiten. Daarmee ontstaat meer grip op waar arbeidsmigranten verblijven, onder welke omstandigheden zij wonen, welke partijen daarbij betrokken zijn en waar risico's ontstaan op overlast, ondermijning, uitbuiting of slechte huisvesting.

In 2027 ligt de nadruk op het voortzetten van de bestaande projectmatige aanpak, het uitvoeren van controles, het verder inregelen van de rollen binnen de betrokken teams en het voorbereiden van structurele borging vanaf 2028. Vanaf 2028 moet de aanpak onderdeel zijn van de reguliere organisatie, met voldoende structurele capaciteit en werkbudget. De taalcomponent wordt meegenomen als verkenning en verbinding met werkgevers, bibliotheek, taalcoördinator en sociaal domein.

Programma 3 Verwevenheid met de natuur

- Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving

Om deze ambities ook in de toekomst te kunnen realiseren brengen we gemeentelijke gronden beter in positie. We pakken oneigenlijk grondgebruik aan en zorgen ervoor dat ruimte beschikbaar blijft voor vergroening, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, recreatie en andere maatschappelijke opgaven.

We zetten de gevraagde middelen in voor onderzoeken, nulmetingen en beleidsontwikkeling. We stellen een natuurherstelverordeningen op, inventariseren kansrijke locaties voor het vergroenen van de openbare ruimte en stellen daarvoor een uitvoeringsagenda op. In voorbereiding op de wettelijke verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water en klimaatadaptatie zetten we in op het opstellen van een klimaatadaptatieplan, onderzoek naar waterkwaliteitsknelpunten, monitoring en data-analyse en afstemming met de stakeholders. Dit doen we binnen nog beschikbaar te stellen Rijksmiddelen.

Programma 4 Een gezonde economie

- Landelijk gebied

De ambities uit het samenwerkingsakkoord vragen om een duidelijke intensivering als het gaat om het actiever begeleiden van (agrarische) ondernemers, het verbeteren van het proces rond initiatieven, het verkennen van ontwikkelruimte, inzetten van specialistische kennis, het aanpassen of vereenvoudigen van regels waar dat mogelijk is, en het benutten van cofinanciering, subsidies en regionale programma's. Hiervoor is extra capaciteit nodig.

Programma 5 Samen mogelijk maken

- Investeren in een toekomstbestendige organisatie

We onderzoeken wat er nodig is om toekomstbestendig te blijven als organisatie. De effecten van de schaalsprong worden hierin meegenomen. Voor het doorvoeren van aanbevelingen vanuit het onderzoek is jaarlijks € 600.000 nodig. Daarnaast zijn kosten opgenomen voor het afsluitbaar maken van de raadszaal. Bij een toekomstbestendige organisatie hoort namelijk ook een toekomstbestendig gebouw.

Structureel financieel beeld (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
Beginstand meicirculaire 2026	145.913	V	140.140	V	138.401	V	141.002	V
Eindstand septembercirculaire 2026	146.908	V	140.917	V	139.413	V	142.111	V
Verschil	995	V	777	V	1.012	V	1.109	V
(voorlopig) te oormerken bedragen								
- wet versterking regie volkshuisvesting	215		219		220		224	
- openbare bibliotheken	183							
- IBO problematische schulden	47		47		47		47	
subtotaal te oormerken	*445*	*N*	*266*	*N*	*267*	*N*	*271*	*N*
Netto-effect loon- en prijsontwikkeling (minus geoormerkte middelen)	**550**	**V**	**511**	**V**	**745**	**V**	**838**	**V**

Op 15 september 2026 heeft het Rijk de septembercirculaire gepubliceerd. Hierin staan de meest recente cijfers over de algemene uitkering aan gemeenten. Onderstaand een uiteenzetting van de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2026. Per saldo geeft dit een licht positief beeld. Voor de jaren 2027 en verder is het loon- en prijs accres (LPO) positief bijgesteld. Verder zijn er voor een aantal taakmutaties te melden:

Wet versterking regie volkshuisvesting: Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden structurele financiële gevolgen heeft voor gemeenten (en provincies). Deze middelen zijn nu ook toegevoegd aan het gemeentefonds.

Verder zijn er in de vorm van een decentralisatie-uitkering middelen toegevoegd voor Openbare bibliotheken (bestemd voor het toekomstbestendig maken, bereikbaar houden en lokaal versterken van de bibliotheekvoorzieningen) en voor IBO problematische schulden. Dit laatste zijn middelen om schuldenproblematiek efficiënter aan te pakken conform de adviezen van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) 'Naar een beter werkende schuldketen'.

Dekkingsvoorstel (bedragen x € 1.000, V = voordeel en N = nadeel)								
	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'								
Achterwege laten indexering van beïnvloedbare budgetten	1.604	V	1.604	V	1.604	V	1.604	V
Inzet middelen IBN	75	V	100	V	100	V	100	V
Aframen post onvoorzien	45	V	45	V	45	V	45	V
Stelpost kapitaallasten MIP	2.500	V	2.500	V	2.500	V	2.500	V
Dekking schaalsprong toerekening extra uren	600	V	600	V	600	V	600	V
Totaal 1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'	*4.824*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*	*4.849*	*V*
2. Inzet AR t.b.v. dekking (incidenteel en structureel								
Inzet AR t.b.v. dekking incidenteel saldo programmabegroting 2027	5.705	V	1.844	V	618	V	351	V
Inzet AR surplus 10% als structureel dekkingsmiddel	2.312	V	2.869	V	2.520	V	2.233	V
Totaal 2. Inzet algemene reserve (AR)	*8.017*	*V*	*4.713*	*V*	*3.138*	*V*	*2.584*	*V*
Totaal	**12.841**	**V**	**9.562**	**V**	**7.987**	**V**	**7.433**	**V**

Als de begroting 2027 structureel en reëel sluitend is, zal onze toezichthouder de Provincie kiezen voor repressief toezicht. Hiermee is de raad autonoom in het nemen van besluiten en toetst de Provincie achteraf. Structureel en Reëel sluitend betekent dat de structurele lasten ook daadwerkelijk gedekt worden door structurele baten. Is dit niet het geval dan moeten we aantonen dat in ieder geval de jaarschijven 2029 en 2030 structureel en reëel in evenwicht zijn. Het jaar 2029 wordt hierbij nu genoemd om te voorkomen dat er sprake is van een 'opschuivend perspectief'. Onderstaand een oplijsting van het dekkingsvoorstel om te komen tot een structureel sluitende begroting 2027.

Toelichting op het dekkingsplan:

1. Afhechting project 'sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'

Achterwege laten indexering beïnvloedbare budgetten

Normaliter ramen we op onze uitgavenbudgetten de verwachte loon- en prijscompensatie. Kijken we naar ons jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren, dan komen we tot de conclusie dat er toch jaarlijks meer geraamd wordt dan wat de uitgaven feitelijk waren. Om die reden vinden wij het verantwoord om deze automatische indexering op onze beïnvloedbare budgetten dit jaar achterwege te laten. Op deze manier halen we een belangrijk deel de lucht uit de begroting. Daar waar afspraken aan ten grondslag liggen zoals bijvoorbeeld bij gesubsidieerde instellingen of gemeenschappelijke regelingen hebben we uiteraard wel de indexeringen conform afspraak aangepast.

Inzet middelen IBN

Het voorstel is om de komende jaren (2026-2030) actief in te zetten op inzet van middelen vanuit de Algemene Reserve (AGR – deel Maashorst) bij IBN, binnen de kaders die zijn afgesproken in de gemeenschappelijke regeling. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de inzet van de AGR op bestedingsdoelen binnen Ruimte, en eventueel binnen andere domeinen en teams. Voor 2026 en 2027 wordt al een inzet van in totaal € 150.000 gedaan op groenonderhoud. De komende jaren (tot 2030) kan worden gestreefd naar een jaarlijkse inzet van € 100.000. In 2027 zal gekeken worden naar concrete bestemmingen voor de inzet, en kan een integrale afweging worden gemaakt. Hierbij moet worden opgemerkt dat het geen structureel jaarlijks terugkerend dekkingsmiddel kan zijn, omdat de toevoeging aan de AGR jaarlijks nogal verschilt. Er zit nu ongeveer € 550.000 in de AGR waar nog geen bestemming voor is.

Aframen post onvoorzien

In Maashorst werken we niet met een post onvoorzien. Ons financieel beleid is gericht op periodieke bijsturing door middel van de producten van de planning en controlcyclus. Om die reden kan deze post dan ook komen te vervallen.

Stelpost kapitaallasten MIP

Gemeente Maashorst heeft een ambitieus meerjarig investeringsprogramma. Met ingang van dit jaar zijn hier ook in opgenomen de investeringen van het onderwijshuisvestingsprogramma. Uit de analyse van de jaarrekening van afgelopen jaren kunnen we concluderen dat vaak niet alle geplande investeringen conform planning doorgaan. Dit soms door gebrek aan ambtelijke capaciteit, maar vaak ook doordat participatietrajecten langer duren dan gepland en vergunningverlening en aanbestedingstrajecten langer duren. Dit noemt met 'planningsoptimisme'. Volgens de hiervoor geldende wettelijke richtlijnen (BBV en Gemeentelijk toetsingskader Provincie) mag bij een goede onderbouwing hiervoor een stelpost worden opgenomen.

Dekking schaalsprong toerekening extra uren

Uit de analyse van de jaarrekeningcijfers over de afgelopen jaren blijkt dat meer personele kosten kunnen worden toegerekend dan dat bij begrotingen was voorzien. Voor een deel zijn dat toerekenbare uren aan grondexploitaties, waar inkomsten tegenover staan. Daarnaast zijn er - door de toename van specifieke uitkeringen (SPUK's) - meer mogelijkheden ontstaan om kosten van de formatie te betalen uit die extra middelen. Hoewel specifieke uitkeringen van nature niet structureel van aard zijn is het wel realistisch om daar in de komende jaren rekening mee te houden en scherp op te blijven sturen.

2. Inzet algemene reserve (AR)

Inzet AR t.b.v. dekking incidenteel saldo programmabegroting 2027

De algemene reserve is in principe een algemeen incidenteel dekkingsmiddel. Volgens ons beleid dekken we de incidentele lasten van de begroting door een uitname uit deze algemene reserve

Inzet AR surplus 10% als structureel dekkingsmiddel

Onder voorwaarden is het voor gemeenten toegestaan om ook uit het surplus onttrekkingen te doen, direct ten gunste van de exploitatie, ter dekking van structurele lasten. De inzet van het surplus van de algemene reserve wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld. Hier geldt dat van dit surplus een gemeente jaarlijks maximaal 10 % in mag zetten voor het dekken van structurele lasten. Hierbij geldt dat de solvabiliteit, berekend op 1 januari van het begrotingsjaar, groter of gelijk aan 20% is en ook na inzet groter of gelijk aan 20% blijft.

Het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma (art. 17 BBV)

In onderstaand overzicht worden op basis van artikel 17 uit de BBV de begrote baten en lasten (in duizendtallen) gepresenteerd, waarbij de algemene dekkingsmiddelen, lasten en baten overhead, heffing van de vennootschapsbelasting en geraamd bedrag voor onvoorzien apart worden gepresenteerd.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026 incl. wijzigingen			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
Programma's	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Samen wel zijn	107.311 N	26.891 V	80.420 N	110.561 N	25.764 V	84.797 N	110.634 N	27.298 V	83.336 N	105.680 N	25.661 V	80.020 N	104.514 N	25.664 V	78.850 N
2. Een gezamenlijk thuis	54.251 N	15.119 V	39.132 N	60.061 N	15.736 V	44.325 N	60.561 N	16.857 V	43.704 N	58.680 N	16.772 V	41.908 N	58.660 N	17.028 V	41.631 N
3. Verwevenheid met de natuur	31.878 N	17.213 V	14.664 N	32.349 N	17.814 V	14.535 N	32.791 N	18.281 V	14.509 N	33.096 N	18.823 V	14.273 N	33.441 N	19.130 V	14.311 N
4. Een gezonde economie	14.342 N	9.491 V	4.851 N	5.700 N	6.010 V	310 V	5.696 N	12.311 V	6.615 V	5.674 N	3.443 V	2.231 N	5.560 N	3.034 V	2.526 N
5. Samen mogelijk maken	6.028 N	1.445 V	4.583 N	5.992 N	1.741 V	4.251 N	5.946 N	1.557 V	4.389 N	5.946 N	1.562 V	4.384 N	5.946 N	1.562 V	4.384 N
6. Algemene dekkingsmiddelen	3.512 N	1.797 V	1.715 N	226 N	1.757 V	1.531 V	191 V	1.759 V	1.950 V	696 V	1.761 V	2.456 V	624 V	1.735 V	2.359 V
Totaal programma's	**217.322 N**	**71.956 V**	**145.366 N**	**214.888 N**	**68.822 V**	**146.066 N**	**215.437 N**	**78.064 V**	**137.372 N**	**208.380 N**	**68.021 V**	**140.359 N**	**207.497 N**	**68.153 V**	**139.344 N**
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en VPB															
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0 N	22.034 V	22.034 V	0 N	23.342 V	23.342 V	0 N	24.136 V	24.136 V	0 N	24.461 V	24.461 V	0 N	24.461 V	24.461 V
Algemene uitkeringen	0 N	141.483 V	141.483 V	0 N	146.908 V	146.908 V	0 N	140.917 V	140.917 V	0 N	139.412 V	139.412 V	0 N	142.112 V	142.112 V
Dividend	0 N	83 V	83 V	0 N	83 V	83 V	0 N	83 V	83 V	0 N	83 V	83 V	0 N	83 V	83 V
Saldo van de financieringsfunctie	0 N	157 N	157 N	0 N	484 N	484 N	0 N	397 N	397 N	0 N	971 N	971 N	0 N	1.099 N	1.099 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	0 N	0 V	0 V	0 N	0 V	0 V	0 N	0 V	0 V	0 N	0 V	0 V	0 N	0 V	0 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**0 N**	**163.442 V**	**163.442 V**	**0 N**	**169.849 V**	**169.849 V**	**0 N**	**164.739 V**	**164.739 V**	**0 N**	**162.985 V**	**162.985 V**	**0 N**	**165.557 V**	**165.557 V**
Kosten van de overhead	25.346 N	680 V	24.666 N	29.706 N	686 V	29.020 N	29.880 N	693 V	29.187 N	29.322 N	692 V	28.630 N	28.945 N	692 V	28.252 N
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting (VPB)	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026 incl. wijzigingen			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
Geraamde totaal van saldo van baten en lasten (exclusief mutaties reserves)	**242.667 N**	**236.077 V**	**6.590 N**	**244.594 N**	**239.357 V**	**5.237 N**	**245.317 N**	**243.496 V**	**1.821 N**	**237.703 N**	**231.699 V**	**6.004 N**	**236.442 N**	**234.403 V**	**2.039 N**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	8.994 N	15.584 V	6.590 V	29.302 N	34.540 V	5.237 V	11.707 N	8.183 V	3.523 N	1.279 N	4.347 V	3.068 V	1.049 N	3.149 V	2.100 V
(Geraamd) resultaat	**251.662 N**	**251.662 V**	**0 V**	**273.896 N**	**273.896 V**	**0 V**	**257.023 N**	**251.679 V**	**5.344 N**	**238.982 N**	**236.046 V**	**2.936 N**	**237.490 N**	**237.551 V**	**61 V**
Incidentele baten en lasten	27.562 N	27.562 V	0 N	39.068 N	39.068 V	0 N	18.237 N	18.237 V	0 N	3.927 N	3.927 V	0 N	2.917 N	2.917 V	0 N
Structureel (begrotings)saldo	**224.100 N**	**224.100 V**	**0 V**	**234.828 N**	**234.828 V**	**0 V**	**238.786 N**	**233.442 V**	**5.344 N**	**235.055 N**	**232.119 V**	**2.936 N**	**234.573 N**	**234.634 V**	**61 V**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Specificatie overhead

Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten en doorbelasting van overhead worden in onderstaande tabel gespecificeerd (bedragen x €1.000).

Voor een nadere specificatie van de onderdelen die onder overhead vallen, wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en programma 5 Samen mogelijk maken.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026 incl. wijzigingen			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Lasten en baten overhead	25.872 N	680 V	25.192 N	30.400 N	686 V	29.715 N	30.574 N	693 V	29.881 N	30.016 N	692 V	29.324 N	29.639 N	692 V	28.946 N
Waarvan doorbelaste overhead naar grondexploitaties, investeringen en voorzieningen groot onderhoud	526 V	0 V	526 V	694 V	0 V	694 V	694 V	0 V	694 V	694 V	0 V	694 V	694 V	0 V	694 V
Netto lasten en baten overhead	**25.346 N**	**680 V**	**24.666 N**	**29.706 N**	**686 V**	**29.020 N**	**29.880 N**	**693 V**	**29.187 N**	**29.322 N**	**692 V**	**28.630 N**	**28.945 N**	**692 V**	**28.252 N**

Verschillen ten opzichte vorig begrotingsjaar

In de primitieve begroting 2026 was de hoogte van lasten exclusief mutaties reserves 216.535.000 (jaarschijf 2027). Het verschil met deze programmabegroting bedraagt derhalve €28.059.000. Dit wordt op hoofdlijnen verklaard door

2e bestuursrapportage 2025 (met name ontwikkelingen migratie, inkomensvoorzieningen en wmo/jeugd)	8.360.000
raadsbesluit herijken afvalstoffenheffing	602.000

Kaderbrief 2027 (met name extra kosten Jeugdhulp, cao-stijging personeel en indexering budgetten)	5.809.000
Mutaties Meerjarenperspectief Grondbedrijf	-656.000
Programmabegroting 2027 (met name wensen uit het uitvoeringsprogramma en autonome ontwikkelingen), zie verder toelichting financieel beeld	12.822.000
Diverse overige mutaties	1.122.000
Totaal	**28.059.000**

Bedrag onvoorzien
Voor onvoorziene uitgaven is een structureel bedrag van € 1 opgenomen in de begroting.

Incidentele baten en lasten
Voor een specificatie van de begrote incidentele baten en lasten wordt verwezen naar het overzicht van incidentele baten en lasten.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
In de bijlagen is een staat van reserves opgenomen en daarnaast een specificatie van de aanwendingen en stortingen reserves. In deze bijlagen wordt het onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele mutaties in reserves.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens artikel 19 en 23 van het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten.
Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de "notitie structurele en incidentele baten en lasten 2024" (gepubliceerd door de commissie BBV) als uitgangspunt genomen. Hierin zijn de volgende standpunten opgenomen:

- Een gemeente voert structurele taken uit. Daarom zijn structurele baten en lasten de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering;
- Voor het bepalen of er sprake is van die uitzondering, wordt de aard van de raming beoordeeld. De aard van de baten en lasten betekent in het kader van deze notitie dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt;
- Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen;
- Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard. Echter meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar;
- Er wordt geadviseerd om in de financiële verordening een grens op te nemen vanaf welke omvang de incidentele lasten en baten in het overzicht apart worden gepresenteerd. In onze financiële verordening is een grens opgenomen van €100.000.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is het saldo van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. Binnen de gemeente Maashorst wordt de incidentele baten en lasten op de algemene reserve gemuteerd.

Incidentele baten en lasten per programma x € 1.000

Omschrijving programma	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
1. Samen wel zijn	125 N	34 N	0 N	0 N
2. Een gezamenlijk thuis	4.953 N	2.590 N	179 N	87 V
3. Verwevenheid met de natuur	559 N	519 N	269 N	269 N
4. Een gezonde economie	168 N	201 N	170 N	169 N
5. Samen mogelijk maken	150 N	150 N	0 N	0 N
6. Algemene dekkingsmiddelen	5.955 V	3.494 V	618 V	351 V
Totaal	**0 N**	**0 N**	**0 N**	**0 N**

Specificatie incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is een specificatie van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen.

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000

Omschrijving	Uitgaven of Inkomsten	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030	Toelichting
Middelen Beschermd Wonen	I	1.636 V	1.636 V	0 N	0 N	Op basis van de centrumregeling Wmo 2024 en de besluitvorming in het regionale Poho Wmo ontvangt de gemeente Maashorst van de centrumgemeente Oss t/m 2029 middelen voor uitgaven Beschermd Wonen
Reserve Beschermd wonen	U	818 N	818 N	0 N	0 N	De ontvangen middelen van de centrumgemeente Oss worden deels in de Reserve Beschermd Wonen gestort.
Toekomstigbestendig sociaal domein en lokale doelgroep beschermd wonen	U	1.103 N	1.033 N	215 N	0 N	Van de ontvangen uitkering Beschermd Wonen wordt een deel ingezet binnen het sociale domein voor de uitvoering van het “Programma Verbinden en versterken: naar een toekomstbestendig Sociaal Domein”. Daarnaast vraagt de uitvoering van het Project Aanpak achterstand aanvragen Wmo en het opstarten van de ondersteuning “Eerst een Thuis” voor de dak- en thuislozen om incidenteel budget.
Reserve Beschermd wonen	I	285 V	215 V	215 V	0 N	Dekking bovenstaande lasten Beschermd Wonen door reserve Beschermd Wonen
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	U	798 N	798 N	798 N	798 N	Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een akkoord dat is opgesteld tussen de rijksoverheden, gemeenten (VNG) en zorgverzekeraars. Het doel van het akkoord is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Met het GALA wordt ook een substantiële financiële impuls gegeven aan gemeenten om de doelen van het akkoord te kunnen behalen.
Specifieke uitkering GALA vanuit het Rijk	I	798 V	798 V	798 V	798 V	De kosten voor GALA worden gefinancierd door het Rijk middels een specifieke uitkering
Overige afwijkingen onder €100.000	U	125 N	34 N	0 N	0 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Totaal programma 1. Samen wel zijn		***125 N***	***34 N***	***0 N***	***0 N***	
Storting in BR dekking kapitaallasten ter dekking projecten rehabilitaties en GVVP	U	0 N	267 N	0 N	0 N	Voor diverse projecten vindt een bijdrage plaats uit de reserves Bovenwijkse Infrastructuur, Bovenwijkse Voorzieningen en Parkeerfonds. Volgens de BBV moet de investeringen bruto geraamd worden en kunnen de kapitaallasten vervolgens gedekt worden uit een reserve dekking kapitaallasten.

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000

Dekking projecten rehabilitaties en GGVP	I	0 N	267 V	0 N	0 N	Onttrekking uit de reserve Bovenwijkse Voorzieningen ter storting in de reserves dekking kapitaallasten.
Onderzoek en beleidsontwikkeling mobiliteit	U	75 N	45 N	140 N	0 N	Incidentele middelen om uitvoering te geven aan de opgaven op het gebied van onderzoek en beleid uit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit. Om uitvoering te kunnen geven aan het beleid moeten sommige zaken verder uitgewerkt of onderzocht worden.
Onttrekkingen reserve Parkeerfonds	I	193 V	226 V	308 V	167 V	Onttrekking uit de reserve Parkeerfonds ter egalisatie van de exploitatielasten en ter dekking van investeringen Mobiliteit (storting in reserve dekking kapitaallasten)
Zorgplicht bibliotheek NOBB	U	340 N	0 N	0 N	0 N	Incidentele herverdeling van decentralisatiemiddelen voor de voorbereiding op de overgang van bevorderingstaak naar zorgplicht van bibliotheken.
Middelen migratieopgaven	U	400 N	0 N	0 N	0 N	Tijdelijke uitbreiding van ambtelijke capaciteit en middelen voor het realiseren van de migratieopgaven. We hebben een achterstand op het gebied van huisvesting statushouders en Oekraïners en de tijdelijke locatie van Der Valkhotel sluit per 1 oktober 2026. Het zoeken naar geschikte plekken en deze passend maken zal nog de nodige financiële inspanning kosten.
Dekking migratieopgaven door reserve bestemde budgetten	I	400 V	0 N	0 N	0 N	Dekking van migratie-uitgaven uit de reserve migratie
Bijdragen vanuit Anterieure overeenkomsten	I	283 V	89 V	0 N	0 N	Bijdragen van derden vanuit anterieure overeenkomsten t.b.v. toekomstige ontwikkelingen.
Storting bijdragen anterieure overeenkomsten in algemene reserve grondbedrijf	U	283 N	89 N	0 N	0 N	De bijdragen vanuit derden worden gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Onttrekking bijdrage anterieur t.b.v. reserve Bovenwijks	I	283 V	89 V	0 N	0 N	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Storting bijdrage anterieur in reserve Bovenwijks	U	283 N	89 N	0 N	0 N	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Tussentijdse winstnemingen grondexploitatie	I	6.136 V	10.115 V	1.185 V	955 V	De verwachte tussentijdse winstnemingen van het grondbedrijf conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2026
Storting in ABR tussentijdse winstnemingen	U	6.136 N	10.115 N	1.185 N	955 N	De tussentijdse winstnemingen worden conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2026 gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Bijdrage aan reserve Landschapsfonds	U	254 N	312 N	77 N	77 N	Bijdrage aan de reserve Landschapsfonds voor diverse grondexploitaties o.b.v. het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2026.
Dekking bijdrage reserve Landschapsfonds	I	254 V	312 V	77 V	77 V	Dekking van de bijdragen aan de reserve Landschapsfonds door de algemene reserve grondbedrijf.
Aanvulling VZ exploitatienadelen	U	350 N	320 N	326 N	169 N	Aanvulling van de voorziening exploitatienadelen o.b.v. verwachte toekomstige verliezen.
Dekking aanvulling voorziening exploitatienadelen door ABR	I	350 V	320 V	326 V	169 V	Dekking van de aanvulling voorziening exploitatienadelen door de algemene reserve grondexploitatie.
Niet te verhalen plankosten initiatieven van derden	U	400 N	400 N	400 N	400 N	Diverse (plan)kosten die niet op derden verhaald kunnen worden, maar gemaakt moeten worden om diverse initiatieven te kunnen ondersteunen.
Dekking ABR niet te verhalen plankosten	I	400 V	400 V	400 V	400 V	Dekking van de diverse (plan)kosten door de algemene reserve grondbedrijf (MJP GREX 2022 Uden)
Implementatie Omgevingswet	U	410 N	0 N	0 N	0 N	Incidentele middelen voor de implementatie van de omgevingswet. Dit budget is met name bedoeld voor het inhuren van een programmamanager, het organiseren van diverse workshops/trainingen, invoeren van een VTH-systeem en beleid herzien.

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000

Dekkingsreserve programma Beleidstransities	U	6.756 N	0 N	0 N	0 N	Vorming van dekkingsreserve voor toekomstige uitgaven van het programma beleidstransities. Uit deze reserve worden t/m 2032 uitgaven gedekt voor het programma beleidstransities. Dit betreft het werken aan gebiedsgerichte omgevingsprogramma's en realisatie van een omgevingsplan.
Dekking reserve innovatiefonds door algemene reserve	I	6.756 V	0 N	0 N	0 N	De storting in de reserve Innovatiefonds wordt gedekt vanuit de algemene reserve
Dekkingsreserve programma Wonen en Zorg	U	910 N	0 N	0 N	0 N	Vorming van dekkingsreserve voor toekomstige uitgaven van het programma wonen en zorg. Uit deze reserve worden t/m 2029 uitgaven gedekt voor het programma wonen en zorg. Dit betreft werkzaamheden voor een bredere woonopgave rond betaalbare woningbouw.
Dekking reserve innovatiefonds door algemene reserve	I	910 V	0 N	0 N	0 N	De storting in de reserve Innovatiefonds wordt gedekt vanuit de algemene reserve
Proactiever, zakelijker werken	U	725 N	950 N	0 N	0 N	Voor 2027 en 2028 is incidentele capaciteit en werkbudget nodig om de beweging naar proactiever, zakelijker en projectmatiger werken daadwerkelijk vorm te geven. De middelen worden ingezet voor de implementatiefase van nieuwe werkprocessen, projectteams, opleidingen en organisatie-inrichting
Integrale maatlat en leidraad ontwikkelaars	U	206 N	0 N	0 N	0 N	Er is incidentele capaciteit en werkbudget nodig om de beweging naar proactiever, zakelijker en projectmatiger werken daadwerkelijk vorm te geven.
Onderwijshuisvesting	U	3.159 N	1.666 N	267 N	0 N	Dit betreft onder meer tijdelijke huisvesting, sloop- en onderzoekswerkzaamheden (waaronder asbestonderzoek) en inhaalafschrijvingen gerelateerd aan de structurele investeringen in onderwijshuisvesting.
Sport en bewegen	U	120 N	0 N	0 N	0 N	In 2027 wordt een gebiedsvisie opgesteld rondom Sportpark Uden door een strategisch ontwerpbureau. Daarnaast wordt er een toekomstvisie opgesteld voor onze twee binnenzwembaden.
Overige afwijkingen onder €100.000	U	176 N	155 N	80 N	80 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Overige afwijkingen onder €100.000	I	65 V	0 N	0 N	0 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Totaal programma 2. Een gezamenlijk thuis		***4.953 N***	***2.590 N***	***179 N***	***87 V***	
Stedelijke landschapsparken en GroenBlauwe Verbinding RegioDeal (SiSa)	U	84 N	126 N	0 N	0 N	Met lokale projecten wordt een bijdrage geleverd aan de gemeentelijke én regionale doelstellingen om het landschap te versterken.
Bijdrage reserve Landschapsfonds voor RegioDeal	I	84 V	126 V	0 N	0 N	Bijdrage uit de reserve Landschapsfonds voor bovengenoemde RegioDeal
Project doorontwikkelen Agro Natuurwonen	U	175 N	175 N	0 N	0 N	In het bestuursakkoord is opgenomen dat de gemeente Maashorst het voortouw zou willen nemen in het project voor het doorontwikkelen van het concept Peel natuurdorpen (Tiny Houses) d.m.v. onderzoek en ontwikkelkosten en ruimtelijke procedures gedurende de periode 2025-2028.
Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving	U	309 N	269 N	269 N	269 N	De incidentele middelen worden ingezet voor een aantal afgebakende voorbereidings- en beleidsontwikkeltrajecten. Het betreft onder meer: tijdelijk project vergroeningsopgave, inventarisatie oneigenlijk grondgebruik en uitvoeren van nulmetingen.
Overige afwijkingen onder €100.000	U	150 N	75 N	0 N	0 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Overige afwijkingen onder €100.000	I	75 V	0 N	0 N	0 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Totaal programma 3. Verwevenheid met de natuur		***559 N***	***519 N***	***269 N***	***269 N***	
Landelijk gebied	U	100 N	120 N	100 N	100 N	Tijdelijk regeling om initiatieven in het landelijk gebied mogelijk te maken op basis van cofinanciering.
Overige afwijkingen onder €100.000	U	68 N	81 N	70 N	69 N	Volgens de financiële verordening worden posten onder €100.000 niet apart gepresenteerd.
Totaal programma 4. Een gezonde economie		***168 N***	***201 N***	***170 N***	***169 N***	

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000

Projectleider, zakelijker werken en ontwikkeling leermiddelen	U	400 N	150 N	0 N	0 N	Voor 2027 en 2028 is incidentele capaciteit en werkbudget nodig om de beweging naar proactiever, zakelijker en projectmatiger werken daadwerkelijk vorm te geven. De middelen worden ingezet voor de implementatiefase van nieuwe werkprocessen, projectteams, opleidingen en organisatie-inrichting
Bijdrage reserve organisatieontwikkeling	I	400 V	150 V	0 N	0 N	Dekking zakelijker werken uit reserve organisatieontwikkeling
Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	U	150 N	150 N	0 N	0 N	Storting in voorziening Regeling Vervroegd Uittreden
Bestemmingsreserve Innovatiefonds	U	5.000 N	0 N	0 N	0 N	Vorming van een nieuwe reserve voor toekomstige uitgaven in innovatie in digitalisering en AI
Dekking reserve innovatiefonds door algemene reserve	I	5.000 V	0 N	0 N	0 N	De storting in de reserve Innovatiefonds wordt gedekt vanuit de algemene reserve
Totaal programma 5. Samen mogelijk maken		***150 N***	***150 N***	***0 N***	***0 N***	
Incidenteel beeld programmabegroting 2025	I	250 V	250 V	0 N	0 N	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2025 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld kadernota 2026	I	0 N	1.400 V	0 N	0 N	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de Kadernota 2026 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld programmabegroting 2027	I	5.705 V	1.844 V	618 V	351 V	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2025 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Aframen overschot diverse bestemmingsreserves	I	8.805 V	0 N	0 N	0 N	Aframen overschot uit diverse bestemmingsreserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting. Onder deze saldi lagen geen bestedingsverplichtingen.
Storting overschot diverse bestemmingsreserves in algemene reserve	U	8.805 N	0 N	0 N	0 N	De overschotten uit de diverse bestemmingsreserves worden gestort in de algemene reserve
Totaal programma 6. Algemene dekkingsmiddelen		***5.955 V***	***3.494 V***	***618 V***	***351 V***	
Totaal generaal		**0 N**	**0 N**	**0 N**	**0 N**	

Bijlagen

Overzicht Uitvoeringsprogramma 2027 - 2030 ‘Trots op vandaag, werken aan morgen’

Toelichting op deze bijlage

Deze bijlage is bij de begroting opgenomen om een volledig meerjarig overzicht te geven van de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord. De lijst bevat de oorspronkelijke maatregelen uit het Samenwerkingsakkoord en laat zien in welk programma deze maatregelen landen en in welk jaar de uitvoering is voorzien. Het overzicht geeft daarmee een doorkijk op het geheel van het Samenwerkingsakkoord.

Dit overzicht beschrijft niet op welke wijze de maatregelen worden uitgevoerd. De vertaling naar concrete activiteiten, de wijze van uitvoering en de planning zijn opgenomen in de begrotingsteksten van de verschillende programma’s. Daarmee hebben de begrotingsteksten en dit overzicht een verschillende functie. De begrotingsteksten vormen de basis voor de uitvoering, monitoring en verantwoording. Dit overzicht is aanvullend en geeft inzicht in hoe de oorspronkelijke maatregelen uit het Samenwerkingsakkoord over de programma’s en de komende jaren zijn verdeeld. Deze verdeling in tijdsblokken kan gedurende de uitvoering van het programma nog wijzigen.

Deze bijlage moet daarom niet worden gelezen als een tweede overzicht waarop afzonderlijk wordt verantwoord. De oorspronkelijke maatregelen uit het Samenwerkingsakkoord zijn in de begroting immers vertaald naar activiteiten die soms meerdere maatregelen omvatten, anders zijn geformuleerd of gefaseerd worden uitgevoerd.

Programma Samen welzijn

Sterke sociale basis en stevig lokaal team

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We ondersteunen vrijwilligers, verenigingen en dorpsnetwerken actief en geven hen een grotere rol in vroegsignalering zodat problemen klein blijven en zwaardere zorg voorkomen wordt.	X	X	X	X
We benutten de kracht van inwoners die met pensioen gaan door hen actief te betrekken bij dorpskracht, ondersteuning en vrijwilligerswerk.		X	X	X
We versterken onze ondersteuning aan mantelzorgers door respijtzorg laagdrempelig, tijdig en goed vindbaar te maken, door middel van informatievoorziening en inzetten op meer respijtzorgplekken.	X	X	X	X
In 2028 hebben we in alle 11 de gebieden (zoals omschreven in beleidsprogramma Toekomstbestendig sociaal domein) een stevig lokaal team met herkenbare gezichten: laagdrempelig, dichtbij en gericht op wat inwoners zélf kunnen, aangevuld met professionele zorg waar nodig.	X	X	X	X
We versterken de bestaande zorgcoöperaties en ondersteunen nieuwe initiatieven actief, met als doel vier nieuwe zorgcoöperaties toevoegen in vier jaar. Opbouwwerkers krijgen de opdracht om inwoners te verbinden en lokale initiatieven aan te jagen. Professionele zorg blijft beschikbaar voor mensen die dat nodig hebben.	X	X	X	X
Mensen met een chronische ziekte of beperking waarvan vaststaat dat er geen verbetering meer mogelijk is, krijgen langdurige beschikkingen, zodat ze niet telkens een nieuwe aanvraag hoeven te doen.	X	X	X	X
We blijven inzetten op ons vastgestelde preventief jeugdbeleid.	X	X	X	X

We zetten structureel in op het jeugdwerk (voor jongeren tussen 12-23 jaar) en kinderwerk (7-12 jaar), en breiden de inzet uit waar dat nodig is. Compass is beschikbaar in alle kernen.	X	X	X	X
We onderzoeken of we de behandelduur kunnen maximeren van jeugdzorgtrajecten en voeren bij herindicaties altijd een gesprek tussen verwijzer, cliënt, de ouders en gemeente.	X			
Uiterlijk vanaf 1 januari 2028 wordt bij iedere casus met veiligheids- problematiek een gedeelde verklarende analyse uitgevoerd.	X	X	X	X
We zorgen voor toegankelijke opvoedondersteuning binnen de lokale teams om ouders te helpen om hun rol te pakken in de opvoeding.	X	X	X	X
We blijven inzetten op het programma STORM in het kader van suïcidepreventie onder jongeren.	X	X	X	X
We zetten steviger in op handhaving van alcohol, drugs en vapen in en rond scholen en verenigingen. Daarvoor zetten we in op extra (jeugd)boa's en de samenwerking met bureau HALT en andere partners.	X	X	X	X
We werken toe naar een dementievriendelijk Maashorst, met onder andere herkenbare oriëntatiepunten in de openbare ruimte.	X	X	X	X
We stimuleren digitale kennis en vaardigheden van ouderen via informatievoorziening en trainingen in onze MFA's en bibliotheken.	X	X	X	X
Inclusie is een vast uitgangspunt voor ons beleid, ruimtelijke plannen, projecten, dienstverlening en subsidieverstrekkingen. Hiervoor voeren we een inclusietoets in.	X	X	X	X
We werken toe naar een toiletvriendelijke gemeente: we gaan bestaande toiletgelegenheden beter benutten, en sluiten aan bij de HogeNood app. We hebben specifiek aandacht voor centrum Uden als gastvrije en fijne plek om te zijn.	X	X	X	X
We zetten in op snelle toegang tot inburgeringstrajecten en stimuleren deelname aan (vrijwilligers)werk, sport en onderwijs.	X	X		
We blijven cultuur- en natuureducatie, zoals Xpress, Circle of Talent en Natuurcentrum de Maashorst, voor alle kinderen structureel faciliteren. En blijven investeren in toegankelijke buitenschoolse activiteiten.	X	X	X	X
We zoeken deze periode nadrukkelijk naar instrumenten waarmee we vrijwilligers kunnen ondersteunen. We versterken de ondersteuning van verenigingen met onze participatieadviseurs.	X	X	X	X
Wij geven de organisaties waarvan nu bekend is dat zij knelpunten ervaren naar aanleiding van de harmonisaties een zetje in de rug. Met als doel dat zij zelfstandig en toekomstbestendig door kunnen.	X			
We blijven investeren in onze culturele infrastructuur, waaronder Markant, Krona, de Pul, Kunst en Co en Theaterspoor.	X	X	X	X
We organiseren jaarlijkse bijeenkomsten in dorpen en wijken om signalen op te halen en de verbinding tussen inwoners, wijkagenten en boa's te versterken.	X	X	X	X

Bestaanszekerheid

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We verhogen de inkomensgrens voor ondersteuning naar 130% van het sociaal minimum en voeren automatische toekenning van regelingen in voor inwoners van wie we weten dat ze daar recht op hebben. Voor mensen die te maken hebben met loonbeslag of schuldsanering, en mensen die	X	X	X	X

structureel of langdurig extra hoge zorgkosten hebben vanwege een chronische of langdurige beperking, kijken we naar de financiële draagkracht bij beoordeling van een aanvraag.				
We continueren het Kindpakket en maken het Volwassenenfonds en de steun aan Quiet Maashorst structureel na positieve evaluatie.	X	X	X	X
We vergroten capaciteit voor schuldhulpverlening, inclusief laagdrempelige huisbezoeken en inloopspreekuren.	X	X	X	X

Betaald werk

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We stellen een uitvoeringsplan op om meer inwoners duurzaam aan het werk te helpen in samenwerking met IBN en lokale werkgevers en verkennen daarbij de mogelijkheid van basisbanen. Uitgangspunt hierbij is duurzaam en regulier werk.	X	X	X	X
We gaan aan de slag met een project jeugdwerkloosheid om zoveel mogelijk jongeren duurzaam aan het werk te helpen.	X	X	X	X

Programma Een gezamenlijk thuis

Ruimte voor ontwikkeling met kwaliteit

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Nieuwe initiatieven worden integraal getoetst; de bedoeling van een initiatief staat voorop.	X	X	X	X
We gaan klantreizen uitvoeren om te bekijken waar we onze uitvoering, regels en procedures kunnen verbeteren.	X	X	X	X
Bij integrale afwegingen wordt gekeken naar het belang van de gehele gemeente, maar de identiteit, leefbaarheid en afzonderlijke kernen worden expliciet meegewogen.	X	X	X	X
We laten onze woningbouw aansluiten op onze demografische ontwikkelingen; woningbouw wordt ook een sturingsmiddel om de leefbaarheid in onze kernen op peil te houden. Uden is een groeikern, in de andere kernen bouwen we naar behoefte.	X	X	X	X
We wachten niet af wat de markt brengt maar pakken de regie op woningbouw. We voeren een actieve grondpolitiek. Bij toekomstige grondexploitaties en woningbouwontwikkelingen wegen we ook de positie van particuliere kavelkopers mee.	X	X	X	X
We nemen criteria op het gebied van innovatieve woonvormen, groene structuren en oog voor sociale cohesie standaard mee in tenders die wij uitzetten.		X	X	
Bij nieuwbouwprojecten hanteren we de nationale doelen voor biobased bouwen als minimale voorwaarde, volgens de 30-30-30 regel: in 2030 moet 30% van de nieuwbouwwoningen voor minstens 30% uit biobased bouwmaterialen bestaan.	X	X	X	X
We schrappen lokale regels die woningbouw onnodig vertragen en werken vaker vanuit de bedoeling in plaats van vanuit procedures.	X	X	X	X
We schaffen de welstandscommissie af.	X	X		

We voeren strakkere termijnen in voor principeakkoorden van ontwikkelaars en koppelen hier ontwikkelverplichtingen aan om leegstand en vertraging te voorkomen.	X	X		
We versnellen besluitvorming door processen te vereenvoudigen en knelpunten vroegtijdig op te lossen.	X	X	X	X
We vergroten de ambtelijke capaciteit met extra projectteams om de planvorming en besluitvorming te versnellen en het woningbouwtempo te verhogen. Deze inzet evalueren we om de meerwaarde van deze extra tijdelijke capaciteit te borgen.	X	X		
We maken klimaatbestendig ontwerpen verplicht bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en benutten actief kansen in de bestaande openbare ruimte.	X			
Waar mogelijk versoepelen we bestaande beleidsregels en richtlijnen om nieuwe kansen en innovaties mogelijk te maken.	X	X	X	X
We gebruiken de omgevingsvisie nadrukkelijk als sturingsinstrument voor toekomstige ontwikkelingen.	X	X	X	X
We bekijken per kern welke opgaven en kansen daar zijn en spelen daar op in.	X	X	X	X

Bereikbaar en toekomstbestendig Maashorst

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Het STOMP-principe (Stappen – Trappen - Openbaar Vervoer - Mobility as a service - Private car) blijft het vertrekpunt bij elke herinrichting en nieuwe ontwikkeling.	X	X	X	X
We maken veiligheid van wegen leidend bij herinrichtingen van straten; hierbij krijgen fiets en voetganger meer prioriteit.	X	X	X	X
We maken de fietsverbindingen tussen alle kernen in Maashorst beter zodat deze veilig en fijn te gebruiken zijn.	X			
We gaan het gesprek aan met de provincie en buurtgemeenten om een snelfietsroute richting Nijmegen (de F264 langs het Duits Lijntje) mogelijk te maken.	X	X	X	X
We blijven in gesprek met Rijkswaterstaat, Oss en Land van Cuijk om een veilige scheiding van verkeer op de Maasdijk in Reek mogelijk te maken.	X	X	X	X
We gaan voor een tweede veilige oversteek bij de N605 in Volkel, bij voorkeur ongelijkvloers.	X	X	X	X
We richten een actieve lobby richting stakeholders op voor een snelle railverbinding richting Eindhoven als alternatief voor autovervoer op de A50.	X	X	X	X
We sluiten aan bij mobiliteitshubs en realiseren één of meerdere mobiliteitshubs in de gemeente om deelvervoer en OV toegankelijker te maken.	X	X	X	X
We zetten ons in de gesprekken met de provincie in om het huidige OV-aanbod minimaal te behouden en waar mogelijk uit te breiden.	X	X	X	X
We passen ons parkeerbeleid aan en stellen de parkeernorm omlaag waar dat mogelijk is in de bestaande situatie. Bij nieuwe ontwikkelingen in het centrum kijken we kritisch naar de parkeernorm.	X	X	X	X
We stimuleren actief gebruik van parkeergarages.	X	X	X	X
We nemen voor het einde van deze bestuursperiode een besluit voor de herinrichting van de Markt tot een autoluwe ontmoetingsplek.	X	X	X	X

Goed wonen in iedere levensfase

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We maken bindende afspraken met woningbouwcorporaties en ontwikkelaars over zorggeschikte en geclusterde woningen in alle kernen.		X	X	X
We ontwikkelen een voorzieningenkaart 2040 en interventieladder, waarmee we het voorzieningenaanbod in kaart brengen en kunnen sturen op een duurzaam aanbod dat meegroeit met de demografische ontwikkelingen.	X	X		
We zetten een tender uit voor echt betaalbare woningen voor starters en eenverdieners, in lijn met de aangenomen motie 'Betaalbaar bouwen', en dagen de markt uit om met creatieve en betaalbare oplossingen te komen.		X	X	X
We zorgen voor voldoende passende huisvesting voor onze ouderen, door hierover afspraken te maken met woningcorporaties én eisen te stellen aan projectontwikkelaars.		X	X	X
We herbestemmen gemeentelijke panden en zetten tenders uit voor woonvormen voor specifieke doelgroepen, zodat leegstaand vastgoed een nieuwe maatschappelijke functie krijgt.		**X**	**X**	**X**
We plaatsen tijdelijke woningen op toekomstige woningbouwlocaties om versneld woonruimte te bieden, terwijl de permanente ontwikkeling wordt voorbereid.	X	X	X	X
We realiseren een passende en rustige locatie voor een klein aantal Skaeve Huse, zodat inwoners met complexe problematiek veilig kunnen wonen met de juiste begeleiding.		X	X	X

Vitale kernen en sterke gemeenschappen

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We stimuleren dat huisartsenpraktijken zich kunnen vestigen waar er behoefte is en spannen ons in om bestaande praktijken te behouden, of vestiging en uitbreiding planologisch mogelijk te maken.	X	X	X	X
We zetten de realisatie van het gezondheidscentrum Zeeland weg in een tender en kijken aan de hand daarvan of het initiatief haalbaar is.	X			
We zetten vol in op MFA's in elke kern, waar ontmoeting samenkomt met andere functionaliteiten. Voor Volkel wordt een MFA onderdeel van de centrumvisie.	X	X	X	X
Als de pilot met de huidige ontmoetingsplek in Uden-Zuid succesvol is, werken we naar een structurele oplossing, het liefst in combinatie met onderwijs en maatschappelijke functies.		X	X	X

Onderwijshuisvesting

Maatregel	2027	2028	2029	2030

We voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) uit en nemen de benodigde investeringen structureel op in de begroting.	X	X	X	X
We realiseren direct tijdelijke huisvesting voor het Waldorf-onderwijs in het oude Meentgebouw om bovenbouwonderwijs mogelijk te maken. En werken parallel aan een structurele locatie.	X			
We sturen erop dat nieuwe schoolgebouwen toekomstbestendig worden ontwikkeld, met voldoende binnen- en buitenruimte én ruimte om mee te groeien met de demografische ontwikkeling.	X	X	X	X

Sport, cultuur en ontmoeten

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We stimuleren maatschappelijke diensttijd voor jongeren via sportclubs, zorginstellingen en andere initiatieven.		X	X	X
Om ouderen in beweging te houden en eenzaamheid tegen te gaan, realiseren we in alle 11 gebieden wekelijks een activiteit gericht op sport of beweging en ontmoeting voor ouderen.	X	X	X	X
In de toekomstvisie voor het Sportpark Uden worden toiletvoorzieningen als aandachtspunt meegenomen.	X	X	X	X
We streven naar meer toekomstbestendige omni-sportlocaties als de situatie daartoe aanleiding geeft, naar het voorbeeld van Sport & Spel in Reek. We onderzoeken waar we als eerste aan de slag gaan met een omni-sportlocatie.	X	X	X	X
We nemen uiterlijk 1 januari 2027 een besluit over de toekomst van Sportpark Moleneind.	X	X	X	X
We starten een langetermijnverkenning voor sportpark Uden, vóór 1 januari 2027 maken we een keuze over de toekomst van het sportpark.	**X**			
We stellen een toekomstvisie op voor onze twee binnenzwembaden, met oog voor de maatschappelijke functie die zij hebben.	X	X		
We creëren aangewezen plekken voor kunst in de openbare ruimte en stellen een afwegingskader op voor nieuwe kunstlocaties.	X	X	X	X
We wijzen locaties aan voor straatkunst en urban art.		X	X	X
We nemen kunst en cultuur structureel mee in centrumplannen en nieuwe gebiedsontwikkelingen als vast onderdeel van de inrichting.	X			
We stellen een beleidskader immaterieel erfgoed op. Dit beleidskader wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma en noodzakelijke investeringen om lokaal immaterieel erfgoed duurzaam te behouden, te versterken en toekomstbestendig te maken.	X			
Wanneer de toekomst van leegstaande kerkgebouwen onder druk staat, werken we mee aan initiatieven om ons erfgoed levendig te houden.	X	X	X	X
We stimuleren multifunctionele bouwloodsen die ook ruimte bieden aan andere culturele of maatschappelijke initiatieven, waar eventueel ook uitvoerende kunstenaars, ambachtsmensen en jongeren kunnen werken.	X	X	X	X

Veilige en weerbare kernen

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We verlenen medewerking aan maximaal één initiatief per kern om het nieuwe jaar in te luiden met bijvoorbeeld een vuurwerk- of lasershow.	X			
We versterken de aanpak van ondermijning in het buitengebied via samenwerking met politie, het RIEC en onze buurgemeenten.	X	X	X	X
We voeren Bibob-toetsingen uit bij bedrijven waar risico's daartoe aanleiding geven. Hierbij hebben we extra oog voor zorgaanbieders.	X	X	X	X
We blijven inzetten op de aanpak 'Jonge Aanwas' om betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende activiteiten en (georganiseerde) drugscriminaliteit tegen te gaan.	X	X	X	X
We sluiten aan bij regionale programma's voor crisisvoorbereiding en zorgen dat inwoners weten hoe ze de eerste 72 uur zelfredzaam kunnen zijn in geval van een crisis of noodsituatie.	X	X		
We vergroten onze digitale autonomie door kritisch te kijken naar dataopslag en softwaregebruik, en versterken de digitale weerbaarheid van organisatie én inwoners.	X			

Programma Verwevenheid met de natuur

Groene, gezonde en inclusieve leefomgeving

We investeren in uitnodigende plekken om bewegen, te verblijven en te ontmoeten in de openbare ruimte.	**X**	**X**	**X**	**X**
We ondersteunen scholen actief bij het realiseren van groene, klimaatadaptieve schoolpleinen. We denken mee in planvorming, omgevingsdialoog en het benutten van subsidies.	X	X	X	X
We investeren gericht in sport- en beweegruimte in de openbare ruimte, met incidentele middelen voor wijken met tekorten en met ruimte voor sport, spel en ontmoeten als voorwaarde bij nieuwe ontwikkelingen.			X	X
We maken het fietspad 'Rondje Maashorst' verder af als attractief fietspad waar mens en natuur elkaar ontmoeten.		**X**	**X**	
Nieuwe toeristische en recreatieve initiatieven die passen binnen onze natuurwaarden moedigen we aan.	X	X	X	X
We stellen een uitvoeringsprogramma op om de Maashorst beter te verbinden met de Reekse bossen, de Trentse bossen en de Peelse bossen.	X			
De 3-30-300-richtlijn blijft leidend bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichtingen en we verwerken deze in een maatlat voor ontwikkelaars.	X	X	X	X
We vertalen de natuurherstelverordening naar een concrete maatlat voor ontwikkelaars, met eisen voor waterberging, hittebestendigheid, schaduw, biodiversiteit en kwalitatief groen.	X	X	X	X
Boven op onze vergroeningsopgave in het kader van klimaatadaptatie en de natuurherstelverordening, vergroenen we 20.000 m² verharding in de openbare ruimte.	X	X	X	X
We nemen als gemeente zelf het voortouw in vergroening in diversiteit, onder andere door middel van een leidraad inrichting openbare ruimte.	X	X		
We stimuleren inwoners om hun eigen woonomgeving te vergroenen via tegelwipacties, plantjesuitdeel-momenten en andere laagdrempelige initiatieven.	X	X	X	X

We stellen een klimaatadaptatieplan op met een uitvoeringsbudget en een tijdlijn per kern.	X	X	X	X
Water krijgt een expliciete plek in de portefeuilleverdeling van het college zodat het de bestuurlijke aandacht krijgt die het verdient.	X	X	X	X
We gaan proactief het gesprek aan met ondernemers, bedrijven en maatschappelijke organisaties om tot afspraken te komen die toewerken naar de doelstellingen in de nieuwe Kaderrichtlijn Water.	X	X	X	X
Meten is weten. We onderzoeken samen met onze partners waar de knelpunten voor waterkwaliteit nu zitten en gaan daarmee aan de slag.	X	X	X	X

Slim omgaan met grondstoffen en afval

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We zetten de huidige manier van afvalverwerking door. Hierbij zetten we krachtig in op het verder verlagen van de hoeveelheid restafval per inwoner.	X	X	X	X
We zetten in op een circulaire economie waarbij grondstoffen hergebruikt worden, afval verminderd wordt en duurzaam ondernemerschap wordt gestimuleerd.				X
We nemen onze opgaven vanuit Nederland Circulair 2050 serieus en betrekken dit in ons beleid.				X
Ophalen van papier door verenigingen komt onder druk te staan. Hierover gaan we tijdig in gesprek met verenigingen, ondernemers, inwoners en scholen en kijken naar hun behoeften. Daarbij leren we van de ervaringen van onze buurgemeenten.	X	X		

Programma Een gezonde economie

Sterke economische profielen

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We faciliteren bedrijven en ondernemers beter en proactief met een herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt waar bedrijven met vragen terecht kunnen.	X	X	X	X
We versterken de samenwerking tussen onderwijs en onze economische speersectoren (zorg, toerisme en agrifood) met langdurige samenwerkingsafspraken tussen bedrijven, de gemeente en het onderwijs.	X	X	X	X
Faciliteren is de basis, zo zorgen we ervoor dat we bedrijven en ondernemers die bij ons profiel passen, aantrekken en behouden.	X	X	X	X
We verwelkomen een nieuw initiatief waar startende en kleine ondernemingen elkaar kunnen ontmoeten en faciliteren dat hiervoor op een passende locatie een initiatief kan ontstaan.	X	X	X	X
We denken actief mee over mogelijke herbestemming van leegstaande winkelpanden.	X	X	X	X
We onderzoeken en implementeren instrumenten die kunnen helpen tegen (bewuste) langdurige leegstand, zoals leegstandsheffing of andere vormen van druk.	X	X	X	X

We willen samen met platform Toerisme Maashorst de website Explore Maashorst verder professionaliseren	X	X	X	X

Een toekomstbestendig energiesysteem

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We gaan slim om met schaarse ruimte voor bedrijventerreinen, door bijvoorbeeld optoppen en inbreiden mogelijk te maken. We maken bewuste keuzes over aan welk type bedrijven we onze vrijkomende kavels verkopen.	X	X	X	X
We verankeren energieplanologie als uitgangspunt bij nieuwe wijkontwikkeling, zodat energie een integraal onderdeel wordt van gebiedsontwikkeling.	X	X	X	X
We nemen het initiatief om ondernemers op bedrijventerreinen samen te brengen rond energievraagstukken en zoeken actief naar slimme, gezamenlijke oplossingen, waaronder energie-uitwisseling en vraag- en aanbodkoppeling.	X	X	X	X
We stimuleren pilots voor decentrale energiehubs waarin opwek, opslag en verbruik lokaal georganiseerd worden.	X	X	X	X
We faciliteren batterijopslag op strategische plekken in wijken en nieuwe ontwikkelingen.	X	X	X	X
We zetten in op groepsaansluitingen en groepstransport voor nieuwe woningbouwgebieden om het net efficiënter te benutten.	X	X	X	X
We managen bestaande aansluitingen strakker en werken samen met omliggende gemeenten, provincie en netbeheerder om capaciteit te vergroten.	X	X	X	X
We zijn selectiever in het verlenen van vergunningen aan bedrijven die veel energie vragen maar weinig maatschappelijke meerwaarde bieden.	X	X	X	X
We trekken samen op met buurgemeenten, de provincie en de netbeheerder om de netcapaciteit structureel te vergroten.	X	X	X	X
We zetten het project 'Grote Oogst' op de bedrijventerreinen Loopkant-Liessent, Goorkens en Hoogveld voort en passen de lessen die we daar leren toe op andere bedrijventerreinen.	X	X	X	X

Een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We jagen innovaties en nieuwe verdienmodellen aan. Initiatieven op het gebied van regeneratief en biologisch telen krijgen een streepje voor.	X	X	X	X
We steunen agrarische ondernemers bij de doorontwikkeling naar natuurinclusief en duurzaam boeren via een accountmanager.		X	X	X
Er komen géén nieuwe geitenhouderijen. Als er een stoppersregeling beschikbaar komt, gaan we actief met ondernemers in gesprek over omschakeling.		X	X	
We blijven een actieve rol spelen bij de regionale samenwerkingen rond Noordelijke Peelpoort en Agrifood Capital.	X	X	X	X

Programma Samen mogelijk maken

Organisatieontwikkeling als motor voor het samenwerkingsakkoord

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We tonen lef, nemen verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld aan onze inwoners in het samen aanpakken van de uitdagingen in onze koers.	X	X	X	X
We maken als gemeente de doorontwikkeling van regievoerder en regelsteller naar verbinder, mogelijk-maker van initiatieven die bijdragen aan onze koers.	X	X	X	X
We onderzoeken op welke vlakken we duidelijke servicenormen kunnen opstellen voor aanvragen van inwoners en ondernemers.	X	X	X	X
We leggen meer focus op leren en experimenteren: we kiezen vijf pilots rondom vergunningverlening en (tijdelijk) herbestemmen van panden en kavels.	X	X		
We werken verder met het vastgestelde participatiebeleid en de participatieladder en evalueren dit eind 2026 met aanscherpingen waar nodig.	X			
We zijn bij elk participatietraject vanaf het begin helder over de rol van inwoners: informeren, raadplegen, adviseren of meebeslissen.	X	X	X	X
We geven ruimte aan werken volgens de bedoeling en durven in de besluitvorming soms af te wijken van bestaande kaders en afspraken.	X	X	X	X

Investeren in een toekomstbestendige gemeente en organisatie

Maatregel	2027	2028	2029	2030
We benaderen de raad als een actieve partner: we benutten bestaande of nieuwe instrumenten van de raad beter om deze in positie te brengen en eerder een actieve rol te geven.	X	X		
We inventariseren via de langetermijnagenda (LTA) bij welke grote of impactvolle projecten en onderwerpen we kunnen werken met een startnotitie en uitgebreid beeldvormingsproces, zodat de raad vroegtijdig betrokken wordt. Deze inventarisatie leggen we voor aan de raad.	X	X	X	X
We verkennen vernieuwende participatievormen, waaronder een pilot burgerberaad op een thema dat bij Maashorst past.	X	X		
We maken participatieadviseurs zichtbaarder en benaderbaar als buurtadviseurs voor inwoners met een eigen initiatief.	X	X	X	X
Het college gaat actief naar buiten: vaker in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven op hun terrein en niet alleen in het gemeentehuis.	X	X	X	X
We gaan door met de KernenCV's wanneer deze aflopen en maken hierin de doorontwikkeling naar de toekomstvisie Maashorst 2050.		X		
We maken langdurige samenwerkingsafspraken tussen onderwijs, ondernemers en gemeente gericht op onze vier speerpuntsectoren.	X	X	X	X
We behouden altijd een menselijk alternatief naast digitale dienstverlening, zodat we toegankelijk blijven voor iedereen.	X	X	X	X
We voegen een evaluatiemoment in om te borgen dat de extra tijdelijke capaciteit ook doeltreffend wordt ingezet.		X		

We werken aan een sterkere positionering in de regio en maken een lobbystrategie om kansen te benutten die passen bij Maashorst.	X	X	X	X
We passen ons inkoop- en aanbestedingsbeleid aan: lokaal, duurzaam en maatschappelijk verantwoord gaan zwaarder wegen.	X			
We onderzoeken of we samen met regiogemeenten kunnen aansluiten bij Brabant Partners, of zoeken naar andere koppelkansen om Maashorst op de kaart te zetten.	X	X	X	X
We onderzoeken hoe we een aantrekkelijke en toekomstbestendige werkgever blijven.	X			
We gaan doelgericht naar buiten en benutten actief kansen in de regio. Daarvoor stellen we een strategische agenda en lobbyagenda op aan de hand van onze toekomstvisie en samenwerkingsakkoord.	X	X	X	X
We zorgen voor een financieel gezonde gemeente, met een sluitende meerjarenbegroting.	X	X	X	X
We halen lucht uit onze huidige begroting. Het verhogen van de OZB is géén automatisme.	X	X	X	X
We zetten in op het binnenhalen van extra subsidies en externe financiering zoals publiek-private samenwerkingen.		X	X	X
Wij begroten met lef en toekomstgericht. We kijken naar de hoogte van de algemene reserves en waar nodig zetten we dit incidenteel in als dit bijdraagt aan de gewenste beweging in de toekomstvisie.	X	X	X	X

Structureel investeren in digitalisering en AI

Maatregel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
We sluiten aan op het experiment van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) rondom de inzet van AI (kunstmatige intelligentie) op vergunningen.	X	X	X	X
Digitale dienstverlening staat voorop, AI kan daarbij helpen. Telefonische en persoonlijke dienstverlening aan de balie blijft voor wie dat wenst of nodig heeft.	X	X	X	X
Er komt een structureel innovatiebudget voor digitale dienstverlening en AI-toepassingen, ook als het rendement hiervan pas op lange termijn zichtbaar is.	X	X	X	X

Financieel economische uitgangspunten

Financieel technische uitgangspunten

Onderwerp	**Uitgangspunt voor 2027**
Algemeen	We dekken structurele uitgaven met structurele inkomsten.
Algemeen	Onze ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar.

Algemeen Raming bestaand beleid	Lasten en baten worden op bestaand beleid geraamd, inclusief de besluitvorming van de raad tot en met juli voorafgaand aan de begroting.
Algemeen Raming nieuw beleid	Nieuw of gewijzigd beleid toetsen we aan de financieel beschikbare ruimte.
Aantal inwoners Maashorst	Voor de rekeneenheid voor het aantal inwoners per 1 januari van het begrotingsjaar hanteren we de meest actuele cijfers. Voor de meerjaren-prognose hanteren we bij voorkeur 'De ontwikkelingen van de bevolking in Noord-Brabant, 2023-2040. (Bron:' De Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant' van Provincie Noord-Brabant).
Aantal woonruimten Maashorst	De rekeneenheid van aantal woonruimten per 1 januari van het begrotingsjaar is op basis van de betalingsspecificatie algemene uitkering mei 2026 (woonfunctie, logiesfunctie, uitwonende studenten).
Algemeen uitgangspunt lonen en prijzen	In het begrotingsjaar ramen we op basis van lopende prijzen. Bij de berekening van de jaren daarna houden we deze lijn constant. • Dat doen we omdat het eenvoudiger is om constante prijzen te hanteren. Het eerste jaar hanteren we prijzen conform de lopende loon- en prijsontwikkeling. Voor de jaren daarna houden we de stijging op 0. Deze aanpak geeft minder kans op fouten, is minder bewerkelijk en laat minder ruimte voor uitzonderingen.
Prijsstijging (LPO)	Voor de prijsstijging in 2027 baseren we ons op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) zoals vastgelegd in het CEP 2026. Hierbij hanteren we de LPO-indexering 2027 (4,3%). Daar waar prijsstijgingen contractueel vastgelegd zijn, houden we vast aan die percentages.
Prijsstijging meerjarenbegroting	In de meerjarenbegroting hanteren we constante prijzen.
Personeelskosten	De loonkosten van het gemeentelijk personeel berekenen we op basis van de vastgestelde formatie.
	De ontwikkeling van lonen kent haar eigen dynamiek. We hanteren voor de prognose van de ambtenarenlonen de geldende CAO. De CAO loopt af op 1 januari 2027. We hebben een loonstijging opgenomen van 4,3%. Zodra een nieuwe CAO wordt afgesloten, zal via de reguliere P&C eventuele budgetaanpassing voorgesteld worden aan de raad.
Werkkostenregeling	Voor de werkkostenregeling is maximaal het wettelijk toegestane budget beschikbaar van 2,16% over de 1e € 400.000 en daarna 1,18% van de fiscale loonsom.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening algemene uitkering)	Voor de waardebepaling van woningen en niet-woningen hanteren we de prognoses van het ministerie van BZK, zoals vermeld in de bevoorschotting van de algemene uitkering.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening opbrengst OZB)	De totaalopbrengst wordt voor 2027 verhoogd met de LPO-index 2027 (4,3%). Eventuele extra verhogingen lichten we toe als nieuw beleid in het bestedings- en dekkingsplan.
Tarievenbeleid	Voor de tarieven van rioolheffing en afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekking. Leges bepalen we op basis van begrote en afgesproken kostendekkendheidspercentages
Gronden	Het aantal geraamde m2 grondverkopen is gebaseerd op de actuele en te verwachten afzetprognose voor woningen en bedrijventerreinen, zoals vastgelegd in het MJP 2026. De grondprijzen per complex zijn conform het grondprijsbeleid 2026.
Te ontvangen huren	We verwerken de contractueel overeengekomen prijsaanpassingen. Voor de overige ramingen sluiten we aan bij de LPO-index 2027 (4,3% 2027).
Subsidies	Voor de indexering houden we vast aan de LPO-index 2027 (4,3%).

Algemene uitkering	In deze begroting hebben we rekening gehouden met de gevolgen van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de septembercirculaire 2026. De algemene uitkering zien we als vrij besteedbare middelen ter dekking van de voorstellen van college en raad. Wij volgen hierbij de Financiële verhoudingswet. We begroten de middelen uit de algemene uitkering centraal in programma 6 Algemene dekkingsmiddelen, tegen lopende prijzen voor het begrotingsjaar en tegen constante prijzen voor de jaren daarna. Alleen in gevallen waarbij actief een decentralisatie-uitkering wordt aangevraagd, worden die middelen ook voor dat doel geoormerkt. Alle overige uitkeringen die we via de algemene uitkering ontvangen, zien we als 'algemene middelen' die we als zodanig ook betrekken bij de integrale afweging bij het begrotingstraject. Teams kunnen aanvragen voor decentralisatie-uitkeringen doen door het opstellen van een inhoudelijk plan en onderbouwing van het benodigd budget. Dit plan en budget moeten ze laten vaststellen door het college van burgemeester en wethouders. Na goedkeuring door college worden de middelen overgeheveld naar de decentrale budgetten. Bij feitelijke overheveling van taken en middelen vanuit het Rijk begroten we de hierbij behorende middelen decentraal.
Verbonden partijen	De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op kadernota's en begrotingen 2027 van de verbonden partijen.
Rente	Voor de berekening van de totale rentekosten tellen we eerst alle betaalde rentebedragen over aangetrokken lang- en kortlopende gelden op. Daarna trekken we daar de terugontvangen rente van derden van af. We berekenen 0,9% rente (was 0,9% in 2026) over onze eigen financieringsmiddelen (renteomslag). We hanteren de rentenotitie van het BBV.
Rente langlopende geldleningen	Voor de toekomstige financieringsbehoefte rekenen we een rentepercentage voor langlopende leningen 25 jaar van 3,75% (was 3,0% in 2026).
Rente grondbedrijf	Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en moet voor het grondbedrijf ook de rente-omslag gebruikt worden volgens de laatste rentenotitie van de BBV.
Rente voorzieningen	Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij voorzieningen op contante waarde zijn gewaardeerd. Voor Maashorst betreft dit momenteel de voorziening begrafenisrechten. Indirect betreft het ook de voorziening pensioenverplichtingen, maar daar is de rente opgenomen in de berekening van Raet/Visma.
Afschrijving	Het afschrijvingsbeleid dat wij hanteren, heeft zijn oorsprong in de financiële verordening en is verder uitgewerkt in een nota . Afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen of verwerven van het kapitaalgoed.
Overhead	Overhead wordt niet doorbelast. Die rekenen we alleen toe aan grondexploitaties en investeringen. Daar waar sprake is van 'tarieven' berekenen we de overhead extracomptabel (handmatig, na verzameling van alle noodzakelijke informatie)
Vervangingsinvesteringen	In de meerjarenbegroting maken we onderscheid tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Vervangingsinvesteringen inventariseren en beoordelen we normaliter in het voorjaar, bij een kadernota of -brief. Bij noodzaak tot vervanging nemen we de lasten op in het basisbeeld. We gaan daarbij uit van de inventarisatie van investeringen, zoals opgenomen in het MIP.
Incidentele budgetten	Incidentele budgetten die in het betreffende begrotingsjaar niet zijn ingezet, vallen bij het jaarverslag vrij in het jaarrekeningresultaat. Als het college toch vindt dat het budget beschikbaar moet blijven, dan kunnen we dit opnemen in het raadsvoorstel tot overhevelen van budgetten (december) en eventueel daarna nog melden in het jaarverslag. Daarna volgt besluitvorming door u als raad.

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld

Een goede vergelijkbaarheid van baten en lasten die verbonden zijn aan de verschillende taken van gemeenten is in het belang van de Raad, die dergelijke informatie kan benutten voor sturing op prioriteiten. Daarbij is het van belang dat de informatie van goede kwaliteit is en aansluit op de behoefte van gemeenten. Dit draagt bij aan een grotere transparantie van het proces rond begroting en verantwoording en een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden.

In artikel 66 van het BBV staat voorgeschreven dat een gemeente een indeling van taakvelden gebruikt voor de uitvoeringsinformatie. Artikel 71 stelt verplicht dat de aanlevering richting het ministerie van BZK en het CBS ook geschiedt volgens deze indeling op basis van taakvelden. In bijlage 1 van de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden staan tenslotte de voorgeschreven taakvelden opgesomd.

Omschrijving taakveld	Begroot 2027			Begroot 2028			Begroot 2029			Begroot 2030			Verantwoord in programma
(in x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	programma nr.
0.1 Bestuur	3.465	53	3.413	3.491	53	3.439	3.491	53	3.439	3.491	53	3.439	5
0.2 Burgerzaken	2.459	1.689	770	2.387	1.505	882	2.387	1.509	878	2.387	1.509	878	5
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.341	1.352	-12	1.345	1.351	-6	1.377	1.351	26	1.464	1.478	-14	2
0.4 Overhead	29.774	686	29.089	29.948	693	29.256	29.391	692	28.698	29.013	692	28.320	5
0.5 Treasury	428	-332	759	428	-248	675	428	-825	1.253	428	-956	1.384	6
0.61 OZB woningen	896	9.812	-8.916	896	10.049	-9.153	896	10.111	-9.215	896	10.111	-9.215	6
0.62 OZB niet-woningen	257	9.183	-8.925	257	9.348	-9.090	257	9.348	-9.090	257	9.348	-9.090	6
0.63 Parkeerbelasting	27	3.494	-3.467	27	3.677	-3.650	27	3.860	-3.833	27	3.860	-3.833	6
0.64 Belastingen overig	6	233	-227	6	233	-227	6	233	-227	6	233	-227	6
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	288	146.908	-146.620	288	140.917	-140.629	288	139.412	-139.124	288	142.112	-141.824	6
0.8 Overige baten en lasten	-1.678	1.632	-3.310	-2.095	1.638	-3.733	-2.600	1.643	-4.243	-2.528	1.620	-4.148	6
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	6
0.10 Mutaties reserves	29.302	34.540	-5.237	11.707	8.183	3.523	1.279	4.347	-3.068	1.049	3.149	-2.100	1 t/m 6
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	-5.344	0	-5.344	-2.936	0	-2.936	61	0	61	6
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.966	2	4.964	4.966	2	4.964	4.963	2	4.961	4.963	2	4.961	2
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.074	101	2.972	3.158	101	3.056	3.051	101	2.950	3.051	101	2.949	2
2.1 Verkeer en vervoer	8.853	1.314	7.539	9.349	1.318	8.031	9.994	1.318	8.676	10.284	1.316	8.968	2
2.2 Parkeren	1.896	33	1.863	1.999	33	1.967	1.990	33	1.957	1.989	33	1.956	2
2.5 Openbaar vervoer	77	6	71	77	6	71	77	6	71	77	6	72	2
3.1 Economische ontwikkeling	1.956	71	1.885	2.061	71	1.990	2.061	71	1.990	1.991	1	1.990	4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	76	5.180	-5.104	77	9.585	-9.508	78	717	-639	35	378	-343	4
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	246	347	-101	247	347	-100	247	347	-101	246	347	-101	4
3.4 Economische promotie	1.342	1.088	254	1.210	1.297	-86	1.208	1.377	-169	1.207	1.377	-169	4
4.2 Onderwijshuisvesting	6.306	0	6.306	4.860	0	4.860	3.597	0	3.597	3.759	0	3.759	2
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.914	1.439	2.476	3.913	1.439	2.474	3.913	1.439	2.474	3.913	1.439	2.474	1

Omschrijving taakveld	Begroot 2027			Begroot 2028			Begroot 2029			Begroot 2030			Verantwoord in programma
5.1 Sportbeleid en activering	1.229	307	922	1.182	307	875	1.182	307	875	1.182	307	875	1
5.2 Sportaccommodaties	4.488	1.280	3.208	4.703	1.294	3.409	4.818	1.296	3.522	4.691	1.296	3.395	2
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.957	709	3.249	3.917	709	3.208	3.917	709	3.208	3.917	709	3.208	2
5.4 Musea	698	0	698	732	0	732	732	0	732	732	0	732	2
5.5 Cultureel erfgoed	199	6	193	199	6	193	199	6	193	199	6	193	2
5.6 Media	2.595	369	2.226	2.254	369	1.885	2.254	369	1.885	2.254	369	1.885	2
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.732	424	11.308	11.716	424	11.292	11.668	424	11.244	11.707	424	11.283	2 en 3
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	18.289	7.211	11.078	19.734	8.848	10.885	19.482	8.844	10.638	19.356	8.844	10.512	1 en 2
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.809	0	1.809	1.799	0	1.799	1.660	0	1.660	1.660	0	1.660	1
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.331	0	2.331	2.361	0	2.361	2.361	0	2.361	2.361	0	2.361	1
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	694	0	694	1.099	0	1.099	1.099	0	1.099	1.099	0	1.099	1
6.3 Inkomensregelingen	24.818	19.793	5.025	24.626	19.793	4.833	24.583	19.787	4.797	24.583	19.787	4.797	1
6.4 WSW en beschut werk	9.936	0	9.936	9.645	0	9.645	9.496	0	9.496	9.108	0	9.108	1
6.5 Arbeidsparticipatie	3.784	0	3.784	3.862	0	3.862	3.913	0	3.913	3.921	0	3.921	1
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.800	136	2.664	2.783	139	2.644	2.775	142	2.633	2.801	146	2.655	1
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.803	559	6.244	7.082	1.327	5.755	3.487	1.327	2.160	3.139	1.327	1.812	1
6.712 Begeleiding (WMO)	8.467	0	8.467	8.467	0	8.467	8.467	0	8.467	8.467	0	8.467	1
6.713 Dagbesteding (WMO)	1.703	0	1.703	1.703	0	1.703	1.703	0	1.703	1.703	0	1.703	1
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	39	0	39	39	0	39	39	0	39	39	0	39	1
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	12.585	122	12.463	12.386	885	11.501	12.135	886	11.249	11.885	886	10.999	1
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	761	0	761	761	0	761	761	0	761	761	0	761	1
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	7.828	328	7.500	7.792	328	7.464	7.792	328	7.464	7.792	328	7.464	1
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.963	0	1.963	1.963	0	1.963	1.963	0	1.963	1.963	0	1.963	1
6.791 PGB WMO	797	0	797	792	0	792	792	0	792	792	0	792	1
6.792 PGB Jeugd	424	0	424	424	0	424	424	0	424	424	0	424	1
6.811 Beschermd wonen (WMO)	552	1.636	-1.084	636	1.636	-1.000	0	0	0	0	0	0	1
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	12	0	12	12	0	12	12	0	12	12	0	12	1
6.821 Jeugdbescherming	1.341	0	1.341	1.341	0	1.341	1.341	0	1.341	1.341	0	1.341	1
6.822 Jeugdreclassering	115	0	115	115	0	115	115	0	115	115	0	115	1
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	1.669	0	1.669	1.621	0	1.621	1.621	0	1.621	1.621	0	1.621	1
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.523	0	1.523	1.480	0	1.480	1.480	0	1.480	1.480	0	1.480	1
7.1 Volksgezondheid	3.840	309	3.531	3.839	309	3.529	3.839	309	3.529	3.839	309	3.529	1
7.2 Riolering	7.361	8.011	-651	7.899	8.553	-653	8.441	9.095	-654	8.749	9.402	-653	3
7.3 Afval	8.551	9.086	-535	8.474	9.011	-536	8.474	9.011	-537	8.475	9.011	-536	3
7.4 Milieubeheer	6.496	0	6.496	6.517	1.896	4.620	6.322	1.896	4.425	6.322	1.896	4.425	3 en 4

Omschrijving taakveld	Begroot 2027			Begroot 2028			Begroot 2029			Begroot 2030			Verantwoord in programma
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	411	294	117	407	294	113	404	294	110	401	294	107	3
8.1 Ruimte en leefomgeving	7.054	1.206	5.848	7.163	1.012	6.151	6.113	923	5.189	5.813	923	4.889	2
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	520	987	-467	490	561	-72	495	500	-6	380	610	-230	2
8.3 Wonen en bouwen	4.451	2.295	2.155	4.405	2.383	2.021	4.217	2.449	1.768	4.112	2.471	1.640	2
Totaal taakvelden	**273.896**	**273.896**	**0**	**251.679**	**251.679**	**0**	**236.046**	**236.046**	**0**	**237.551**	**237.551**	**0**	

Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Het wettelijk kader voor reserves is vastgelegd in het BBV. In Maashorst zijn de specifieke beleidsbepalingen opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen gemeente Maashorst 2026. Daarin is onder andere beschreven wat het verschil is tussen reserves en voorzieningen, en welke type reserves een voorzieningen we toepassen. Ook zijn de bevoegdheden uitgewerkt.

Belangrijkste wijzigingen

Ten minste één keer per jaar wordt voor iedere reserve beoordeeld of er nog voldoende nut en noodzaak voor de reserve bestaat en of er mutaties nodig zijn. Bij deze Programmabegroting stellen we een aantal belangrijke wijzigingen voor:

- Het toepassen van een nieuwe categorie reserves, namelijk de bestemmingsreserves voor een programma of specifiek beleidsdoel. Deze reserves bieden de mogelijkheid om een deel van (het surplus van) de algemene reserve af te zonderen en in te zetten ter dekking van kosten voor een vooraf gedefinieerd doel. Een belangrijke voorwaarde is dat het gaat om een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve ten gunste van (een vooraf aangegeven) programma of specifiek beleidsdoel anders dan voor de dekking van kapitaallasten. Dit betreft twee nieuwe reserves voor de programma's Beleidstransities en Wonen en zorg.
- Aframen van het overschot van een tweetal reserves, namelijk het Landschapsfonds, het Parkeerfonds en de reserve Bovenwijkse voorzieningen.
- Opheffen van een aantal oude reserves, waar geen concrete claims meer op rusten, het doel is behaald of vervallen, of er langere tijd geen mutaties hebben plaatsgevonden. De saldi van deze reserves voegen we toe aan de Algemene reserve. Het gaat om de bestemmingsreserves:
    - Doorontwikkeling maatschappelijke locaties
    - Buitengebied in ontwikkeling
    - Openbare verlichting
    - Bomen
    - Groen
    - Bossen
    - Afvalstoffenheffing
    - Egalisatie rioolheffing

In onderstaande tabel wordt het begrote verloop van de reserves weergegeven.

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 01-01-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 01-01-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 01-01-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 01-01-2030	Storting 2030	Onttrekking 2030	Saldo 01-01-2031
101000	Algemene reserve	Divers	81.130	8.805	20.933	69.002	0	3.494	65.508	0	618	64.890	0	351	64.539
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	2 en 4	11.243	6.420	1.289	16.373	10.204	1.123	25.455	1.185	804	25.836	955	646	26.145
Algemene reserves			**92.373**	**15.224**	**22.222**	**85.375**	**10.204**	**4.617**	**90.962**	**1.185**	**1.422**	**90.726**	**955**	**997**	**90.684**
103101	Dekking kapitaallasten t/m 2016	Divers	3.900	0	180	3.720	0	182	3.538	0	183	3.355	0	185	3.170
103102	Dekking kapitaallasten 2017-2019	Divers	5.009	0	189	4.820	267	212	4.876	0	217	4.659	0	214	4.445
103103	Dekking kapitaallasten 2020 e.v.	Divers	3.946	0	81	3.865	0	76	3.789	0	76	3.713	0	76	3.638
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	871	0	24	847	0	24	823	0	24	798	0	24	774
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	247	0	10	237	0	10	227	0	10	216	0	10	206
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	382	0	12	370	0	12	359	0	12	347	0	12	335
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	2	139	0	8	132	0	8	124	0	8	117	0	8	109
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	2	342	0	16	327	0	16	311	0	16	296	0	16	280
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	2	4.155	0	149	4.006	0	149	3.857	0	149	3.707	0	149	3.558
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	2	5	0	1	4	0	1	3	0	1	2	0	1	1
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	2	37	0	7	30	0	7	22	0	7	15	0	7	7
103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	2	27	0	5	21	0	5	16	0	5	11	0	5	5
103113	DKU Herontwikkeling DAW	2	1.089	0	42	1.047	0	42	1.005	0	42	963	0	42	922
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	3	54	0	2	52	0	2	49	0	2	47	0	2	45
103115	DKU EVZ Munse Wetering	3	138	0	6	132	0	6	126	0	6	120	0	6	114
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	2	295	0	8	287	0	8	280	0	8	272	0	8	265
103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	2	119	0	6	113	0	6	108	0	6	102	0	6	96
103118	DKU Verbouwing gemeentehuis 2012	5	22	0	0	22	0	0	22	0	0	22	0	0	22
Reserves voor dekking kapitaallasten			**20.778**	**0**	**746**	**20.032**	**267**	**765**	**19.535**	**0**	**771**	**18.763**	**0**	**770**	**17.993**
102024	Bestemmingsreserve programma Beleidstransities	2	0	6.756	964	5.792	0	1.464	4.328	0	1.514	2.814	0	1.214	1.600
102025	Bestemmingsreserve programma wonen en zorg	2	0	910	441	469	0	353	116	0	116	0	0	0	0

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 01-01-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 01-01-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 01-01-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 01-01-2030	Storting 2030	Onttrekking 2030	Saldo 01-01-2031
Dekkingsreserves voor specifieke beleidsdoelen			**0**	**7.666**	**1.405**	**6.261**	**0**	**1.817**	**4.444**	**0**	**1.630**	**2.814**	**0**	**1.214**	**1.600**
102001	Reserve Doorontwikkeling maatschappelijke locaties	2	228	0	228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102003	Reserve Parkeerfonds	2	5.005	40	3.761	1.284	0	226	1.058	0	308	749	0	167	582
102005	Reserve Buitengebied in ontwikkeling 2010	3	510	0	510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102006	Reserve Landschapsfonds	3	661	254	702	214	312	126	399	77	0	476	77	0	553
102007	Reserve Leefbaarheid	Divers	173	0	0	173	0	0	173	0	0	173	0	0	173
102008	Reserve Bovenwijkse infrastructuur grondbedrijf	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	2 en 3	3.318	283	1.928	1.674	89	267	1.496	0	0	1.496	0	0	1.496
102010	Reserve bestemde budgetten	Divers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102011	Reserve Openbare verlichting	2	75	0	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102013	Reserve Bomen	3	114	0	114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102014	Reserve Groen	3	1.024	0	1.024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102015	Reserve Bossen	3	166	0	166	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102016	Reserve Afvalstoffenheffing	3	353	0	353	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102017	Reserve egalisatie rioolheffing	3	223	0	223	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	1	4.049	818	285	4.582	818	215	5.185	0	215	4.970	0	0	4.970
102020	Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	Divers	4.000	0	400	3.600	0	150	3.450	0	0	3.450	0	0	3.450
102021	Reserve migratie	2	2.906	0	400	2.506	0	0	2.506	0	0	2.506	0	0	2.506
102022	Reserve realisatiestimulans	2	679	0	0	679	0	0	679	0	0	679	0	0	679
102023	Bestemmingsreserve Innovatiefonds	5	0	5.000	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000
Bestemmingsreserves overige			**23.484**	**6.395**	**10.167**	**19.712**	**1.219**	**985**	**19.946**	**77**	**523**	**19.499**	**77**	**167**	**19.409**
Totaal Reserves			**136.635**	**29.285**	**34.540**	**131.381**	**11.690**	**8.183**	**134.887**	**1.262**	**4.347**	**131.802**	**1.032**	**3.149**	**129.686**

Specificatie aanwendingen en stortingen reserves

Volgens artikel 23 van de BBV is het verplicht om in de begroting een overzicht te presenteren van de per jaar beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In onderstaand overzicht worden alle mutaties gespecificeerd met in de tabel een onderscheid tussen incidentele en structurele mutaties.

Aanwending van reserves

Reserve-nummer	Naam reserve	Programma	2027	2028	2029	2030	Structureel / Incidenteel	Toelichting
101000	Algemene reserve	6	250	250	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2025
101000	Algemene reserve	6	0	1.400	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld Kadernota 2026
101000	Algemene reserve	6	12.666	0	0	0	Incidenteel	Dekking voor storting in reserves Innovatiefonds, programma Beleidstransities en programma wonen en zorg (onderdeel uitvoeringsprogramma)
101000	Algemene reserve	6	5.705	1.844	618	351	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2027
101000	Algemene reserve	6	2.312	0	0	0	Structureel	Dekking structureel beeld programmabegroting 2027
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	3 en 8	350	320	326	169	Incidenteel	T.b.v. aanvulling voorziening exploitatienadelen
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	8	283	89	0	0	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Bovenwijkse voorzieningen (fondsbijdragen)
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	8	254	312	77	77	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Landschapsinvesteringsregeling
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	8	400	400	400	400	Incidenteel	Dekking niet te verhalen plankosten en opstartkosten AOK
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	10	2	1	1	0	Incidenteel	Overige aanwendingen
Algemene reserves			**22.222**	**4.617**	**1.422**	**997**		
103101	Dekking kapitaallasten	Divers	180	182	183	185	Structureel	Betreft onttrekking uit diverse reserves dekking kapitaallasten ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten.
103102	Dekking kapitaallasten vanaf 2017	Divers	189	212	217	214	Structureel	
103103	Dekking kapitaallasten vanaf 2020	Divers	81	76	76	76	Structureel	
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	24	24	24	24	Structureel	
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	10	10	10	10	Structureel	
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	12	12	12	12	Structureel	
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	2	8	8	8	8	Structureel	
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	2	16	16	16	16	Structureel	
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	2	149	149	149	149	Structureel	
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	2	1	1	1	1	Structureel	
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	2	7	7	7	7	Structureel	
103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	2	5	5	5	5	Structureel	
103113	DKU Herontwikkeling DAW	2	42	42	42	42	Structureel	
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	3	2	2	2	2	Structureel	
103115	DKU EVZ Munse Wetering	3	6	6	6	6	Structureel	
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	2	8	8	8	8	Structureel	
103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	2	6	6	6	6	Structureel	
Reserves voor dekking kapitaallasten			**746**	**765**	**771**	**770**		

102024	Bestemmingsreserve programma Beleidstransities	2	964	1.464	1.514	1.214	Structureel	Uit deze reserve worden t/m 2032 uitgaven gedekt voor het programma beleidstransities. Dit betreft het werken aan gebiedsgerichte omgevingsprogramma's en realisatie van een omgevingsplan.
102025	Bestemmingsreserve programma wonen en zorg	2	441	353	116	0	Structureel	Uit deze reserve worden t/m 2029 uitgaven gedekt voor het programma wonen en zorg. Dit betreft werkzaamheden voor een bredere woonopgave rond betaalbare woningbouw.
Dekkingsreserves voor specifieke beleidsdoelen			**1.405**	**1.817**	**1.630**	**1.214**		
102001	Reserve Doorontwikkeling maatschappelijke locaties	2	228	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102003	Reserve Parkeerfonds	2	193	226	308	167	Incidenteel	Reserve dient ter egalisatie van de parkeerexploitatie en wordt gevoegd vanuit de structurele parkeerinkomsten.
102003	Reserve Parkeerfonds	2	3.568	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102005	Reserve Buitengebied in ontwikkeling 2010	3	510	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102006	Reserve Landschapsfonds	3	617	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102006	Reserve Landschapsfonds	3	84	126	0	0	Incidenteel	Bijdrage aan regionale en gemeentelijke doelstellingen om het landschap te versterken
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	6	1.928	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	2 en 3	0	267	0	0	Incidenteel	Dekking voor project Zeelandsedijk. Bedrag wordt gestort in reserve dekking kapitaallasten, zodra die investeringen gerealiseerd worden.
102011	Reserve Openbare verlichting	2	75	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102013	Reserve Bomen	3	114	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102014	Reserve Groen	3	1.024	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102015	Reserve Bossen	3	166	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102016	Reserve Afvalstoffenheffing	3	353	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102017	Reserve egalisatie rioolheffing	3	223	0	0	0	Incidenteel	Aframen overschot reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	1	285	215	215	0	Incidenteel	Dekking programma Verbinden en versterken Beschermd Wonen
102020	Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	Divers	400	150	0	0	Incidenteel	Dekking projecten uit uitvoeringsprogramma (projectleider, zakelijker werken en ontwikkeling leermiddelen)
102021	Reserve migratie	2	400	0	0	0	Incidenteel	Dekking van incidentele kosten van de migratie opgave
Bestemmingsreserves overige			**10.167**	**985**	**523**	**167**		
Totaal			**34.540**	**8.183**	**4.347**	**3.149**		

Stortingen in reserves

Reserve-nummer	Naam reserve	Programma	2027	2028	2029	2030	Structureel / Incidenteel	Toelichting
101000	Algemene reserve	6	8.805	0	0	0	Incidenteel	Aframen oveschot bestemmingsreserves ten gunste van de algemene reserve als onderdeel project sluitend maken meerjarenbegroting.
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	2 en 4	0	0	0	0	Incidenteel	Diverse overige stortingen (< 50.000)

101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	2 en 4	283	89	0	0	Incidenteel	Storting vanuit anterieure overeenkomsten
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	2 en 4	6.136	10.115	1.185	955	Incidenteel	Winstnemingen grondbedrijf
Algemene reserves			**15.224**	**10.204**	**1.185**	**955**		
103102	Dekking kapitaallasten 2017-2019	Divers	0	267	0	0	Incidenteel	Storting in reserve dekking kapitaallasten vanuit reserve Bovenwijkse voorzieningen ter dekking toekomstige afschrijvingslasten project Zeelandsedijk
Reserves voor dekking kapitaallasten			**0**	**267**	**0**	**0**		
102024	Bestemmingsreserve programma Beleidstransities	2	6.756	0	0	0	Incidenteel	Vorming van dekkingsreserve voor toekomstige uitgaven van het programma beleidstransities (zie verder toelichting aanwendingen).
102025	Bestemmingsreserve programma wonen en zorg	2	910	0	0	0	Incidenteel	Vorming van dekkingsreserve voor toekomstige uitgaven van het programma wonen en zorg (zie verder toelichting aanwendingen).
Dekkingsreserves voor specifieke beleidsdoelen			**7.666**	**0**	**0**	**0**		
102003	Reserve Parkeerfonds	2	40	0	0	0	Incidenteel	Voeding vanuit parkeerexploitatie (opbrengsten) ter egalisatie kosten en dekking projecten/investeringen openbaar parkeren.
102006	Reserve Landschapsfonds	3	254	312	77	77	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (bijdrage vanuit grondexploitaties)
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	2 en 3	283	89	0	0	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (o.b.v. m2 verkopen)
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	1	818	818	0	0	Incidenteel	Van de gemeente Oss wordt t/m 2028 jaarlijks 818K ontvangen om de lokale basis Beschermd Wonen op orde te brengen. Deze middelen worden in een reserve gestort om uitgaven mee te dekken.
102023	Bestemmingsreserve Innovatiefonds	5	5.000	0	0	0	Incidenteel	Vorming van een nieuwe reserve voor toekomstige uitgaven in innovatie in digitalisering en AI
Bestemmingsreserves overige			**6.395**	**1.219**	**77**	**77**		
Totaal			**29.285**	**11.690**	**1.262**	**1.032**		

Nieuwe reserves

Voor de nieuw te vormen reserves leggen we, op basis van de Nota reserves en voorzieningen, een aantal zaken vast.

Reserve: 102023	**Bestemmingsreserve Innovatiefonds**
1. Functie van de reserve	Bestemmingsreserves voor een programma
2. Doel van de reserve	Faciliteren van innovaties door middel van tijdelijke projecten
3. De voeding en onttrekking van/aan de reserve	Eenmalige storting vanuit de Algemene reserve
4. Het noodzakelijk niveau, indien van toepassing	€ 5 miljoen
5. Eventuele claims die op de reserve rusten	Geen
6. De looptijd van de reserve	Maximaal 10 jaar (uiterlijk t/m 2036)

Reserve: 102024	Bestemmingsreserve programma Beleidstransities
1. Functie van de reserve	Bestemmingsreserves voor een programma
2. Doel van de reserve	Flexibele inzet van incidentele middelen in het kader van de uitwerking van de Omgevingsvisie en de Omgevingsplannen.
3. De voeding en onttrekking van/aan de reserve	Eenmalige storting vanuit de Algemene reserve
4. Het noodzakelijk niveau, indien van toepassing	€ 6,7 miljoen
5. Eventuele claims die op de reserve rusten	Geen
6. De looptijd van de reserve	Maximaal 10 jaar (uiterlijk t/m 2036)

Reserve: 102025	Bestemmingsreserve programma wonen en zorg
1. Functie van de reserve	Bestemmingsreserves voor een programma
2. Doel van de reserve	Inzet van tijdelijke middelen voor Wonen & Zorg en bijzondere woonvormen
3. De voeding en onttrekking van/aan de reserve	Eenmalige storting vanuit de Algemene reserve
4. Het noodzakelijk niveau, indien van toepassing	€ 0,9 miljoen
5. Eventuele claims die op de reserve rusten	Geen
6. De looptijd van de reserve	3 jaar (uiterlijk t/m 2030)

Doel en mutaties overige reserves

Stortingen in en onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van besluitvorming door de gemeenteraad. Dit kan een afzonderlijk besluit zijn, maar ook een bij de instelling van de reserve of in een P&C-document vastgestelde systematiek. Indien de raad een dergelijke systematiek heeft vastgesteld, worden de daaruit voortvloeiende jaarlijkse mutaties overeenkomstig deze systematiek verwerkt. In onderstaand overzicht is per reserve het doel en de wijze van muteren weergegeven. De op te heffen reserves zijn hierin niet (meer) opgenomen.

Algemene reserves

Nr.	Reserve	Doel en wijze van muteren
101000	Algemene reserve	De Algemene reserve dient als algemene buffer voor financiële tegenvallers en risico's en voor het verrekenen van incidentele begrotings- en rekeningresultaten. Stortingen en onttrekkingen vinden plaats op basis van

		besluitvorming door de raad bij de begroting, tussentijdse rapportages, jaarrekening of afzonderlijke voorstellen.
101001	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	De algemene bedrijfsreserve grondexploitatie (ABR) behoort tot het eigen vermogen van de gemeente en is niet bedoeld voor specifieke bestemmingen. Voor het grondbedrijf is een aparte ABR opgenomen om de financiële effecten binnen het grondbedrijf optimaal te kunnen beheersen, en de winst naar de algemene dienst te kunnen vaststellen. Deze reserve wordt vooral gevoed door (tussentijdse) winstnemingen (na fondsbijdrage) op grondexploitaties. Daarnaast met het saldo van grondopbrengsten van ruil-/restgronden die niet door de gemeente ontwikkeld worden. Nadelige ontwikkelingen op andere reserves en voorzieningen binnen het grondbedrijf worden verrekend met de ABR, zoals de voeding van de voorziening herwaardering en de voorziening exploitatierisico's. Wanneer bij herijking een positieve bijstelling plaatsvindt en er een bedrag binnen de voorziening herwaardering en/of voorziening exploitatierisico's vrij kan vallen, wordt dit bedrag teruggestort in de ABR. Plankosten voor initiatieven van derden kunnen niet altijd worden verhaald. Deze niet verhaalde kosten worden gedekt vanuit de ABR. Voor nieuwe gebiedsontwikkelingen moeten voorbereidingskosten worden gemaakt voordat het als een gebiedsontwikkeling kan worden bestempeld. Deze voorbereidingskosten worden verrekend zodra de gebiedsontwikkeling/grondexploitatie formeel bij een raadsbehandeling wordt geopend. Binnen het boekjaar is een bestedingsbedrag van € 150.000 beschikbaar om ontwikkelingen op te starten. Dit bedrag wordt jaarlijks onttrokken uit de ABR.

Reserves voor dekking kapitaallasten

Deze reserves dienen ter dekking van de afschrijvingslasten van afzonderlijke investeringen waarvoor incidentele dekkingsmiddelen beschikbaar zijn gesteld. Storting vindt plaats zodra de investering is gerealiseerd. Vervolgens wordt gedurende de afschrijvingstermijn jaarlijks een bedrag onttrokken ter hoogte van de te dekken afschrijvingslasten. Deze mutaties vloeien voort uit het oorspronkelijke dekkingsbesluit en behoeven daarom niet jaarlijks afzonderlijke besluitvorming.

Dekkingsreserves voor specifieke beleidsdoelen

Nr.	**Reserve**	**Doel en wijze van muteren**
102024	Bestemmingsreserve programma Beleidstransities	Dient ter dekking van de tijdelijke uitgaven voor het programma Beleidstransities, waaronder het werken aan gebiedsgerichte omgevingsprogramma's en de realisatie van het omgevingsplan. De reserve wordt bij instelling gevoed vanuit de algemene reserve. Onttrekkingen vinden gedurende de looptijd van het programma plaats overeenkomstig de in de begroting vastgestelde meerjarige bestedingsreeks.
102025	Bestemmingsreserve programma Wonen en Zorg	Dient ter dekking van de tijdelijke uitgaven voor het programma Wonen en Zorg, gericht op de bredere woonopgave rond onder meer betaalbare woningbouw. De reserve wordt bij instelling gevoed vanuit de algemene reserve. Onttrekkingen vinden gedurende de looptijd van het programma plaats overeenkomstig de in de begroting vastgestelde meerjarige bestedingsreeks.

Overige bestemmingsreserves

Nr.	**Reserve**	**Doel en wijze van muteren**
102003	Reserve Parkeerfonds	Dient voor egalisatie van de parkeerexploitatie en voor kosten, projecten en investeringen in het openbaar parkeren. De reserve wordt gevoed vanuit de parkeerexploitatie. Stortingen en onttrekkingen volgen uit het resultaat van de parkeerexploitatie en uit besluitvorming over besteding voor parkeerdoeleinden.

102006	Reserve Landschapsfonds	De reserve wordt gevoegd vanuit externe ruimtelijke ontwikkelingen in landelijk gebied en wordt daarna aangewend voor projecten genoemd in het landschapsbeleidsplan en het realiseren van landschappelijke doelen uit de Omgevingsvisie gemeente Maashorst.
102007	Reserve Leefbaarheid	De reserve is bedoeld voor de uitvoering van het programma “Samen Bouwen aan Uden” dat in samenwerking tussen Area en gemeente is opgesteld en waarvoor een gezamenlijk programmabureau is opgericht. Onttrekkingen kunnen plaatsvinden voor het project 'Vergroening omgeving flats'.
102008	Reserve Bovenwijkse infrastructuur grondbedrijf	De reserve dient voor dekking van investeringen en uitgaven voor bovenwijkse infrastructuur die samenhangen met gebieds- en grondontwikkelingen. Reeds opgevoerde projecten worden nog afgerond en er komen geen nieuwe claims bij. Er loopt nog één project, waarna de reserve opgeheven zal worden.
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	Dient voor de financiering van bovenwijkse voorzieningen die samenhangen met gebiedsontwikkelingen. De reserve wordt gevuld met bijdragen van marktpartijen uit anterieure overeenkomsten, exploitatieplannen of posterieure overeenkomsten. Daarnaast wordt vanuit de gemeentelijke grondexploitaties bijgedragen aan deze reserve. Middelen worden aangewend voor de betreffende voorzieningen of, bij investeringen, overgebracht naar een reserve dekking kapitaallasten zodra de investering is gerealiseerd.
102010	Reserve bestemde budgetten	Het doel van het overhevelen van budgetten is dat activiteiten die door de raad zijn vastgesteld, kunnen worden afgerond als dat niet lukt binnen het lopende jaar. Zo blijft het geld beschikbaar voor het doel waarvoor de raad het bedoeld heeft. Dit gebeurt volgens de regels van de financiële verordening. Een overhevelingsbudget wordt gevuld met geld dat al beschikbaar is gesteld, maar nog niet (helemaal) is gebruikt. De onttrekking vindt plaats in het jaar waarin de activiteit daadwerkelijk wordt uitgevoerd of vervolgd. Overheveling is alleen toegestaan voor eenmalige bedragen of voor duidelijk afgebakende activiteiten. Er mag maximaal één keer worden overgeheveld.
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	Dient voor de transformatieopgave Beschermd Wonen en het op orde brengen/versterken van de lokale basis. De reserve wordt onder meer gevoed met hiervoor ontvangen middelen en wordt aangewend voor de uitvoering van de transformatieopgave en het programma Verbinden en versterken Beschermd Wonen.
102020	Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	Dient ter dekking van incidentele uitgaven voor de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie. Onttrekkingen vinden plaats voor projecten en activiteiten uit vastgestelde teamontwikkelplannen. Via de tweede tussentijdse rapportage wordt jaarlijks verantwoord hoe de middelen zijn besteed.
102021	Reserve migratie	Dient ter dekking van incidentele kosten van de migratieopgave. Onttrekkingen vinden plaats voor activiteiten en kosten die rechtstreeks samenhangen met deze opgave, binnen de door de raad vastgestelde bestemming. Het college heeft de mogelijkheid om de middelen uit de bestemmingsreserve te besteden aan de migratieopgaven in de breedste zin van het woord. Deze uitgaven worden jaarlijks vermeld bij de 2e tussentijdse rapportage.
102022	Reserve realisatiestimulans	Dient voor de inzet van middelen die voor de realisatiestimulans zijn ontvangen of beschikbaar gesteld. De middelen zijn breed beschikbaar voor het versnellen van de woningbouwopgave.
102023	Bestemmingsreserve Innovatiefonds	Dient voor toekomstige uitgaven aan innovatie, waaronder digitalisering en AI. De reserve wordt bij instelling gevoed vanuit de algemene reserve. Onttrekkingen vinden plaats voor projecten die passen binnen de vastgestelde doelstelling en kaders van het Innovatiefonds.

Voorzieningen

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor voorzieningen is vastgelegd in het BBV. In Maashorst zijn de specifieke beleidsbepalingen opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen gemeente Maashorst 2026. Daarin is onder andere beschreven wat het verschil is tussen reserves en voorzieningen, en welke type reserves een voorzieningen we toepassen. Ook zijn de bevoegdheden uitgewerkt.

Belangrijkste wijzigingen

In deze Programmabegroting stellen we geen wijzigingen voor. Ten minste eenmaal per jaar bij het opmaken van de jaarrekening wordt beoordeeld of de voorzieningen gehandhaafd dienen te worden en qua omvang toereikend zijn of opgeheven kunnen worden, of dat door verplichtingen nieuwe voorzieningen gevormd moeten worden.

Verloop voorzieningen

In het onderstaand overzicht zijn de begrote stortingen en aanwendingen per voorziening opgenomen.

Voorzieningen worden gevormd en gemuteerd overeenkomstig artikel 44 van het BBV. De wijze van muteren is afhankelijk van het type voorziening. Toevoegingen aan voorzieningen worden, voor zover van toepassing, als last in de exploitatie verwerkt. Uitgaven waarvoor een voorziening is gevormd, worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Bedragen die niet langer noodzakelijk zijn, vallen vrij ten gunste van de exploitatie.

De mutaties in de voorzieningen hangen af van de categorieën:

- **Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen (Art. 44 lid 1a):** de omvang wordt aangepast aan de actuele raming van de onderliggende verplichting of het verwachte verlies. Uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht; een eventueel niet langer benodigd deel valt vrij.
- **Voorzieningen voor risico's (Art. 44 lid 1b):** de omvang wordt bepaald aan de hand van de actuele inschatting van het risico. Bij toe- of afname van het risico wordt de voorziening dienovereenkomstig aangepast; bij realisatie worden de uitgaven ten laste van de voorziening gebracht.
- **Voorzieningen voor egalisatie van kosten (Art. 44 lid 1c):** toevoegingen zijn gebaseerd op een actueel beheer- of onderhoudsplan en dienen om lasten over de jaren te egaliseren. De betreffende onderhoudsuitgaven worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.
- **Voorzieningen voor vervangingsinvesteringen (Art. 44 lid 1d):** de voorziening wordt gevoed met via een heffing bijeengebrachte spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen. Bij realisatie wordt het gespaarde bedrag in mindering gebracht op de betreffende investering.
- **Voorzieningen voor middelen van derden (Art. 44 lid 2):** specifiek te besteden middelen van derden worden aan de voorziening toegevoegd en overeenkomstig de opgelegde bestemming aangewend. Niet-bestede middelen blijven voor dat doel beschikbaar.

Voorziening nummer	Naam voorziening	Soort voorziening	Saldo 01-01-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 01-01-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 01-01-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 01-01-2030	Storting 2030	Onttrekking 2030	Saldo 01-01-2031
Voorzieningen aan de passivazijde van de balans															

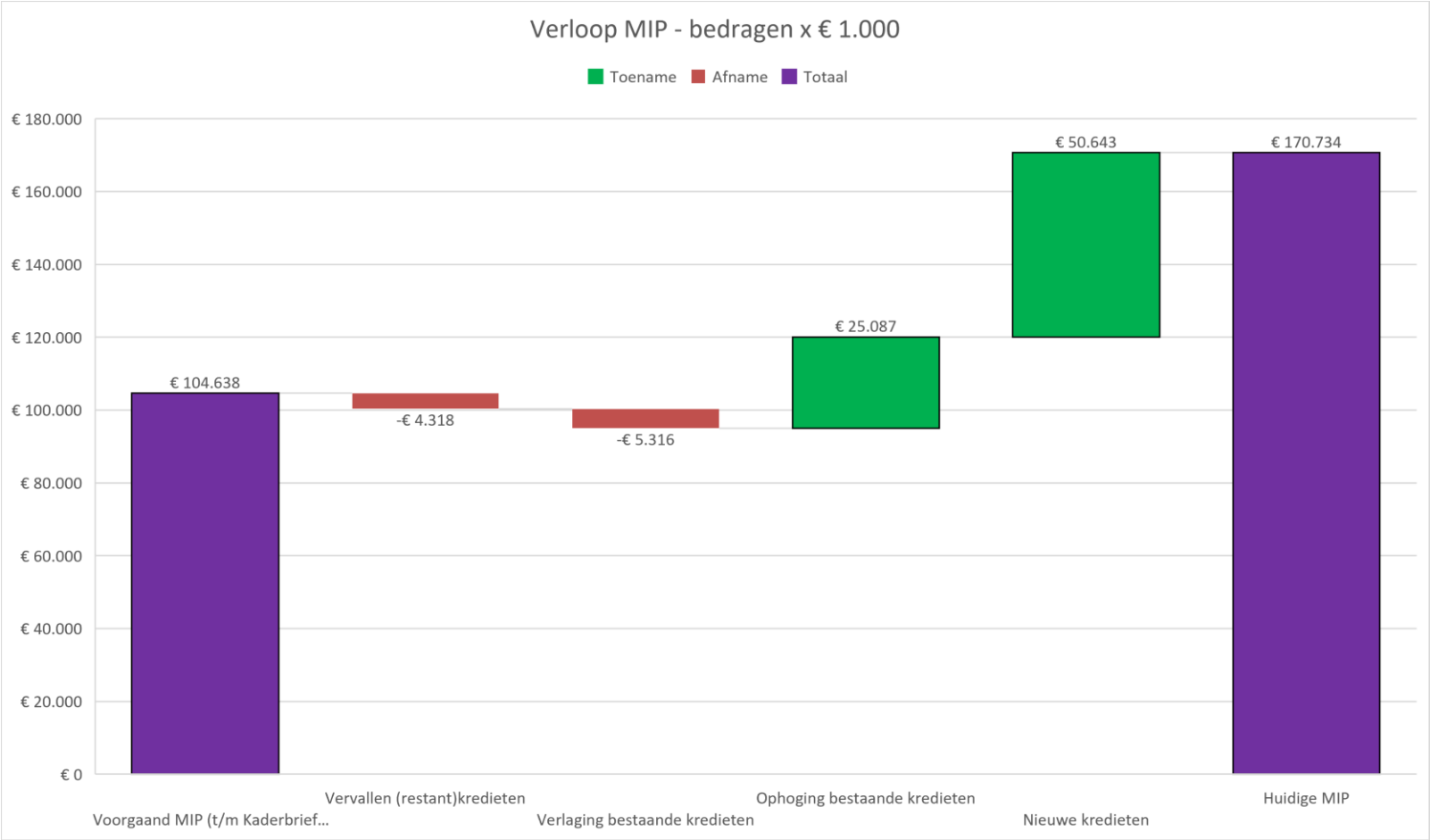
Voorziening nummer	Naam voorziening	Soort voorziening	Saldo 01-01-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 01-01-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 01-01-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 01-01-2030	Storting 2030	Onttrekking 2030	Saldo 01-01-2031
101003	Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders	art 44 lid 1a	8.340	89	135	8.294	68	8.362	0	0	0	0	0	0	0
400000	Voorziening Bovenwettelijk verlofsparen	art 44 lid 1a	764	178	100	843	178	100	921	178	100	999	178	100	1.078
400001	Voorziening Regeling vervroegd uittreden	art 44 lid 1a	225	0	0	225	0	0	225	0	0	225	0	0	225
400002	Voorziening Bovenwettelijk verlof	art 44 lid 1a	852	0	0	852	0	0	852	0	0	852	0	0	852
8202001	Voorziening Gerealiseerde complexen (VGC)	art 44 lid 1b	311	0	0	311	0	0	311	0	0	311	0	0	311
8202003	Voorziening exploitatierisico's	art 44 lid 1b	1.167	0	0	1.167	0	0	1.167	0	0	1.167	0	0	1.167
303100	Voorziening Onderhoud gebouwen Maashorst	art 44 lid 1c	3.915	1.004	1.380	3.539	1.004	1.384	3.158	1.004	1.261	2.901	1.004	2.348	1.557
2103001	Voorziening Groot onderhoud wegen Uden	art 44 lid 1c	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2103025	Voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst	art 44 lid 1c	1.409	1.831	2.280	960	1.831	1.963	828	1.831	1.973	685	1.831	1.789	727
2103410	Voorziening Onderhoud civiele kunstwerken Maashorst	art 44 lid 1c	20	57	74	3	57	57	3	57	37	23	57	35	44
2103501	Voorziening Verkeer en parkeren Landerd	art 44 lid 1c	5	0	0	5	0	0	5	0	0	5	0	0	5
7203002	Voorziening Spaarvoorziening riolering	art 44 lid 1d	8.580	1.250	3.817	6.013	1.250	2.560	4.704	2.000	3.148	3.555	2.000	4.094	1.461
4304001	Voorziening Legaat van Cooth	art 44 lid 2	28	0	0	28	0	0	28	0	0	28	0	0	28
7203001	Voorziening Egalisatie Riolering	art 44 lid 2	1.165	396	596	965	947	598	1.314	693	597	1.409	1.106	595	1.920
7303001	Voorziening Afvalstoffenheffing	art 44 lid 2	771	931	776	926	928	707	1.147	929	709	1.368	930	707	1.592
7503001	Voorziening Afkoop onderhoud begraafplaats	art 44 lid 2	745	30	121	654	26	109	571	23	101	494	20	91	423
Subtotaal voorzieningen passivazijde balans			**28.297**	**5.765**	**9.278**	**24.784**	**6.288**	**15.840**	**15.233**	**6.714**	**7.925**	**14.021**	**7.126**	**9.759**	**11.389**

Voorziening nummer	Naam voorziening	Soort voorziening	Saldo 01-01-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 01-01-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 01-01-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 01-01-2030	Storting 2030	Onttrekking 2030	Saldo 01-01-2031
Voorzieningen aan de activazijde van de balans															
641001	Voorziening dubieuze debiteuren	art 44 lid 1a	245	0	0	245	0	0	245	0	0	245	0	0	245
611001	Voorziening dubieuze debiteuren Bsob	art 44 lid 1a	29	0	0	29	0	0	29	0	0	29	0	0	29
6301001	Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	art 44 lid 1a	810	0	0	810	0	0	810	0	0	810	0	0	810
5301001	Voorziening afwaardering deelneming Markant	art 44 lid 1a	227	0	0	227	0	0	227	0	0	227	0	0	227
8202002	Voorziening herwaardering (VH)	art 44 lid 1b	221	0	0	221	0	0	221	0	0	221	0	0	221
8202003	Voorziening exploitatierisico's	art 44 lid 1b	16.318	350	0	16.668	320	0	16.988	326	0	17.315	169	0	17.484
Subtotaal voorzieningen activazijde balans			**17.849**	**350**	**0**	**18.199**	**320**	**0**	**18.519**	**326**	**0**	**18.846**	**169**	**0**	**19.015**
Totaal voorzieningen			**46.146**	**6.115**	**9.278**	**42.983**	**6.609**	**15.840**	**33.752**	**7.040**	**7.925**	**32.867**	**7.295**	**9.759**	**30.403**

Meerjareninvesteringsprogramma (MIP)

Inleiding

Bij het opstellen van de begroting 2027 is een herijking van het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) uitgevoerd. Bij deze herijking is kritisch beoordeeld welke bestaande investeringen echt nodig zijn en wat een realistische planning is qua uitvoering. Ook is beoordeeld welke aanvullende investeringen noodzakelijk zijn. Voor de periode 2027 t/m 2030 levert dat op hoofdlijnen het volgende beeld op:

Deze bedragen zijn de investeringen inclusief het onderhanden werk (2026). De afwijkingen die betrekking hebben op 2026 worden in de 2e tussenrapportage vermeld. Mutaties boven de € 100.000 worden onderstaand toegelicht. Voor inhoudelijke toelichtingen op grote projecten verwijzen we naar het programmaplan waar per programma een uiteenzetting is van de grote projecten.

1. Vervallen (restant)kredieten

Een deel van de eerder aangevraagde en gevoteerde kredieten blijkt niet meer noodzakelijk, of is afgerond waarbij het restantkrediet komt te vervallen. Het getoonde bedrag (€ 4,3 mln. betreft kredieten per 1 januari 2026. In 2026 is op diverse kredieten nog geld uitgegeven. Bij de jaarrekening 2026 zullen de af te sluiten restantkredieten worden voorgelegd. Ter informatie onderstaand een specificatie van de projecten en kredieten groter dan € 100.000 die zullen worden afgesloten.

De kredieten met betrekking tot element- en asfaltverharding en de ecologische verbindingszones vervallen omdat deze opgeknipt of juist samengevoegd zijn met andere kredieten.

Project/ krediet (bedragen x € 1.000)	Bedrag oorspronkelijk krediet	Gerealiseerde investeringen	Bedrag restant krediet
2023 Investeringen element en asfaltverharding	740	131	609
2017 Ecologische verbindingszone Munsche Wetering (Landerd)	460	0	460
2023 de wervel renovatie	424	19	405
2016 Centrumplan Zeeland	323	1	322
2020 Ondergrondse restafvalcontainers	214	1	213
2015 Ecologische verbindingszone Melkpad-Graspeelloop	118	0	118
	2.278	**152**	**2.126**

2. Verlaging bestaande kredieten

Bij de herijking is de benodigde omvang van kredieten kritisch beoordeeld. Waar op basis van nieuwe inzichten mogelijkheden zijn gebleken voor uitvoering tegen lagere kosten, zijn de kredieten verlaagd. De verlagingen groter dan € 100.000 zijn hieronder vermeld.

Project/ krediet (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Bijstelling	Nieuw krediet
39. Peelweg / Schuifelenberg	882	-794	88
49. N264	127	-103	24
59. Wijk Moleneind Fase 2	360	-144	216
64. Wijk Schutveld	2.120	-1.272	848
70. Helstraat	646	-266	380
71. Heijtmorgen	1.359	-1.077	282
Computers/ vergaderschermen / werkplek app 2027	385	-330	55
Gemeentewerf aanpassingen	695	-595	100
ICT-servers 2026 en 2027	595	-430	165
ICT Smartphones 2026-2029	497	-132	365
Overige investeringen < € 100.000	519	-174	345
Totaal verlaging bestaande kredieten	**8.184**	**-5.316**	**2.869**

3. Ophoging bestaande kredieten

Anderzijds blijkt dat eerdere ramingen niet meer haalbaar zijn. Door inflatie-gedreven kostenverhogingen in onder andere bouw- en infrastructurele werken zijn kredieten opgehoogd. De belangrijkste ophogingen betreft de wens vanuit het Samenwerkingsakkoord voor een tweede niet-gelijkvloerse oversteek van de N605. Daarnaast wordt aanvullend krediet gevraagd voor het uitgeven van nieuwe startersleningen.

Project/ krediet (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Bijstelling	Nieuw krediet
Ondertunneling N605	16.076	9.000	25.076
02. Zeelandsedijk	330	170	500
04. Violierstraat	1.449	500	1.949
05. Hoevenseveld fase 3	921	600	1.521
07. Schutsboomstraat	330	350	680
08. Voederheil	328	250	578
09. Hoevenseveld fase 2	1.373	512	1.885
11. Hoevenseweg	429	600	1.029
32. Bushalte Hoevenseweg	-51	100	49
33. Zeelandsedreef/Schaijkseweg	1.513	1.411	2.923
35. Wislaan	1.128	900	2.028
38. Meerkensweg	716	270	986
42. Haagstraat	207	434	641
45. Brabantplein	179	292	471
52. Boekelsedijk (Hoge Randweg-Morgenweg)	33	150	183
55. Eikenheuvelweg	-19	100	81
62. Oude Maasdijk / De Steeg	433	433	866
67. Repelakker III	300	250	550
Beplanting vervangingen	311	322	634
Bomen vervanging	484	589	1.073
Computer/ vergaderschermen / werkplek app 2028-2029	60	278	338
gemeenterekening vrom startersleningen	2.500	5.000	7.500
ICT-servers	142	482	624
Laptops / dockinstations / toetsenborden 2027-2029	431	169	600
Naat Piek buitenruimte	134	134	268
Stadt-Land aankoop grond	149	149	297
Vervangen JCB graaflaadcombinatie	230	120	350
Vervanging automaten Real-Time-Parkeren	345	655	1.000
Vervanging DAF 75	230	210	440
Wijstherstel aankoop grond	110	110	220
Overige investeringen < € 100.000	4.587	549	5.135
Totaal ophoging bestaande kredieten	**35.388**	**25.089**	**60.475**

4. Nieuwe kredieten

Bij deze herijking van het MIP zijn nieuwe kredieten aangevraagd. Dit betreft voor het grootste gedeelte de investering in onderwijshuisvesting, vanuit het onderwijshuisvestingsprogramma 2027. Tot en met 2038 wordt rekening gehouden met een investeringsopgave van circa € 100 miljoen, resulterend in een oplopende kapitaallast tot circa € 3,2 miljoen in 2039. De gemeenteraad besluit jaarlijks via het Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP) over de daadwerkelijke investeringen. In het OHP 2027 zijn onder meer de vervangende nieuwbouw van Sterrenkijker - De Tandem en De Kreek'l, de uitbreiding van De Zevenster en Marimba (semipermanente aanbouw) en de aanpassing van De Meent voor Waldorf-onderwijs opgenomen.

Daarnaast zijn in het laatste jaar van de voorliggende meerjarenbegroting (2030) vervangingsinvesteringen opgenomen. Met het vaststellen van deze begroting voteert de Raad expliciet de investeringen voor de jaarschijf 2027. Deze bedragen over de periode 2027 t/m 2030 circa € 31 miljoen.

Project/ krediet (bedragen x € 1.000)	Totaal krediet	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029	Bedrag 2030
Bedrijventerreinen Uden	1.781	0	0	0	891
Veghelsedijk / Burenstraat	543	0	0	380	163
Brabantstraat / Leeuwstraat	4.107	82	82	82	2.300
Zeelandsedijk (N264 - Leeuwstraat)	2.692	0	0	269	1.615
Kastanjeweg	1.057	0	0	106	634
Oudedijk	1.980	0	594	1.386	0
In den Bogerd	163	0	114	49	0
Waterpasserende bestrating Hoenderbos III	777	0	777	0	0
Muntmeester	406	0	41	366	0
Wijk Vijfhuis	1.081	0	0	0	108
Burgemeester Schoutenstraat	158	0	16	95	47
Noordhoekstraat	225	0	0	225	0
Langenboomseweg (bibeko)	1.059	0	0	318	741
Brand	1.058	0	0	106	635
Hoogheistraat/Palmstraat	1.612	1.612	0	0	0
Gruunsel	1.234	740	494	0	0
Bossestraat	857	0	0	86	514
Piusplein e.o.	549	0	0	165	384
Wijk Schutveld	2.059	0	0	309	309
Wilhelminastraat/Koopmanstraat	1.220	0	0	0	388
President Kennedylaan	757	0	0	234	702
Pastoor van Winkelstraat	1.412	0	0	1.129	282
Aanschaf poller + bussluis + slagbomen centrum	800	0	0	0	800
Gemeentehuis Landerd	553	0	0	0	553
Gras vervanging	266	109	158	0	0
ICT Smartphones	152	0	0	0	152
Klimaatmaatregelen accommodaties	942	15	150	777	0
Kreek'l nieuwbouw	3.413	341	2.048	1.024	0

Project/ krediet (bedragen x € 1.000)	Totaal krediet	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029	Bedrag 2030
Langeboomseweg bomen	232	0	95	138	0
ICT laptops/dockingst/toetsenborden	135	0	0	0	135
Marimba tijdelijke huisvesting	1.394	1.046	349	0	0
Materiaal gladheidsbestrijding	263	0	0	0	263
Project huisvesting 2.0	889	889	0	0	0
Realisatie Ecologische verbindingszone Grondverwerving	750	75	225	300	0
Realisatie Wijstspelen en Moesbos Schaijk	105	105	0	0	0
Rekelhof Jeugdgebouw	103	0	0	0	103
Renovatie toplaag kunstgrasveld FC de Rakt	450	0	0	0	450
Renovatie toplaag kunstgrasvel DAW	325	0	0	0	325
Tandem-Sterrenkijker nieuwbouw	11.719	1.145	7.140	3.435	0
Verbindingsweg bomen	237	237	0	0	0
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.200	0	0	600	600
Vergroening openbare ruimte - beplanting	188	38	50	50	50
Vergroening openbare ruimte - bomen	375	75	100	100	100
Vergroening openbare ruimte - gras	188	38	50	50	50
Waldorf nieuwbouw	799	799	0	0	0
Zevenster kinderopvang	2.317	232	1.390	695	0
Zevenster nieuwbouw	842	84	505	253	0
Totaal nieuwe kredieten	**55.424**	**7.662**	**14.378**	**12.727**	**13.294**

5. Verschuiving tussen jaarschijven

Tot slot dient volgens de financiële verordening de Raad in te stemmen met verschuivingen tussen jaarschijven binnen vastgestelde kredieten. Er zijn circa 50 kredieten waarbij dit van toepassing is en waarbij – grotendeels – bedragen gefaseerd zijn naar een later jaar. In onderstaande tabel is het financieel effect daarvan per jaarschijf weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029	Bedrag 2030	Totaal
Voorgaand MIP (t/m Kaderbrief 2027)	21.310	9.088	5.457	16.295	0	**52.150**
Huidige MIP	7.210	12.878	9.308	13.210	9.545	**52.150**

Specificatie Meerjareninvesteringsprogramma 2027-2030

In een bijlage bij het raadsvoorstel is een specificatie gevoegd wat inzicht geeft in het totaal aan geraamde kredieten 2027 t/m 2030. Met het vaststellen van deze begroting worden de kredieten 2027 vastgesteld. De bedragen 2028 t/m 2030 zijn ter kennisname en worden bij een volgend begrotingsjaar herijkt en voorgelegd ter goedkeuring.

Geldleningen

Opgenomen geldleningen 2027

Dit zijn alle leningen die zijn aangegaan ter financiering van bijvoorbeeld investeringen, groot onderhoud, het grondbedrijf e.d. De gemeente Maashorst hanteert totaalfinanciering.

* Naar verwachting zal er in 2026 een nieuwe lening aangetrokken moeten worden van €30.000.000. Een verdere toelichting hieromtrent is te vinden in de in de financieringsparagraaf

Nr	Hoofdsom	Laatste jaar aflossing	Rente %	Stand	01-01-2027	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand	31-12-2027
15	15.000.000	2038	4,552%		5.625.000	0	243.722	500.000		5.125.000
27	15.000.000	2032	3,31%		4.500.000	0	129.780	750.000		3.750.000
30	20.000.000	2033	2,81%		6.250.000	0	160.873	1.000.000		5.250.000
94	15.000.000	2039	4,49%		6.500.000	0	278.193	500.000		6.000.000
99	1.888.179	2032	3,75%		547.528	0	17.677	83.067		464.461
101	3.495.651	2033	4,81%		1.171.466	0	52.287	144.713		1.026.753
116	3.076.630	2033	4,81%		1.064.619	0	47.518	131.514		933.105
123	6.352.923	2027	4,62%		396.786	0	6.110	396.785		0
136	10.000.000	2034	4,45%		2.666.667	0	114.917	333.333		2.333.333
137	15.000.000	2035	3,64%		4.500.000	0	157.517	500.000		4.000.000
155	20.000.000	2047	1,44%		16.400.000	0	228.960	800.000		15.600.000
163	15.000.000	2041	3,24%		15.000.000	0	456.210	1.000.000		14.000.000
*	25.000.000	2027	3,75%		0	25.000.000	937.500	1.000.000		24.000.000
Totaal	**164.813.383**				**64.622.065**	**25.000.000**	**2.831.263**	**7.139.413**		**82.482.653**

Verstrekte geldleningen 2027

Het verstrekken van geldleningen is voorbehouden aan banken. Gemeenten zien daarvoor zichzelf in principe geen rol weggelegd. Gemeenten werken met gemeenschapsgeld van en voor inwoners en bedrijven. Daar past de functie van 'bankier' niet bij. In het verleden werd hier binnen de overheid anders over gedacht. Nadat diverse rijksinstellingen geconfronteerd werden met verliezen als gevolg van faillissement e.d., heeft de wetgever hier strenge regels voor vastgelegd. Wij zien deze staat van verstrekte geldleningen dan ook als een sterfhuisconstructie.

Nr	Verstrekt aan	Hoofdsom	Rente %	Begindatum	Looptijd in jaren	Stand	01-01-2027	Nieuwe verstrekte leningen	Rente	Aflossing	Stand	31-12-2027
311	Stg eigen herd	726.000	5,50%	31/12/2003	30		70.161	0	39.930	10.023		60.138
Totaal		**726.000**					**70.161**	**0**	**39.930**	**10.023**		**60.138**

Gewaarborgde geldleningen 2027

Dit zijn leningen waar de gemeente borg voor staat. Dit onder stringente voorwaarden en in principe nooit zonder achtervang van een voorliggende instantie

1) Deze garantstellingen zijn verleend in het kader van de voormalige gemeente garantstelling voor particulieren die een hypotheek afsloten en hypothecaire geldleningen ambtenaren. Dit betreft een oude constructie, er worden geen nieuwe hypothecaire waarborgen afgegeven.
2) Alle geborgde leningen afgesloten vóór 1 augustus 2021 vallen onder het toen geldende regime: elke lening wordt toegerekend aan een individuele gemeente. Alle geborgde leningen afgesloten vanaf 1 augustus 2021 vallen onder het regime van de nieuwe achtervangovereenkomsten.
In het regime vanaf 1 augustus 2021 worden leningen toegerekend aan gemeenten naar rato van de marktwaarde van het DAEB-bezit (Diensten van Algemeen Economisch Belang) dat corporaties in de gemeenten hebben. Voor meer informatie zie de website van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Leningnr.	Hoofdsom	Geldschieter	Geldnemer	Rente %	Stand	01-01-2027	Stand	31-12-2027	Toelichting
4	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,49%		6.000		6.000	achtervang na wsw (max. 50%)
17	8.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,72%		8.000		8.000	achtervang na wsw (max. 50%)
18	12.000.000	ASN Bank	Stichting Area	4,32%		12.000		12.000	achtervang na wsw (max. 50%)
19	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	3,92%		6.000		6.000	achtervang na wsw (max. 50%)
22	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	2,96%		5.000		5.000	achtervang na wsw (max. 50%)
24	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,08%		5.000		5.000	achtervang na wsw (max. 50%)
25	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,12%		5.000		5.000	achtervang na wsw (max. 50%)
35	8.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,03%		4.533		4.533	achtervang na wsw (max. 50%)
113	418.449	ING Bank	Gemeente Maashorst	divers		37		37	1) 100% garantstelling
140	384.579	Stater	Gemeente Maashorst	divers		41		41	1) 100% garantstelling
143	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,19%		5.000		5.000	achtervang na wsw (max. 50%)
144	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,11%		5.000		5.000	achtervang na wsw (max. 50%)
146	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,79%		10.000		10.000	achtervang na wsw (max. 50%)
149	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,24%		10.000		10.000	achtervang na wsw (max. 50%)
150	3.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,80%		3.000		3.000	achtervang na wsw (max. 50%)
151	6.000.000	NWB Bank	Stichting Area	0,51%		6.000		6.000	achtervang na wsw (max. 50%)
152	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,68%		10.000		10.000	achtervang na wsw (max. 50%)
153	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,58%		10.000		10.000	achtervang na wsw (max. 50%)
154	13.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,66%		13.000		13.000	achtervang na wsw (max. 50%)
156	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%		102		102	1) 100% garantstelling
157	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%		102		102	1) 100% garantstelling
158	2.728.000	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers		1.636		1.636	achtervang na wsw (max. 50%)
160	10.744.000	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers		7.908		7.908	achtervang na wsw (max. 50%)
161	48.600.000	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers		41.353		41.353	achtervang na wsw (max. 50%)
162	75.000	Rabobank	Park Hoeven	3,05%		30		30	1) 100% garantstelling
n.v.t.	1.455.149	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers		2.635		2.635	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	13.121.800	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers		3.005		3.005	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	10.787.652	NWB Bank	Stichting Area	divers		16.913		16.913	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	59.056.269	BNG Bank	Stichting Area	divers		70.622		70.622	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	4.306.186	Stg Pensioenfonds Werk- en Re-integratie	Stichting Area	0,00%		4.189		4.189	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	3.832.142	NWB Bank	Stichting Brabantwonen	divers		4.871		4.871	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	2.684.149	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers		2.550		2.550	2) o.b.v. verdeelsleutel
Totaal	**285.452.427**					**279.526**		**279.526**	

BBV-beleidsindicatoren

BBV-beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkering en nieuwbouwwoningen. Deze indicatoren worden geplaatst op https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

De website www.waarstaatjegemeente.nl is continue in ontwikkeling. Op programmaniveau is de informatie van Maashorst nu ook opgenomen met een vergelijking met soortgelijke gemeenten. Onderstaand ter volledigheid opgenomen de verplichte indicatoren. Inmiddels zijn een aantal indicatoren uit de wettelijke regeling geschrapt. Het betreft nummer 7,12,13,15 en 25.

Nummer	Taakveld (BBV)	Programma	Naam Indicator	Eenheid	Bron
1.	0. Bestuur en ondersteuning	5. Samen mogelijk maken	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
2.	0. Bestuur en ondersteuning	5. Samen mogelijk maken	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
3.	0. Bestuur en ondersteuning	5. Samen mogelijk maken	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting
4.	0. Bestuur en ondersteuning	5. Samen mogelijk maken	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
5.	0. Bestuur en ondersteuning	5. Samen mogelijk maken	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting
6.	1. Veiligheid	2. Een gezamenlijk thuis	Verwijzing Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
7.					
8.	1. Veiligheid	2. Een gezamenlijk thuis	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9.	1. Veiligheid	2. Een gezamenlijk thuis	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10.	1. Veiligheid	2. Een gezamenlijk thuis	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11.	1. Veiligheid	2. Een gezamenlijk thuis	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
12.					
13.					
14.	3. Economie	4. Een gezonde economie	Functiemenging	%	LISA

15.					
16.	3. Economie	4. Een gezonde economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LIDS
17.	4. Onderwijs	1. Samen wel zijn	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
18.	4. Onderwijs	1. Samen wel zijn	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
19.	4. Onderwijs	1. Samen wel zijn	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	% deelnemers aan het VO en mbo-onderwijs	Ingrado
20	5. Sport, cultuur en recreatie	1. Samen wel zijn	Niet sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)
21.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	LISA
22.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	Verwey Jonker Instituut -Kinderen in Tel
23.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut -Kinderen in Tel
24.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS
25.					
26.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
27.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
28.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS
29.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
32.	6. Sociaal domein	1. Samen wel zijn	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	3. Verwevenheid met de natuur	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	4. Een gezonde economie	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS

35.	8. Vhrosv	6. Algemene dekkingsmiddelen	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS
36.	8. Vhrosv	2. Een gezamenlijk thuis	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37.	8. Vhrosv	2. Een gezamenlijk thuis	Demografische druk	%	CBS
38.	8. Vhrosv	6. Algemene dekkingsmiddelen	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro	COELO
39.	8. Vhrosv	6. Algemene dekkingsmiddelen	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro	COELO